

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ВЯЗОВКА АВЫЛ
ЖИРЛЕГЕ МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ СОВЕТЫ
ЕГЕРМЕНЧЕ СЕССИЯ**

№ 1 карар

п. Вязовка

10 февраль 2022 ел

**Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Карамалы Тау
авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы проекты турында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 17 статьясындагы 1 өлешенәң 1 пункты, 44 статьясы, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлдәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 7 статьясы һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы «Вязовый авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының 35 статьясындагы 1 пунктының 1 пунктчасы нигезендә,

Вязовка авыл жирлеге Советы

Карар итте:

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Карамалы Тау авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының яңа редакциясе проекты (1 нче кушымта) беренче укылышта кабул итәргә.

2. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Вязовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының яңа редакциясе проекты махсус мәгълүмат стендларында халыкка житкерәргә.

3. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Карамалы Тау авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының яңа редакциясе проектына кергән тәкъдимнәрне исәпкә алу, гомумиләштерү һәм карау буенча эшче төркем төзәргә;:

1) Томский Александр Георгиевич - "Вязовка авыл жирлеге" муниципаль берәмлеге башлыгы, эшче төркем житәкчесе;

2) Казанова Татьяна Витальевна-5 нче номерлы бермандатлы сайлау округы буенча депутат, эшче төркем әгъзасы;

3) Нурдин Денис Викторович - 7 нче номерлы бермандатлы сайлау округы буенча депутат, эшче төркем әгъзасы.

4. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Вязовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының яңа редакциясе проекты буенча Вязовка авыл жирлеге Советы депутатларының тәкъдимнәре эшче төркемгә төзәтмәләр рәвешендә 2022 елның 21 февраленә кадәр кертелә дип билгеләргә.

5. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы «Вязовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының яңа редакциясе проекты буенча гражданнар тәкъдимнәре эшче төркемгә Ф. и. о., туган елы, авторның адресы, Бөгелмә районы, Вязовка поселогы, Центральная урамы, 22 нче йорт адресы буенча, эшче төркем житәкчесенә, Вязовка авыл жирлеге Советы башлыгына язмача жибәрелә дип билгеләргә - Томский Александр Георгиевичка.

6. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы «Вязовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставының яңа редакциясе проекты буенча ачык тыңлауларны Бөгелмә районы, Вязовка поселогы, Үзәк урамы, 22 нче йорт адресы буенча урнашкан бинада (Вязовка авыл жирлеге башкарма комитеты бинасы) билгеләргә.

7. Гавами тыңлаулар «Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Карамалы Тау авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә ачык тыңлаулар оештыру һәм үткәру тәртибе турында» гы нигезләмә нигезендә Вязовка

авыл җирлеге Советының 2019 елның 14 февралендәге XXXVI сессиясе карары һәм гражданнарның тәкъдимнәрен исәпкә алу тәртибе белән расланган яңа редакциядә үткәргә (2 һәм 3 нче кушымта).

8. Эшче төркемгә Вязовка авыл җирлеге Советы депутатлары төзәтмәләрен һәм гражданнарның «Вязовка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы проектына карата тәкъдимнәрен өйрәнергә һәм гомумиләштерергә, Уставны эшләп бетерергә һәм аны 2022 елның 15 мартына кадәр Вязовка авыл җирлеге Советы каравына кертәргә.

9. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотам.

«Карамалы Тау авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы А. Г. Томский

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Вязовка авыл җирлеге Советының 2022 елның 10 февралендәге 1 номерлы карарына 1 нче кушымта

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы»Вязовка авыл җирлеге " муниципаль берәмлеге Уставы

КЕРЕШ

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Карамалы Тау авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы (алга таба - – Җирлек советы), күпмилләтле халык мәнфәгатьләрен, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен, гражданлык татулыгын һәм татулыкны раслап, җирлекнең рухи, мәдәни һәм башка традицияләрен саклап калып, сәяси, икътисадый һәм социаль хәлләрне исәпкә алып, гомумтанылган демократик принципларда иң яхшы оешуга һәм тормыш урнаштыруга ирешеп, җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү өчен үз җаваплылыгын аңлап, Җирле үзидарәнең Европа Хартиясенә, Россия Федерациясе Конституциясенә, Җирле үзидарәнең Европа Хартиясенә, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Карамалы Тау авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Уставын федераль законнар һәм федераль законнарның башка актлары, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары һәм башка закон актлары белән кабул итә.

Өлеге Устав Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының Вязовка авыл җирлеге территориясендә җирле үзидарәнең хокукый нигезләрен ныгыта, җирле үзидарә органнарын формалаштыру тәртибен, аларның вәкаләтләрен, үзара хезмәттәшлек принципларын, аларның компетенцияләрен чикләү принципларын, җирле үзидарәнең икътисадый һәм финанс нигезен билгели, җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү һәм аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү буенча муниципаль берәмлек җирле үзидарә органнарын гамәлгә ашыруның башка мәсьәләләре.

Өлеге Устав Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының Вязовка авыл җирлегенең бөтен территориясендә гамәлдә һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының Вязовка авыл җирлеге территориясендә урнашкан җирлек халкы, җирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары, оешмалар, физик һәм юридик затлар тарафыннан үтәлергә тиеш.

Гомуми нигезләмәләр

1 Статья . Авыл җирлеге һәм аның статусы

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Вязовка авыл җирлеге» муниципаль берәмлегенә авыл җирлеге статусы бирелде.
2. Муниципаль берәмлекнең рәсми атамасы – Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Вязовка авыл җирлеге» (алга таба – текст буенча-авыл җирлеге).
3. «Вязовка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы составына керә.

2 нче Статья . Җирлекнең территорияль төзелеше

1. Җирлек территориясе составына Наратлы, Ключевка, Петровка авыллары керә.
2. Җирлекнең административ үзәге-Наратлы авылы.
3. Җирлек чикләре «Бөгелмә муниципаль районы «муниципаль берәмлегенә һәм аның составындагы муниципаль берәмлекләрнең территорияләре чикләрен билгеләү һәм аларның статусы турында» 2005 елның 31 гыйнварындагы 18-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән.
4. Җирлек территориясе составына милек рәвешләренә һәм максатчан билгеләнешенә карамастан, җирләр керә.
5. Җирлек чикләрен үзгәртү, аны үзгәртеп кору Татарстан Республикасы законы белән законнарда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

3 нче Статья . Җирлекнең рәсми символлары

1. Авыл җирлеге тарихи, мәдәни, милли һәм башка җирле традицияләренә һәм үзенчәлекләренә чагылдыручы рәсми символларны билгеләргә хокукы.
2. Рәсми символларны тасвирлау һәм әлеге символларны рәсми куллану тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән раслана.
3. Җирлекнең рәсми символлары федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә дөүләт теркәвенә алынырга тиеш.

4 нче Статья . Җирлекнең җирле үзидарә һәм аның хокукый нигезе

1. Җирлектә җирле үзидарә - Россия Федерациясе Конституциясендә, федераль законнарда, федераль законнарда билгеләнгән чикләрдә, шулай ук федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән очракларда халыкның турыдан-туры һәм (яисә) җирле үзидарә органнары аша, тарихи һәм башка җирле традицияләренә исәпкә алып, халык мәнфәгатьләреннән чыгып, җирле эһәмияттәге мәсьәләләренә мөстәкыйль һәм үз җаваплылыгында хәл итүне тәэмин итә торган үз властен гамәлгә ашыру рәвеше.
2. Җирлектә җирле үзидарә җирлек чикләрендә гамәлгә ашырыла.
3. Җирле үзидарәнең хокукый нигезен халыкара хокукның гомумтанылган принциплары һәм нормалары, Россия Федерациясе халыкара шартнамәләре, Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, «Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясенең алар нигезендә чыгарыла торган башка федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе тәшкит итә., Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары, әлеге Устав, җирле референдумнарда һәм гражданнар җыеннарында кабул ителгән карарлар һәм башка муниципаль хокукый актлар.

5 нче Статья. Җирлектә гражданнарның җирле үзидарәне гамәлгә ашыру хокукы

1. Жирлектә жирле үзидарә референдум, сайлаулар һәм турыдан-туры ихтыяр белдерүнең башка рәвешләре, шулай ук әлеге Уставта каралган сайлау һәм башка жирле үзидарә органнары аша гражданның тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Жирле референдум һәм ирекле сайлаулар жирлек гражданның ихтыярын белдерүнең иң югары чагылышы булып тора.

3. Гражданның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруга турыдан-туры, шулай ук үз вәкилләре аша жәнәсе, расасы, милләте, теле, чыгышы, мөлкәти һәм вазифаи хәле, дингә, инануларына, жәмәгать берләшмәләренә каравына бәйсез рәвештә тигез хокукы.

Жирлек территориясендә даими яки нигездә яшәүче чит ил гражданның жирле үзидарәне гамәлгә ашырганда Россия Федерациясенә халыкара килешүләре һәм федераль законнар нигезендә хокукларга ия.

4. Сайлау хокукына ия гражданның сайлау хокукына ия һәм жирлекнең жирле үзидарә органнарына сайланырга һәм сайланырга хокукы.

5. Гражданның муниципаль хезмәткә тигез хокукы.

6. Һәр гражданин турыдан-туры жирле үзидарә органнарына һәм жирле үзидарә органнарына мәрәжәгать итәргә, жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында мәгълүмат алырга хокукы.

7. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазифаи затлары һәркемгә аның хокукларына һәм ирекләренә турыдан-туры кагылучы документлар һәм материаллар белән танышу, шулай ук, әгәр законда башкача каралмаган булса, гражданның тарафыннан жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлегә турында башка тулы һәм дәрәс мәгълүмат алу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш.

8. Жирлекнең жирле үзидарә органнары массакүләм мәгълүмат чаралары аша һәм башка ысул белән халыкка жирлекнең һәм аның аерым территорияләренә үсешенә иң мөһим мәсьәләләре, гомуми файдаланудагы транспорт, торак-коммуналь хужалык эше, халыкка төрле хезмәтләр күрсәтүче социаль-мәдәни һәм башка учреждениеләр һәм хезмәтләр чөтәрен үстерү, социаль ташламалар, жәмәгать тәртибен саклауның торышы һәм табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләр турында даими рәвештә хәбәр итәләр.

9. Гражданның, әгәр алар үз хокуклары һәм ирекләре бозылган дип санасалар, судта норматив хокукый актларга, жирлекнең жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазифаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять бирергә хокукы.

Статья 6. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасы

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасына түбәндәгеләр керә: жирлек Советы, жирлек башлыгы, жирлекнең башкарма комитеты, жирлекнең Ревизия комиссиясе, әлеге Устав нигезендә төзелә торган башка жирле үзидарә органнары.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү әлеге Уставка үзгәрешләр керту юлы белән башкарыла.

3. Жирлек Советының Жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртү турындагы карары, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндә Федераль законда каралган очраклардан тыш, әлеге карарны кабул иткән жирлек Советы вәкәләтләре вакыты чыкканнан да иртәрәк үз көченә керә.

7 Статья. Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре

Жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә түбәндәгеләр керә::

1) жирлек бюджеты проектын төзү һәм карау, жирлек бюджетын раслау һәм үтәү, аның үтөлөшөн контрольдә тоту, жирлек бюджеты үтөлөшө турындагы хисапны төзү һәм раслау;;

2) жирлекнең жирле салымнарын һәм жыйымнарын билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару;;

3) жирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәтенә ия булу, аннан файдалану һәм эш итү;

4) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын тәэмин итү;

5) халыкны элемтә, жәмәгать туклануы, сәүдә һәм көнкүрөш хезмәте күрсәтү хезмәтләре белән тәэмин итү өчен шартлар тудыру;;

6) халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәэмин итү һәм ял итүне оештыру өчен шартлар тудыру;;

7) Жирлек территориясәндә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсешө өчен шартлар булдыру, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндрө һәм спорт чараларын үткөрүнө оештыру;;

8) жирлекнең архив фондларын формалаштыру;

9) жирлек территориясән төзекләндрө кагыйдәләрән раслау, аларның үтөлөшөн контрольдә тоту, жирлек территориясән төзекләндрө кагыйдәләрәнә туры китереп оештыру;;

10) адреслар бирү, адресларны үзгәртү, юкка чыгару, урам-юл чөлтәрө элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларынан, региональ яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларынан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларынан тыш) исемнәр бирү, жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементлары атамаларын бирү, мондый атамаларны үзгәртү, юкка чыгару, дәүләт адреслы реестрында мөгълүмат урнаштыру;

11) авыл хужалыгы житештерүен үстерүгә ярдәм итү, кечө һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру.;

12) жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшлөү чараларын оештыру һәм гамәлгә ашыру;

13) жәмәгать тәртибән саклауда катнашучы гражданнырга һәм аларның берләшмәләрәнә ярдәм күрсәтү, халык дружиналары эшчәнлегө өчен шартлар тудыру;

14) каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым туплану) һәм транспортлау эшчәнлегөн оештыруда катнашу;

15) ритуаль хезмәтләр оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту;

16) жирлек чикләрендә халыкны су белән тәэмин итү, ташландык суларны агызу, халыкны ягулык белән тәэмин итүнө оештыру, Россия Федерациясө законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә;

17) жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлегө;

18) милләтара һәм конфессияара татулыкны ныгытуга, жирлек территориясәндә яшәүчө Россия Федерациясө халыкларының телләрән һәм мәдәниятән саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптациялөүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру.;

19) жирлек халкының массакуләм ял итү өчен шартлар тудыру һәм халык күпләп ял итә торган урыннары төзекләндрүнө оештыру, шул исәптән гражданнырның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр бую полосаларына ирекле үтеп керүен тәэмин итү.;

20) Россия Федерациясө гражданны законнары нигезәндә үз белдегө белән төзелешнө сүтү, үз белдегө белән корылган корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төзелеш, үзгәртеп кору, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләрө белән билгеләнгән капитал төзелеш объектларының чик параметрларына, территориянө планлаштыру документларына яисә федераль законнарда билгеләнгән капитал

төзелеш объектлары параметрларына мәҗбүри таләпләргә туры китерү турында Карар кабул итү.

8нче статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнарының жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә кертелмәгән мәсьәләләрне хәл итүгә хокуклары

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары түбәндәгеләргә хокуклы::

- 1) жирлек музейларын булдыру;
- 2) жирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;
- 3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;
- 4) жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләренә хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйлә эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;;
- 5) Россия Федерациясә халыкларының милли - мәдәни үсешенә ярдәм итү һәм жирлек территориясендә миллиәтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;;
- 6) жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион әзерләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;
- 7) муниципаль Янғын сагы булдыру;
- 8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;
- 9) кеше хокукларын тәмин итүгә жәмәгать контролен һәм мәҗбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы иҗтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтү.;
- 10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында»1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның иҗтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар иҗтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү.;
- 11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;
- 12) жирлек территориясендә яшәүче хужаларсыз хайваннар белән эш итү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру;
- 13) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында»2016 елның 23 июнәндәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру.;
- 14) инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәтү;
- 15) «Кулланучылар хокукларын яклау турында»1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясә Законнда каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру.;
- 16) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорында торак урыны бирү;
- 17) алкогольле, наркотик яки башка токсик исерек хәлдә булган затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары әлегә статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләрне хәл итәргә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган башка дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда катнашырга, әгәр федераль законнарда каралса, шулай ук башка муниципаль берәмлекләренә жирле үзидарә органнары компетенциясенә карамаган башка мәсьәләләрне хәл итәргә хокуклы, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән аларның компетенциясенән төшереп калдырылмаган дәүләт хакимияте органнары һәм жирле бюджетлар керемнәре, Россия Федерациясә бюджет системасы бюджетларынан бирелә торган

бюджетара трансфертлардан һәм өстәмә нормативлар буенча салым керемнәреннән тыш, жирле бюджетлар керемнәре исәбенә.

9 Статья. Муниципаль контроль

1. Федераль законнарда каралган мәсьәләләр буенча муниципаль контроль жирлек территориясендә төзелгән килешү нигезендә Бөгелмә муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла.

2. Муниципаль контроль өлкәсендә авыл жирлеге башкарма комитеты вәкаләтләренә керә:

1) Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда дөүләт контроле (күзәтчелеге), муниципаль контроль өлкәсендә бердәм дөүләт сәясәтен гамәлгә ашыруда катнашу;

2) муниципаль берәмлек территориясендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру;

3) «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 248-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

3. Муниципаль контроль төрләрен оештыру һәм гамәлгә ашыру «Россия Федерациясендә дөүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән жайга салына.

10 Статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дөүләт вәкаләтләрен үтәү

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнарына аерым дөүләт вәкаләтләрен бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тапшырылган дөүләт вәкаләтләрен федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыру өчен әлеге максатларга бүлеп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә жаваплы.

3. Тапшырылган вәкаләтләргә гамәлгә ашыру дөүләт контролендә. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны контрольдә тоту шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

4. Жирлек советы үз вәкаләтләргә чикләрендә бирелгән аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очракларын һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.

5. Жирлекнең жирле үзидарә органнары «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда жирлек Советы тарафыннан әлеге вәкаләтләргә гамәлгә ашыруда катнашу хокукын гамәлгә ашыру турында Карар кабул ителгән очракта катнаша.

10 Статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дөүләт вәкаләтләрен үтәү

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнарына аерым дөүләт вәкаләтләрен бирү федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тапшырылган дөүләт вәкаләтләрен федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашыру өчен әлеге максатларга бүлеп бирелгән матди ресурслар һәм финанс чаралары чикләрендә жаваплы.

3. Тапшырылган вәкаләтләргә гамәлгә ашыру дөүләт контролендә. Жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә

ашыруны контрольдә тоту шартлары һәм тәртибе федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.

4. Жирлек советы үз вәкаләтләре чикләрендә бирелгән аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалану очрактарын һәм тәртибен билгеләргә хокуклы.

5. Жирлекнең жирле үзидарә органнары «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 19 статьясы нигезендә аларга тапшырылмаган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруда жирлек Советы тарафыннан әлеге вәкаләтләргә гамәлгә ашыруда катнашу хокукын гамәлгә ашыру турында Карар кабул ителгән очракта катнаша.

11 Статья. Жирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы

Жирлекнең муниципальара хезмәттәшлектә катнашуы федераль законнар һәм жирле үзидарә турында Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

12 Статья. Авыл жирлеге жирле үзидарә органнарының дәүләт хакимияте органнары белән үзара мөнәсәбәтләре

Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасындагы үзара мөнәсәбәтләр аша гамәлгә ашырыла:

- 1) жирлекнең социаль-иқтисадый үсешенә юнәлдерелгән дәүләт программаларын гамәлгә ашыруда жирлекнең жирле үзидарә органнарының катнашуы;
- 2) жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм дәүләт хакимияте органнары арасында шартнамәләр (киләшүләр) төзү;
- 3) даими яисә вакытлыча координацияләү, консультатив, киңәшмә һәм башка эш органнарын булдыру;
- 4) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында жирлек Советының закон чыгару инициативасы;
- 5) законнарда билгеләнгән башка хезмәттәшлек формалары.

II бүлек. ГРАЖДАННАР ТАРАФЫННАН ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘНЕ ГАМӘЛГӘ АШЫРУ - ЖИРЛЕК ХАЛКЫНЫҢ ТОРМЫШКА АШЫРУДА КАТНАШУЫ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ

13. Жирле үзидарәне турыдан-туры гамәлгә ашыру формалары гражданныр һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы

Гражданныр турыдан-туры жирле үзидарәне гамәлгә ашыралар һәм жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда түбәндәге рәвешләрдә катнашалар:

- 1) жирле референдум;
- 2) муниципаль сайлаулар;
- 3) жирлек Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү;
- 4) жирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү;
- 5) халык жыены;
- 6) гражданнырның хокукый инициативасы;
- 7) инициативалы проектлар;
- 8) территориаль ижтимагый үзидарә;
- 9) иске авыл жирлеге;
- 10) ачык тыңлаулар, ижтимагый фикер алышулар;
- 11) гражданныр жыелышы;
- 12) гражданныр конференциясе (делегатлар жыелышы);
- 13) гражданнырны сораштыру;
- 14) жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы;
- 15) жирле үзидарә органнарына гражданныр мәрәжәгатьләре;

16) жирлекнең ижтимагый (консультатив) советлары;

17) Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формалар.Статья 11. Участие Поселения в межмуниципальном сотрудничестве

II бүлек. ГРАЖДАННАР ТАРАФЫННАН ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӨНЕ ГАМӨЛГӘ АШЫРУ

14 Статья. Жирле референдум

1. Жирле референдум жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә турыдан-туры гражданнар тарафыннан хәл итү максатларында 2002 елның 12 июнендәге «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «жирле референдум турында»2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә үткәрелә.

2. Жирле референдум жирлекнең бөтен территориясендә үткәрелә.

3. Жирле референдумда яшәү урыны жирлек чикләрендә урнашкан гражданнар катнаша ала. Россия Федерациясенә халыкара килешүләргә нигезендә һәм законда билгеләнгән тәртиптә жирлек территориясендә даими яшәүче чит ил гражданны Россия Федерациясе гражданны кебек үк жирле референдумда катнаша.

4. Жирле референдум үткәру турындагы карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә:

1) жирле референдумда катнашу хокукына ия гражданнар инициативасы буенча;

2) уставлары федераль законда билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда теркәлгән сайлау берләшмәсе, башка ижтимагый берләшмә инициативасы буенча, сайлауларда һәм (яки) референдумнарда катнашуны күздә тоткан;

3) авыл жирлегә Советы һәм жирлек башлыгы инициативасы белән алар тарафыннан бергә тәкъдим ителгән.

5. Гражданнар, сайлау берләшмәләре, башка ижтимагый берләшмәләр инициативасы буенча жирле референдум билгеләү шарты булып әлегә инициативага ярдәм итү өчен имза жыйу тора.

Референдум үткәру инициативасын хуплау йөзеннән жыйрга тиешле имзалар саны жирлек территориясендә теркәлгән референдумда катнашучылар санының 5 процентын тәшкил итә, ләкин 25 имзадан да ким булмаска тиеш.

6. Референдум үткәру инициативасы әлегә статьяның 4 өлешендәге 2 пункттында күрсәтелгән гражданнар, сайлау берләшмәләре, башка ижтимагый берләшмәләр тарафыннан күрсәтелгән, Федераль законда һәм аның нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы законы белән билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелә.

Референдум үткәру инициативасы жирлек Советы һәм авыл жирлегә башлыгы белән берлектә жирлек Советы карары һәм жирлек башлыгы карары белән рәсмиләштерелә.

Күрсәтелгән инициативаны тәкъдим итү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

7. Жирлек советы жирлек Советына жирле референдум билгеләнә торган документлар кергән көннән 30 көн эчендә жирле референдум билгеләргә тиеш.

Жирле референдум жирлек Советы тарафыннан билгеләнгән сиктә билгеләнмәгән очракта, референдум гражданнар, сайлау берләшмәләре, жирлек башлыклары, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары, Татарстан Республикасы Сайлау комиссиясе яисә прокурор мәрәжәгәтәләргә нигезендә суд тарафыннан билгеләнә. Суд билгеләгән жирле референдум жирлекнең сайлау комиссиясе тарафыннан оештырыла, ә аны үткәруне тәэмин итү Татарстан Республикасы дәүләт хакимиятенә башкарма органы яки суд тарафыннан жирле референдум үткәруне тәэмин итү йөкләнгән башка орган тарафыннан гәмәлгә ашырыла.

8. Жирле референдумда кабул ителгән тавыш бирү нәтижәләре һәм кабул ителгән карар рәсми рәвештә халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

9. Жирле референдумда кабул ителгән карар жирлек территориясендә мәжбүри үтәлергә тиеш һәм нинди дә булса дәүләт хакимияте органнары, аларның вазыйфаи затлары яки жирле үзидарә органнары тарафыннан раслануга мохтаж түгел.

10. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирле референдумда кабул ителгән карарның әлеге Уставта билгеләнгән вәкаләтләрне чикләү нигезендә үтәләшен тәэмин итәләр.

11. Жирле референдум үткөрү, шулай ук жирле референдумда кабул ителгән карарга гражданныр, жирле үзидарә органнары, прокурор, федераль закон белән вәкаләтле дәүләт хакимияте органнары тарафыннан суд тәртибендә шикаять бирелергә мөмкин.

12. Жирле референдумны әзерләү һәм үткөрү тәртибе 2002 елның 12 июнендәге «Россия Федерациясе гражданнырның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән жайга салына.

15 Статья. Муниципаль сайлаулар

1. Жирлектә муниципаль сайлаулар жирлек Советына депутатлар, Жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзаларын, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларын сайлау максатларында яшерен тавыш биргәндә гомуми тигез һәм турыдан-туры сайлау хокукы нигезендә үткөрелә.

2. Жирлек советына депутатлар сайлау мәжбүри, вакыт-вакыт булып тора һәм әлеге Уставта билгеләнгән срокларда үткөрелә. Депутат итеп 18 яшькә житкән һәм сайлау хокукына ия Россия Федерациясе гражданы сайлана ала.

3. Жирлек Советына сайлауларны билгеләү турындагы карар жирлек Советы тарафыннан 90 көннән дә соңга калмыйча һәм тавыш бирү көненә кадәр 80 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш. Сайлауларны билгеләү турындагы карар массакүләм мәгълүмат чараларында рәсми рәвештә кабул ителгән көннән 5 көннән дә соңга калмыйча басылып чыгарга тиеш. Федераль закон белән билгеләнгән очракларда, жирлек советына депутатлар сайлау жирлекнең сайлау комиссиясе яисә суд тарафыннан тавыш бирү көненә кадәр 70 көннән дә соңга калмыйча билгеләнә.

4. Жирлек Советы депутатларын сайлауларны әзерләү һәм үткөрү закон һәм әлеге Устав нигезендә төзелә торган сайлау комиссияләре тарафыннан гамәлгә ашырыла.

5. Жирлек Советы депутатлары сайлау округына сайлаучылар вәкиллегең уртача нормасы нигезендә төзелә торган бер мандатлы сайлау округлары буенча сайлана.

Тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның иң күп тавышын жыйган кандидат сайланган дип таныла. Әгәр Тавыш бирү бер кандидатура буенча үткөрелсә, тавыш бирүдә катнашкан сайлаучыларның 50 проценттан да ким булмаган тавышын жыйган кандидат сайланган дип санала. Теркәлгән кандидатлар тарафыннан тигез тавыш белән теркәлгән кандидат сайланган дип санала.

6. Жирлек Советы депутатын, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасын, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затын сайлаулар федераль законда, Татарстан Республикасы Сайлау Кодексында һәм әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үткөрелә.

7. Жирлек Советы депутатларын сайлау нәтижәләре рәсми рәвештә халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

16. Жирлек Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү

1. Жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, сайлаучылар тарафыннан закон һәм әлеге устав белән билгеләнгән нигезләр һәм тәртиптә чакыртып алынырга мөмкин.

2. Депутатны чакыртып алу нигезләре булып бары тик аның конкрет хокукка каршы карарлары яисә гамәлләре (гамәл кылмавы), алар суд тәртибендә расланганда, сайлаучылар аңа карата ышаныч белдерә торган һәм жирлек башлыгының депутат бурычларын яисә бурычларын үтәмәүдә, депутат, жирлек башлыгы статусына туры килми торган гамәлләр кылуда һәм Россия Федерациясе Конституциясенә, Татарстан Республикасы Конституциясенә, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарының һәм башка норматив хокукый актларының үтәлуендә чагылган очракта гына хезмәт итә ала., һәм башка муниципаль хокукый актларны бастырып чыгару һәм аларның үз көчләренә керү тәртибе.

. Жирлек Советы депутаты чакыртып алу буенча тавыш бирү Халык инициативасы белән үткөрелә.

4. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын тәкъдим итү һәм гражданның имзаларын жыю өчен, 10 кешедән дә ким булмаган инициатив төркем төзелә.

5. Инициатив төркем инициатив төркемне теркәү турындагы үтенеч белән жирлекнең сайлау комиссиясенә мөрәжәгать итә. Инициатив төркем үтенечнамәсендә депутатның хокукка каршы конкрет карарга яисә гамәл кылмавына (гамәл кылмавына) аны чакыртып алу өчен нигез булып торган күрсәтмә булырга тиеш, аның фамилиясе, исеме, әтисенең исеме, туган көне, сериясе, номеры һәм датасы, паспортны яки гражданның паспортын алмаштыручы документның исемемен яисә кодын күрсәтеп, шулай ук инициатив төркемнең һәр әгъзасының яшәү урыны һәм аның исемеменнән жирлек территориясендә эш итәргә вәкаләтле затларның күрсәтелгән булырга тиеш. Инициатив төркемнең үтенечнамәсе күрсәтелгән төркемнең барлык әгъзалары тарафыннан имзаланырга тиеш. Үтенечнамәгә депутатның күрсәтелгән хокукка каршы карары яисә гамәле (гамәл кылмавы) расланган суд карары беркетелгән булырга тиеш.

6. Инициатив төркемне теркәү, авыл жирлегә Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү инициативасын хуплау өчен имзалар жыю, жыелган имзаларны тикшерү жирле референдум үткөрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

7. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм жирле референдум үткөрү өчен законда билгеләнгән тәртиптә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләренә исәпкә алып үткөрелә.

8. Жирлек сайлау комиссиясе инициатив төркемнең үтенечнамәсен караганда, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү билгеләнгәндә, тиешле депутат аны чакыртып алу өчен нигез сыйфатында чыгарыла торган шартлар буенча аңлатмалар бирергә, кирәкле документлар тапшырырга хокуклы. Күрсәтелгән депутат сайлау комиссиясе, жирлек Советы утырышлары уздырылган көнгә кадәр өч көннән дә соңга калмыйча аларны үткөрү вакыты һәм урыны турында язмача хәбәр ителергә тиеш.

9. Авыл жирлегә Советы депутаты аны чакыртып алу буенча тавыш бирү уздырганда, сайлаучыларга аны чакыртып алу өчен нигез буларак куелган шартлар буенча аңлатмалар бирү максатларында инициативалы төркем белән тигез нигезләрдә агитация алып бару хокукына ия.

10. Жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, чакыртып алынган дип санала, әгәр чакыртып алу өчен тиешле сайлау округында теркәлгән сайлаучыларның яртысыннан да ким булмаган өлеше тавыш бирсә.

11. Жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләре рәсми рәвештә халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

12. Жирлекнең сайлау комиссиясе чакыртып алу буенча тавыш бирүгә рәсми нәтижә ясаганнан соң 5 көн эчендә инициативалы төркемгә, жирлек советына һәм жирлек Советының тиешле депутатына аны чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләре турында язмача хәбәр итә.

17 Статья. Жирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү

1. Чикләренә үзгәртү, жирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү халыкның өлегә чикләренә үзгәртүгә ризалыгын алу, жирлекне үзгәртеп кору максатларында үткөрелә.

2. Жирлек чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү жирлекнең бөтен территориясендә яисә аның территориясе өлешендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында»2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда үткөрелә.

3. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү жирлек Советы тарафыннан билгеләнә һәм 2002 елның 12 июндәге «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» гы 67-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «жирле референдум турында» 2004 елның 24 мартындагы 23-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә үткәрелә., «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда каралган.

4. Жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, әгәр анда сайлау хокукына ия халыкның яртысыннан артыгы яки жирлекнең бер өлешендә катнашса, узган дип санала. Жирлек чикләрен үзгәртүгә халыкның ризалыгы, жирлекне үзгәртеп кору, әгәр күрсәтелгән үзгәрешләр өчен үзгәртеп кору тавыш бирүдә катнашкан халыкның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, алынган дип санала.

5. Чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирү нәтижеләре һәм кабул ителгән карарлар рәсми рәвештә халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

18. Халык жыены

1. Гражданның жыены халык тарафыннан турыдан-туры жирле үзидарә гамәлгә ашырылу һәм халыкның жирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы рәвештә булып тора.

2. Гражданның жыены 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» Федераль законда һәм жирлек Советының муниципаль хокукый актларында каралган очракларда үткәрелә.

3. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясында каралган очракларда гражданның жыены үткәрелергә мөмкин:

1) авыл жирлегә (Бөгелмә муниципаль районы) чикләрен үзгәртү мәсьәләсе буенча торак пунктта (аның составына әлеге торак пункт территориясен башка жирлек (Бөгелмә муниципаль районы) территориясенә кертүгә китерә торган күрсәтелгән торак пункт керә.;

2) Татарстан Республикасы Законы нигезендә авыл жирлегә составына керүче торак пункт территориясе өлешендә торак пункт территориясенә әлеге өлешендә гражданның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсе буенча.;

3) авыл торак пункттың иске авыл торак пункты кандидатурасын тәкъдим итү мәсьәләсе буенча, шулай ук иске авыл торак пунктының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату мәсьәләсе буенча.;

4) авыл торак пункттың муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган очракларда, муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүгә конкурс үткәргәндә конкурс комиссиясе составына кандидатуралар тәкъдим итү максатларында.

4. Гражданның жыенын жирлек башлыгы йә сайлау хокукына ия, 10 кешедән дә ким булмаган торак пунктта яшәүчеләр төркеме инициативасы белән чакырыла ала.

5. Жыен үткөрү инициативасын хуплау йөзеннән жыелырга тиешле имзалар саны сайлау хокукына ия, торак пункт территориясендә даими яки нигездә яшәүче, яшәү урыны буенча теркәлгән гражданның санының 5 процентын тәшкил итә, ләкин 25тән дә ким була алмый.

6. Жирлек башлыгы чакыра торган халык жыены жирлек башлыгы карары белән билгеләнә, инициатив төркем тарафыннан чакырыла торган гражданның жыены жирлек Советы карары белән билгеләнә.

7. Торак пунктта яшәүчеләр халык жыенын үткөрү вакыты һәм урыны турында алдан хәбәр ителәр, муниципаль хокукый акт проекты һәм гражданның жыенын хәл итүгә

чыгарыла торган мәсьәләләр буенча материаллар белән жирлек Советының муниципаль хокукый актлары нигезендә алдан ук танышалар.

8. Гражданның жыены торак пункт территориясә өлешендә торак пункт территориясенәң әлегә өлешендә гражданның үзара салым акчаларын кертү һәм куллану мәсьәләсә буенча үткәреләргә мөмкин.

Мондый жыен авыл жирлегә Советы тарафыннан, кимендә 10 кеше яшәгән торак пункт территориясенәң тиешле өлешендә яшәүчеләр инициативасы белән чакырыла.

Гражданның жыены үткәрелә торган торак пункт территориясенәң бер өлешә чикләре, жирле әһәмияттәге тиешле мәсьәләне хәл иткәндә, торак пункт территориясенәң күрсәтелгән өлешендә яшәүчеләрнең гомуми мәнфәгатьләре критерийнән чыгып, жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

9. Гражданның жыены анда сайлау хокукына ия торак пунктта яшәүчеләрнең яртысыннан артыгы (яисә аның территориясенәң бер өлешә) яисә жирлектә яшәүчеләр катнашында хокуклы. Торак пунктта әлегә торак пунктта яшәүчеләрнең бер үк вакытта бергә булу мөмкинлегә булмаса, әлегә Устав нигезендә гражданның жыены этаплап, гражданның жыены үткәрү турында Карар кабул ителгәннән соң бер айдан да артмаган вакыт эчендә үткәрелә. Шул ук вакытта элегрәк гражданның жыенында катнашкан затлар тавыш бирүдә катнашуның алдагы этапларында катнашмый. Гражданның жыенында катнашучыларның яртысыннан артыгы тавыш бирсә, халык жыены карары кабул ителгән дип санала.

10. Жыенда кабул ителгән карарлар муниципаль хокукый актлар булып торалар, жирлек башлыгы тарафыннан имзаланалар һәм Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертеләргә тиеш.

19 Статья. Гражданның хокукый инициативасы

1. Гражданның әлегә Уставта һәм жирлек Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртиптә хокукый инициативага хокуклы.

2. Сайлау хокукына ия гражданның инициатив төркеме, жирлек Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртиптә, хокукый инициатива белән чыгыш ясарга мөмкин. Гражданның инициатив төркемнәренәң минималь саны жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә һәм сайлау хокукына ия жирлек халык саныннан 3 проценттан артмый.

3. Хокукый инициативаны гамәлгә ашыру максатларында гражданның хокуклы:

- яшәү (эш) урыны буенча гражданның жыелышларын һәм хокукый чыгару инициативасы турында фикер алышу һәм тәкъдим итү буенча башка күмәк чаралар оештырырга һәм үткәрәргә;;

- хокукый инициативаны тәкъдим итүгә ярдәм итү өчен имзалар жыю буенча инициативалы төркемнәр булдыру;;

- гражданның имзаларын жыю һәм законга каршы килми торган ысуллар белән хокукый инициативаны тәкъдим итү өчен агитация алып барырга.

4. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары гражданның хокукый инициативаны гамәлгә ашыруда ярдәм итәргә тиеш.

5. Гражданның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты жирлек советы, аның ачык сессиясендә, жирлек башлыгы яисә авыл жирлегә башкарма комитеты житәкчесә тарафыннан әлегә Уставта билгеләнгән компетенция нигезендә аны керткән көннән өч ай эчендә мәжбүри каралырга тиеш.

6. Гражданның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты караганда гражданның инициатив төркеме вәкилләренә үз позициясен белдерү мөмкинлегә тәэмин ителәргә тиеш.

7. Гражданның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проекты карау процедурасы жирлек Советы Регламенты, жирлек башлыгының, авыл жирлегә Башкарма комитетының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

8. Гражданнарның хокукый инициативасын гамәлгә ашыру тәртибендә кертелгән муниципаль хокукый акт проектын карау нәтижәләре буенча кабул ителгән дәлилләнгән карар рәсми рәвештә аның инициатив төркеменә кәргән гражданнарга язма рәвештә җиткерелергә тиеш.

20 Статья. Инициативалы проектлар

1. Җирлек халкы яки аның өлеше өчен өстенлекле булган чараларны гамәлгә ашыру, җирле әһәмияттәге мәсьәләләргә яки җирле үзидарә органнарына хәл итү хокукы бирелгән башка мәсьәләләргә хәл итү максатыннан, җирлек башкарма комитетына инициативалы проект кертелергә мөмкин. Инициативалы проектлар гамәлгә ашырыла торган җирлек территориясенә бер өлешен билгеләү тәртибе җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә. Статья 17. Голосование по вопросам изменения границ, преобразования Поселения

2. Инициативалы проектны кертү инициативасы белән, унтугыз яшкә җиткән һәм тиешле җирлек территориясендә яшәүче кимендә ун гражданнан торган инициатив төркем, территориаль иҗтимагый үзидарә органнары, иске авыл торак пункты (алга таба - проект инициаторлары) чыгыш ясарга хокуклы. Инициатив төркемнең минималь саны җирлек Советының норматив хокукый акты белән киметелергә мөмкин. Проект инициаторы булып чыгу хокукы, җирлек Советының норматив хокукый акты нигезендә, шулай ук тиешле җирлек территориясендә эшчәнлек алып баручы башка затларга да бирелергә мөмкин.

3. Инициативалы проект үз эченә түбәндәге мәгълүматларны алырга тиеш:

1) җирлек халкы яки аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау.;

2) әлеге проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәргә нигезләү;

3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәкле чыгымнарны алдан исәпләү;

5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырылган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынган затларның планлаштырылган (мөмкин) финанс, мөлкәт һәм (яки) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен, планлаштырылган инициатив түләүләр күләменән тыш, әлеге акчаларны файдалану күздә тотылган очракта, җирле бюджет акчалары күләменә күрсәтү (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

8) җирлек территориясенә яисә аның өлешенә күрсәтмә, аның чикләрендә инициатив проект гамәлгә ашырылачак, җирлек Советының норматив хокукый актында билгеләнгән тәртип нигезендә.;

9) җирлек Советының норматив хокукый актында каралган башка белешмәләр.

4. Инициативалы проект, аны авыл җирлеге башкарма комитетына керткәнче, гражданнар җыенында, җыелышында яки конференциясендә, шул исәптән территориаль иҗтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар җыенында, җыелышында яки конференциясендә каралырга тиеш. Шулай ук вакытта бер җыенда, бер җыелышта яки гражданнарның бер конференциясендә берничә инициативалы проектны карау мөмкин.

Авил җирлеге Советының норматив-хокукый акты белән гражданнарның инициативалы проектка ярдәм итү турындагы мәсьәлә буенча фикерен ачыклау, шулай ук гражданнарны сораштыру, аларның имзаларын җыю юлы белән дә күздә тотылырга мөмкин.

Проект инициаторлары инициаторлары инициативалы проектны авыл җирлеге башкарма комитетына керткәндә, аңа җыен, җыелыш яки гражданнар конференцияләре беркетмәсен, гражданнар арасында үткәрелгән сораштыру нәтижәләрен һәм (яки)

жирлек халкының инициативалы проектын яки аның өлешендә хуплавын раслаучы кул кую кәгазьләрен куялар.

5. Инициативалы проектны авыл жирлеге башкарма комитетына кертү турындагы мәгълүмат инициативалы проект кертелгәннән соң өч эш көне эчендә жирлекнең рәсми сайтында халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштырылырга тиеш һәм әлеге статьяның 3 өлешендә күрсәтелгән белешмәләр, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданныр жирлек башкарма комитетына инициатив проект буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеге турында хәбәр итәләр, аларны тәкъдим итү вакыты биш эш көннәннән дә ким булмаса тиеш. Үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен унтугыз яше тулган жирлек халкы жибәерергә хоуклы. Әгәр жирлек башкарма комитеты әлеге мәгълүматны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру мөмкинлеге булмаса, әлеге мәгълүмат Бөгелмә муниципаль районының рәсми сайтында веб-адрес буенча урнаштырыла: <http://bugulma.tatar.ru> - аның составына әлеге жирлек керә. Авыл торак пунктында әлеге мәгълүмат иске авыл торак пункты гражданнырына житкерелергә мөмкин.

6. Инициативалы проект авыл жирлеге башкарма комитеты тарафыннан кертелгән көннән соң 30 көн эчендә мәжбүри каралырга тиеш. Авыл жирлеге башкарма комитеты инициативалы проектны карау нәтижәләре буенча түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

1) жирле бюджет турындагы карарда каралган бюджет ассигнованиеләре чикләрендә жирле бюджет проектын төзү һәм карау тәртибе (жирле бюджет турындагы карарга үзгәрешләр кертү) нигезендә инициативалы проектны хупларга һәм аны эшне дәвам итәргә.;

2) инициативалы проектка ярдәм күрсәтүдән баш тарту һәм инициаторларга инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп проектны кире кайтарырга.

7. Жирлек башкарма комитеты инициативалы проектка ярдәм итүдән баш тарту турында түбәндәге очраklarның берсендә карар кабул итә:

1) инициатив проектны кертү һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү.;

2) инициативалы проектынң федераль законнар һәм Россия Федерациясенә башка норматив хоукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хоукый актлары, әлеге Устав таләпләренә туры килмәве.;

3) жирле үзидарә органнарында кирәкле вәкаләтләр һәм хоуклар булмау сәбәпле, инициативалы проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау.;

4) инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәк булган акчалар күләмендә жирле бюджет акчалары булмау (аларны формалаштыру чыганагы инициативалы түләүләр булмаган).;

5) инициативалы проектта тасвирланган проблеманы нәтижәлерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу.;

6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

8. Жирлекнең башкарма комитеты, ә әлеге статьяның 7 өлешендәге 5 пунктында каралган очракта, проект инициаторларына инициативалы проектны бергәләп эшләп бетерергә, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнең яки дәүләт органының жирле үзидарә органына аларның компетенциясе нигезендә тәкъдим итәргә тиеш.

9. Инициативалы проектларны тәкъдим итү, кертү, фикер алышу, карау, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү тәртибе жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

10. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансфертлар исәбенә финанс ярдәме алу өчен тәкъдим ителә торган инициативалы проектларга карата инициативалы проектлар, инициативалы проектларны карау тәртибе, шул исәптән аларга ярдәм итүдән баш тарту өчен нигезләр, мондый инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу тәртибе һәм критерийлары Татарстан Республикасы

законы һәм (яисә) башка норматив хокукый акты нигезендә билгеләнә. Бу очракта таләпләр өлештән тора 3, 6, 7, 8, 9, 11 әлеге статьяның 12 пункты да кулланылмый.

11. Әгәр жирлек башкарма комитетына берничә инициатива проекты кертелгән булса, шул исәптән өстенлекле проблемаларны тасвирлау белән, жирлек башкарма комитеты конкурс нигезендә сайлап алуны оештыра һәм бу хакта проект инициаторларына хәбәр итә.

12. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алуны үткөрү коллегияль органга (комиссиягә) йөкләнә, аның Формалаштыру һәм эшчәнлек тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә. Коллегияль орган (комиссия) составы жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан формалаштырыла. Шул ук вакытта коллегияль орган (комиссия) әгъзаларының гомуми саныннан яртысы жирлек Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнергә тиеш. Проект инициаторларына һәм аларның вәкилләренә конкурс нигезендә сайлап алуны уздырганда коллегияль орган (комиссия) инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлегә тәмин ителергә тиеш.

13. Проектның инициаторлары, тиешле жирлек территориясендә яшәүче гражданныр жыены, жыелышы яки конференциясе белән вәкаләтле башка гражданныр, шулай ук Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган башка затлар, Россия Федерациясе законнарына каршы килми торган рәвешләрдә инициативалы проектны гамәлгә ашыруны ижтимагый контрольдә тотарга хокуклы.

1. Жирлектә территорияль ижтимагый үзидарә турыдан-туры халык тарафыннан гражданныр жыелышлары һәм конференцияләре үткөрү юлы белән, шулай ук территорияль ижтимагый үзидарә органнары булдыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Территорияль ижтимагый үзидарә гражданныр яшәешенәң түбәндәге территорияләре чикләрендә гамәлгә ашырыла: күп фатирлы торак йорт подъезды; күп фатирлы торак йорт; торак йортлар төркеме; торак микрорайон; авыл жирлегә булмаган авыл торак пункты; гражданнырның башка яшәү территорияләре.

3. Территорияль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган территория чикләре әлеге территориядә яшәүче халык тәкъдиме буенча жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Территорияль ижтимагый үзидарә гамәлгә ашырыла торган Территория башка шундый ук Территория составына керә алмый.

5. Территорияль ижтимагый үзидарә территорияль ижтимагый үзидарә уставы төркөлү вакытыннан бирле жирлек Советы тарафыннан гамәлгә куелган дип санала. Территорияль ижтимагый үзидарә уставын төркөү тәртибе әлеге Устав һәм (яки) жирлек Советының норматив хокукый актлары белән билгеләнә.

6. Территорияль ижтимагый үзидарә аның Уставы нигезендә юридик зат була ала һәм коммерциячел булмаган оешманың оештыру-хокукый формасында дәүләт төркөвенә алынырга тиеш.

7. Территорияль ижтимагый үзидарә уставында билгеләнә:

1) ул гамәлгә ашырыла торган территория;

2) Территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенәң максатлары, бурычлары, формалары һәм төп юнәлешләре;

3) территорияль ижтимагый үзидарә органнарының вәкаләтләрен формалаштыру, туктату, хокуклары һәм бурычлары, вәкаләтләре вакыты;

4) карарлар кабул итү тәртибе;

5) мөлкәт сатып алу тәртибе, шулай ук күрсәтелгән мөлкәттән һәм финанс чараларыннан файдалану һәм файдалану тәртибе;

6) территорияль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруны туктату тәртибе.

8. Территорияль ижтимагый үзидарә эшчәнлегә мәсьәләләре буенча гражданныр жыелышлары, конференцияләре аның Уставы нигезендә чакырыла.

9. Территорияль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданныр жыелышы, әгәр анда уналтынчы яшькә житкән тиешле территория гражданнырның өчтән береннән дә ким булмаган өлеше катнашса, хокуклы дип санала.

Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе, әгәр анда уналтынчы яшькә җиткән гражданнарның кимендә өчтән икесе катнашса, хокуклы дип санала.

10. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыручы гражданнар җыелышының, конференцияләренең аерым вәкаләтләренә керә:

- 1) территориаль ижтимагый үзидарә органнары структурасын билгеләү;
- 2) Территориаль ижтимагый үзидарә уставын кабул итү, аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;
- 3) территориаль ижтимагый үзидарә органнарын сайлау;
- 4) территориаль ижтимагый үзидарә эшчәнлегенең төп юнәлешләрен билгеләү;;
- 5) территориаль ижтимагый үзидарәнең керемнәре һәм чыгымнары сметасын һәм аның үтәлеше турындагы хисапны раслау;
- 6) территориаль ижтимагый үзидарә органнары эшчәнлегенә турындагы хисапларны карау һәм раслау.
- 7) инициативалы проектны тикшерү һәм аны хуплау мәсьәләсе буенча карар кабул итү.

11. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары:

- 1) Тиешле территориядә яшәүче халык мәнфәгатьләрен тәкъдим итәләр;
- 2) гражданнарның җыелышларында һәм конференцияләрендә кабул ителгән карарларның үтәлешен тәэмин итәләр;
- 3) территорияне төзекләндерү буенча хужалык эшчәнлеген, тиешле территориядә яшәүче гражданнарның социаль-көнкүреш ихтыяжларын канәгатьләндерүгә юнәлдерелгән башка хужалык эшчәнлеген, күрсәтелгән гражданнар акчалары исәбеннән дә, территориаль ижтимагый үзидарә органнары һәм җирле үзидарә органнары арасындагы шартнамә нигезендә дә, җирле бюджет акчаларынан файдаланып, башка хужалык эшчәнлеген гамәлгә ашыра алалар;

4) әлеге органнар һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәҗбүри каралырга тиешле муниципаль хокукый актлар проектларын җирлек Советына, җирлек башлыгына һәм Башкарма комитетына кертергә хокуклы.

12. Территориаль ижтимагый үзидарә органнары инициативалы проектны проект инициаторлары сыйфатында тәкъдим итә алалар.

13. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибе, җирле бюджеттан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартлары һәм тәртибе әлеге Устав һәм җирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

22 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарәне оештыру максатларында, гражданнар, җирле үзидарә органнары инициативасы белән, территориаль ижтимагый үзидарә Уставы проектын эшләүне гамәлгә ашыручы һәм территориядә яшәүче гражданнар җыелышларын оештыра торган инициатив төркем оештырыла, аның чикләрендә әлеге территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру күздә тотыла.

2. Гражданнар җыелышы җирлекнең тиешле территориясендә территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында Карар кабул итә, аның уставын кабул итә, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү белән бәйлә мәсьәләләр буенча җирлек Советында гражданнар җыелышын тәкъдим итәргә вәкаләтле вәкилле (вәкилләрен) билгели.

3. Территориаль ижтимагый үзидарә территориаль ижтимагый үзидарә уставы теркәлү вакытыннан бирле җирлек Советы тарафыннан гамәлгә куелган дип санала.

23 Статья. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү тәртибе

1. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү өчен гражданнар җыелышының вәкаләтле вәкиле (вәкаләтле вәкилләре) җирлек башлыгына тапшырыла:

1) территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында гражданнар жыелышының барлык вәкаләтле вәкилләре тарафыннан имзаланган гариза;

2) Территориаль ижтимагый үзидарә оештыру турында Карар кабул ителгән гражданнар жыелышының беркетмәсе, анда, фамилиясен, исемен, этисенең исемен, туган көнен, сериясен, паспорт бирү номерын һәм датасын, гражданин паспортын алыштыручы документны, һәр вәкаләтле вәкилнең яшәү урыны адресын күрсәтеп, гражданнар жыелышының беркетмәсе.;

3) территориаль ижтимагый үзидарә Уставының ике нөсхәсе.

2. Башка документларны тапшыру турындагы таләп, әлеге статьяның 1 өлешендә билгеләнгән документлардан тыш, рәхсәт ителми.

Вәкаләтле вәкилгә документлар алу өчен, исемлек һәм аны алу датасы күрсәтелгән расписка бирелә.

3. Жирлек башлыгы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турындагы документлар кәргән көннән ике атна эчендә аның уставын теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турында Жирлек Советы Карары проекты алдан карауны һәм әзерләүне оештыра.

4. Гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкилләре территориаль ижтимагый үзидарә уставын алдан караганда һәм Жирлек Советы сессиясендә киңәш бирү тавышы хокукы белән катнашырга хокуклы.

5. Жирлек советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү яки аны теркәүдән баш тарту турында карар кабул итә. Уставны теркәүдән баш тарту мотивлаштырылган булырга тиеш.

6. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булырга мөмкин:

1) территориаль ижтимагый үзидарә уставы нормаларына Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарга, Татарстан Республикасы Конституциясенә һәм Татарстан Республикасы законнарына, әлеге Уставка, башка муниципаль хокукый актларга каршы килү;

2) әлеге Уставның 21 статьясындагы 4 өлеше таләпләрен үтәмәү.

7. Территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәүдән баш тарту территориаль ижтимагый үзидарә оештыруның максатка ярашсызлыгы аркасында рәхсәт ителми.

8. Жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү мәсьәләсе буенча дәлилленгән карар өч көн дәвамында рәсми рәвештә гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә (вәкаләтле вәкилләренә) язма рәвештә житкерелергә тиеш.

9. Жирлек Советы территориаль ижтимагый үзидарә уставын теркәү турында Карар кабул иткән очракта, уставның бер нөсхәсе, аны теркәү турындагы тамга белән, гражданнар жыелышының вәкаләтле вәкиленә тапшырыла, икенче нөсхәсе Жирлек Советында саклана.

10. Территориаль ижтимагый үзидарә уставына кертелә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр әлеге статьяда билгеләнгән тәртиптә Жирлек Советы тарафыннан теркәлергә тиеш. Күрсәтелгән үзгәрешләр һәм өстәмәләр аларны теркәгән көннән үз көченә керә.

24 Статья. Иске Матвеевка авыл Жирлеге

1. Жирле үзидарә органнары һәм авыл торак пунктында яшәүчеләрнең үзара хезмәттәшлеген оештыру өчен, Жирлектә урнашкан торак пунктта иске авыл Жирлеге билгеләнергә мөмкин.

2. Иске авыл Жирлеге Советы әлеге авыл торак пункты составына керә, әлеге авыл Жирлеге территориясендә яшәүче һәм актив сайлау хокукына ия затлар арасыннан авыл торак пункты гражданның жыены тәкъдиме белән билгеләнә.

3. Иске авыл Жирлеге Иске авыл Жирлеге дөүләт вазыйфасын, дөүләт граждан хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфа яисә муниципаль хезмәт

вазыйфасын биләүче зат түгел, ул хезмәт мөнәсәбәтләрендә һәм алар белән турыдан-туры бәйләп җирле үзидарә органнары белән мөнәсәбәтләрдә тора алмый.

Тарихи һәм башка җирле традицияләргә исәпкә алып, Татарстан Республикасы законы белән иске авыл торак пункты вазыйфасының башка атамасы билгеләнергә мөмкин.

4. Иске авыл торак пунктының иске кешесе билгеләнергә тиеш түгел:

1) дәүләт вазыйфасын, дәүләт гражданы хезмәте вазыйфасын, муниципаль вазыйфаны яисә муниципаль хезмәт вазыйфасын биләүче;

2) суд тарафыннан эшкә җавапсыз яисә чыгарылган эшчән дип танылган;

3) түләнмәгән яисә хөкем ителмәгән.

5. Иске авыл җирлегенең вәкаләтләре вакыты әлеге устав белән билгеләнә һәм ике елдан да ким булмаса тиеш.

Иске авыл торак пунктының вәкаләтләре әлеге авыл торак пункты кәргән авыл җирлеге Советы карары белән, авыл торак пункты гражданның жыены тәкъдиме буенча, шулай ук «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131 - Ф3 номерлы Федераль законның 40 статьясындагы 10 өләшенең 1-7 пунктларында билгеләнгән очрақларда вакытыннан алда туктатыла.

6. Авыл җирлеге Иске, аңа йөкләнгән бурычларны хәл итү өчен:

1) авыл торак пунктында җирле әһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү мәсьәләләре буенча җирле үзидарә органнары, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр һәм башка оешмалар белән хезмәттәшлек итә;

2) халык белән, шул исәптән гражданның жыеннарында, жыелышларында, конференцияләрендә катнашу юлы белән дә хезмәттәшлек итә, мондый чаралар нәтижеләре буенча җирле үзидарә органнары тарафыннан мәҗбүри карап тикшерелгә тиешле муниципаль хокукый актлар проектлары рәвешендә рәсмиләштерелгән мөрәҗәгатьләрне һәм тәкъдимнәрне, шул исәптән рәсмиләштерелгән муниципаль хокукый актларны җибәрә;

3) авыл торак пунктында яшәүчеләргә җирле үзидарә оештыру һәм гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча хәбәр итә, шулай ук җирле үзидарә органнарынан алынган бүтән мәгълүматны аларга җиткерүдә ярдәм итә;

4) җирле үзидарә органнарына ачык тыңлаулар һәм иҗтимагый фикер алышулар оештыруда һәм үткәрүдә, авыл торак пунктында аларның нәтижеләрен халыкка җиткерүдә ярдәм итә;

5) авыл торак пунктында яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган мәсьәләләр буенча инициативалы проект кертү турында инициатива белән чыгыш ясарга хокуклы;

6) Татарстан Республикасы Законы нигезендә әлеге Уставта һәм (яисә) авыл җирлеге Советының норматив хокукый актында каралган башка вәкаләтләрне һәм хокукларны гамәлгә ашыра.

7. Эшчәнлек гарантияләре һәм Иске авыл торак пункты статусының башка мәсьәләләре әлеге Устав һәм (яисә) авыл җирлеге Советының норматив хокукый акты белән Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнергә мөмкин.

25 Статья. Халык тыңлаулары, иҗтимагый фикер алышулар

1. Җирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча муниципаль хокукый актлар проектларын тикшерү өчен җирлек советы, авыл җирлеге башлыгы катнашында халык алдында тыңлаулар үткәрелгә мөмкин.

2. Ачык тыңлаулар халык, җирлек Советы, җирлек башлыгы яки җирлек башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән үткәрелә.

Халык яки авыл җирлеге Советы инициативасы белән үткәрелә торган ачык тыңлаулар җирлек Советы тарафыннан, ә җирлек башлыгы яисә авыл җирлеге башкарма комитеты җитәкчесе инициативасы белән җирлек башлыгы белән контракт нигезендә үз вәкаләтләрен башкаручы җирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

3. Ачык тыңлауларга чыгарылырга тиеш:

1) җирлек уставы проекты, шулай ук әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында муниципаль хокукый акт проекты, Уставка Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен әлеге норматив хокукый актларга туры китерү максатларында төгәл яңадан күрсәтү формасына үзгәрешләр кертелә торган очрақлардан тыш;

2) җирле бюджет проекты һәм аның үтәләше турында хисап;

3) җирлекнең социаль-иқтисадый үсеше стратегиясе проекты;

4) җирлекне үзгәртеп кору турындагы мәсьәләләр, «Россия Федерациясендә җирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-Ф3 номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә җирлекне үзгәртеп кору

өчен тавыш бирү юлы белән йә жыеннарда белдерелгән гражданнарның ризалыгын алу таләп ителә торган очраклардан тыш;

4. Ачык тыңлаулар үткөрү турындагы карар, әгәр законнарда башкасы каралмаган булса, жирлек Советы яисә жирлек башлыгы тарафыннан муниципаль хокукый акт проекты каралган көнгә кадәр 20 көннән дә соңга калмыйча кабул ителергә тиеш.

5. Гавами тыңлаулар уздыру турындагы карар, аларны үткөрү вакыты һәм урыны һәм тиешле муниципаль хокукый акт проекты, гавами тыңлаулар уздыру көненә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча, әгәр законнарда башкача билгеләнмәгән булса, халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

6. Халык алдында тыңлаулар үткөрү турындагы карар басылып чыккан көннән алып һәм аларны үткөрү көненә кадәр гражданнар жирлек башлыгына халык алдында тыңлауларга чыгарыла торган мәсьәлә буенча язмача тәкъдимнәр һәм искәрмәләр, шул исәптән муниципаль хокукый акт проектына карата ачык тыңлауларга чыгарыла торган төзәтмәләр һәм башка тәкъдимнәр жибәергә хокуклы. Жирлек башлыгы кәргән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне гомумиләштерүне оештыра. Күрсәтелгән тәкъдимнәр һәм искәрмәләр ачык тыңлауларда катнашучыларга житкерелә.

7. Гавами тыңлаулар, әгәр законнарда башкасы каралмаган булса, жирлек Советы тарафыннан муниципаль хокукый акт проекты каралган көнгә 7 көннән дә соңга калмыйча үткәрелә, белгечләр, экспертлар, кызыксынган затларны чакырып, гавами тыңлауларда теләсә кайсы граждан катнаша ала.

8. Ачык тыңлаулар үткөрү нәтижәләре буенча жирле үзидарә органнары һәм жирлекнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиешле тәкъдимнәр кабул ителә, алар компетенциясенә гавами тыңлауларга чыгарылган муниципаль хокукый акт проекты кабул итү кертелгән.

9. Ачык тыңлаулар нәтижәләре, кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләнүен дә кертәп, гавами тыңлаулар уздырганнан соң өч көн эчендә, законнарда башкача каралмаган булса, халыкка житкерелергә тиеш.

10. Халык тыңлауларын оештыру һәм үткөрү тәртибе авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана торган халык алдында тыңлаулар үткөрү вакыты һәм урыны турында жирлек халкына алдан хәбәр итүне, муниципаль хокукый акт проекты белән алдан танышуны күздә тотарга тиешле халык алдында тыңлауларны оештыру һәм үткөрү тәртибе жирлек Советы тарафыннан раслана торган нигезләмә белән билгеләнә, шул исәптән, аны Бөгелмә муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча урнаштыру юлы белән дә: <http://bugulma.tatar.ru>-жирлек халкы тарафыннан фикер алышуга чыгарылган муниципаль хокукый акт проекты буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен, шул исәптән рәсми сайт аша, жирлек халкын гавами тыңлауларда катнашуны тәэмин итә торган башка чаралар, ачык тыңлаулар нәтижәләрен бастырып чыгаруны (халыкка житкерүне) тәэмин итү мөмкинлеге, кабул ителгән карарларның дәлилләнгән нигезләнүен дә кертәп, шул исәптән аларны рәсми сайтта урнаштыру юлы белән дә.

Авыл жирлеге Советының норматив хокукый актлары белән, әлеге өлешнең беренче абзацында күрсәтелгән материалларны һәм мәгълүматларны урнаштыру, жирлек халкына муниципаль хокукый акт проекты буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеген тәэмин итү өчен, жирлек Советы тарафыннан үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен бирү мөмкинлеге билгеләнергә мөмкин, шулай ук, рәсми сайтның мондый максатлары өчен мәжбүри файдалану таләпләрен үтәп, жирлек халкының ачык тыңлауларында катнашуы өчен «дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләренә) Бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы кулланылырга мөмкин, аны куллану тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә.

11. Жәмәгать тыңлауларын үткөрү тәртибе шулай ук шәһәр төзелеш эшчәнлегенә турындагы закон нигезләмәләрен исәпкә алып, жирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнергә мөмкин. 12. Генераль план проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты, Территорияне планлаштыру

проекты, территорияне межалау проекты, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар, жир кишәрлеген яки капитал төзелеш объекттын шартлы рәвештә рөхсәт ителгән файдалануга рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары, рөхсәт ителгән төзелешнең иң чик параметрларыннан тайпылуға рөхсәт бирү турындагы карарлар проектлары буенча, капитал төзелеш объектларын үзгәртеп кору, рөхсәт ителгән жир кишәрлекләрен һәм капитал төзелеш объектларын башка төргә күчерү мәсьәләләре буенча, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре расланмаган очракта, шәһәр төзелеше эшчәнлегенә турындагы законнар нигезендә гавами тыңлаулар яисә жәмәгать тыңлаулары үткәрелә.

26 Статья. Гражданнар жыелышы

26 Статья. Гражданнар жыелышы

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу, халыкка жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары эшчәнлегенә турында мәгълүмат бирү, инициативалы проектларны кертү һәм аларны карау, территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен жирлек территориясендә гражданнар жыелышлары үткәрелергә мөмкин. Гражданнар жыелышлары микрорайоннар, торақ массивлар, кварталлар, урамнар, торақ йортлар буенча чакырыла.

2. Гражданнар жыелышы халык, жирлек Советы, жирлек башлыгы инициативасы белән, шулай ук территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган очрақларда үткәрелә.

3. Авыл жирлегенә Советы яки авыл жирлегенә башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар жыелышы жирлек Советы яисә жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә.

4. Халык инициативасы буенча үткәрелә торган гражданнар жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә органнарының, тиешле территориядә яшәүче һәм әлегә территорияләрдә урнашкан предприятие, учреждение, оешма житәкчеләре, жыелышта катнашырга хокуклы гражданнар саныннан кимендә 10 процент тәшкит иткән гражданнар төркеменен язма тәкъдиме буенча жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

Гражданнар жыелышын үткәрү турындагы тәкъдимдә аны карап тикшерүгә чыгарыла торган мәсьәләләр исемлегенә, жыелышны үткәрү вакыты һәм урыны булырга тиеш. Тәкъдим вәкаләтле затлар тарафыннан имзаланырга тиеш, ә жыелышны үткәрү инициативасы белән бер төркем гражданнар – бу гражданнар мөрәжәгать итсә, аларның һәркайсының фамилиясен, исемен, атасының исемен, туган көнен, яшәү урынын күрсәтеп.

Жирлек советы гражданнарның жыелышын яқындагы сессиядә үткәрү турындагы тәкъдимне карый.

Жирлек советы гражданнарның жыелышын үткәрүдән аның максатка яраксызлыгы аркасында баш тартырга хокуклы түгел.

5. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән билгеләнә.

Гражданнар жыелышында инициативалы проектларны кертү һәм аларны карау мәсьәләләре буенча уналтынчы яшькә житкән Тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы. Инициативалы проектларны кертү мәсьәләләрен карау һәм тикшерү максатларында гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткәрү тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

6. Гражданнар жыелышын үткәрү вакыты һәм урыны турында һәм фикер алышуга кертелә торган мәсьәләләр турында тиешле территория гражданнары, массакуләм мәгълүмат чараларын, почта хәбәрләрен, һәр фатирны (шәхси) тикшерүләрен, белдерүләрен һәм башка мөмкин булган чараларны кулланып, жыелыш үткәрелгән көнгә кадәр 7 көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителәр.

Гражданнар жыелышына эзерлек һәм аны үткөрүне жирлек башкарма комитеты тәэмин итә.

7. Жыелышлар эшендә әлеге территориядә яшәүче, сайлау хокукына ия 18 яшькә житкән гражданнар катнаша ала. Жыелышта катнашырга хоуклы гражданнарның гомуми саны Россия Федерациясе гражданнарының яшәу урыны һәм яшәу урыны буенча теркәү исәбенә алу күрсәткечләре нигезендә билгеләнә.

Гражданнар жыелышы жыелышта катнашырга хоуклы гражданнар саныннан кимендә өчтән бер өлеше катнашса, хоуклы дип санала.

Жыелыш карарлары жыелышта катнашкан гражданнарның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

8. Гражданнар жыелышы жирле үзидарә органнарына һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларына мөрәжәгатьләр кабул итәргә, шулай ук жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары белән үзара мөнәсәбәтләрдә гражданнар жыелышын бирергә вәкаләтле затларны сайларга мөмкин.

9. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар жыелышы территориаль ижтимагый үзидарә уставы белән аның компетенциясенә кертелгән мәсьәләләр буенча карар кабул итә.

10. Гражданнар жыелышы тарафыннан кабул ителгән мөрәжәгатьләр жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан мәжбүри каралырга тиеш, алар мөрәжәгатьләрдә булган мәсьәләләргә хәл итү компетенциясенә кертелгән, язмача җавап җибәрү белән.

11. Гражданнар жыелышын билгеләү һәм үткөрү тәртибе, шулай ук гражданнар жыелышының вәкаләтләре федераль закон, әлеге Устав һәм жирлек Советының норматив хоукый акты белән билгеләнә.

12. Гражданнар жыелышы нәтижәләре аны үткәргәннән соң бер ай эчендә рәсми халыкка хәбәр ителергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

27 Статья. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы)

1. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча фикер алышу һәм жирлектәге барлык халык вәкилләренәң фикерен ачыклау зарурилыгы очрагында үткәрелә. Жирлекнең тиешле территориаль өлешләрендә яшәүчеләр арасыннан гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышын чакыру авырайган очракларда, шул исәптән тиешле территориядә яшәүче һәм гражданнар жыелышында катнашырга хоуклы гражданнар саны 100 кешедән артып киткән очракта үткәрелә.

2. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) гражданнар жыелышының вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

3. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) халык, жирлек Советы, жирлек башлыгы инициативасы белән үткәрелә. Авыл жирлеге Советы яки авыл жирлеге башлыгы инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирлек Советы яисә жирлек башлыгы тарафыннан билгеләнә. Халык инициативасы белән үткәрелә торган гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) жирлек Советы тарафыннан билгеләнә.

4. Гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы), әгәр анда сайланган делегатларның яртысыннан артыгы катнашса, хоуклы дип санала. Конференция карарлары (делегатлар жыелышлары) конференциядә катнашучы делегатларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

5. Гражданнарны (делегатлар жыелышларын) билгеләү һәм үткөрү, делегатлар сайлау тәртибе әлеге Устав һәм жирлек Советының норматив хоукый акты белән билгеләнә.

6. Территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча гражданнар конференциясе (делегатлар жыелышы) территориаль ижтимагый үзидарә уставында каралган тәртиптә һәм очракларда билгеләнә һәм үткәрелә.

7. Гражданнар (делегатлар жыелышлары) конференциясе нәтижеләре аны уздырганнан соң бер ай эчендә рәсми халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

28 Статья. Гражданнарны кабул итү

1. Гражданнарны сораштыру жирлекнең бөтен территориясендә яисә аның территориясендә халыкның фикерен ачыклау һәм жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары, шулай ук дәүләт хакимияте органнары тарафыннан карарлар кабул иткәндә исәпкә алу өчен үткәрелә.

Сораштыру нәтижеләре тәкъдим итү характерына ия.

2. Гражданнарны сораштыруда сайлау хокукына ия гражданнар катнаша ала. Гражданнарның инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерен ачыклау мәсьәләсе буенча үткәрелгән сораштыруда унтугыз яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән жирлек яки аның өлешендә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

3. Гражданнарны сораштыру инициатива буенча үткәрелә:

1) жирлек Советы яисә жирлек башлыгы-жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча;
2) Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары - жирлек жирләренең максатчан билгеләнешен республика һәм республика әһәмиятендәге объектлар өчен үзгәртү турында карарлар кабул иткәндә гражданнарның фикерен исәпкә алу өчен;
3) уналтынчы яшькә житкән инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән жирлек халкы яисә аның өлешендә яшәүчеләр - әлеге инициативалы проектка ярдәм итү турында гражданнарның фикерен ачыклау өчен.

4. Гражданнарны сораштыру билгеләү һәм үткөрү тәртибе әлеге Устав һәм (яисә) Татарстан Республикасы Законы нигезендә жирлек Советының норматив хокукий акты белән билгеләнә.

5. Гражданнарны сораштыру билгеләү турында карар жирлек Советы тарафыннан кабул ителә. Гражданнар арасында сораштыру үткөрү өчен Бөгелмә муниципаль районының рәсми сайты «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча файдаланырга мөмкин: <http://bugulma.tatar.ru> к

Карарында авыл жирлеге Советы билгеләү турында гражданнар сораштыру билгеләнә:

1) сораштыру үткөрү датасы һәм сроклары;
2) Сораштыру уздырганда тәкъдим ителә торган (тәкъдим ителә торган) мәсьәләне (мәсьәләләрне) формулировкалау;
3) сораштыру үткөрү методикасы;
4) сораштыру кәгазе формасы;
5) сораштыруда катнашучы гражданнарның минималь саны;
6) «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Бөгелмә муниципаль районының рәсми сайтынан файдаланып, гражданнар арасында сораштыру уздырган очракта, сораштыруда катнашучыларны идентификацияләү тәртибе: <http://bugulma.tatar.ru> к

6. Гражданнар сораштыру үткөрү турында 10 көн алдан хәбәр ителергә тиеш.

7. Гражданнарны сораштыру эзерләүгә һәм үткөрүгә бәйле чараларны финанслау гамәлгә ашырыла:

1) жирлек бюджеты акчалары исәбеннән-жирлекнең жирле үзидарә органнары яки авыл халкы инициативасы буенча сораштыру үткөрү турында;
2) Татарстан Республикасы бюджеты акчалары исәбеннән - Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары инициативасы буенча сораштыру уздырганда.

29 Статья. Жирле әһәмияттәге иң мөһим мәсьәләләр буенча халык фикер алышуы

1. Муниципаль хокукый актлар проектларын һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләрне халык фикер алышуына чыгару турындагы карар жирлек Советы тарафыннан үз инициативасы яисә тиешле территориядә яшәүче гражданныр таләбе буенча жирлек советы билгеләгән тәртиптә кабул ителә.

2. Муниципаль хокукый акт проекты тексты һәм халык фикер алышуына чыгарыла торган мәсьәләләр буенча башка материаллар, аларны халык фикер алышуына чыгару турында Карар кабул ителгәннән соң 5 көннән дә соңга калмыйча, массакуләм мәгълүмат чараларында басылып чыга, халык белән танышу өчен мөмкин булган урыннарда урнаштырыла, башка ысуллар белән халыкка игълан ителә.

3. Халык фикер алышуына мәсьәлә чыгару белән бер үк вакытта авыл жирлеге Советы фикер алышу барышында кергән тәкъдимнәрне һәм искәрмәләрне карау эшен оештыру вакытын һәм тәртибен билгели, әлеге максат өчен махсус комиссия төзиләр.

4. Авыл жирлеге Советы жирле әһәмияткә ия булган муниципаль хокукый актлар проектлары һәм башка мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышуны тәәмин итә, моның өчен кирәкле шартлар тудыра.

5. Халык фикер алышуына чыгарылган мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр жирлек советына юллана.

6. Муниципаль хокукый акт проектлары һәм жирле әһәмияттәге башка мөһим мәсьәләләр буенча тәкъдимнәр һәм искәрмәләр жирлек Советы тарафыннан карала.

7. Халык фикер алышуы нәтижәләре турында халыкка бер ай вакыт эчендә хәбәр ителә.

30 Статья. Жирле үзидарә органнарына гражданныр мөрәжәгәте

1. Гражданныр шәхси һәм күмәк мөрәжәгәтьләргә хокуклы.

2. Гражданныр мөрәжәгәтьләре «Россия Федерациясе гражданныр мөрәжәгәтьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында гражданныр мөрәжәгәтьләрен карау тәртибе турында» 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән тәртиптә һәм срокларда каралырга тиеш.

3. Гражданныр мөрәжәгәтьләрен карау тәртибен һәм срокларын бозган өчен жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары Россия Федерациясе законнары нигезендә жаваплы.

31 Статья. Жирлекнең ижтимагый (консультатив) советлары

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча карарлар эшләгәндә һәм гамәлгә ашырганда халыкның ихтыяжларын һәм мәнфәгәтьләрен исәпкә алу, жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә жәмәгәть контролен гамәлгә ашыру максатларында авыл жирлегенә Ижтимагый советы барлыкка килә.

2. Жирлекнең ижтимагый советы гражданнырның, ижтимагый берләшмәләрнең һәм башка коммерцияле булмаган оешмаларның ирекле катнашуы нигезендә формалаша.

3. Жирлекнең ижтимагый советын формалаштыру тәртибе, аның утырышларын үткөрү һәм карарлар кабул итү тәртибе, мәгълүмат бирү, консультация бирү һәм башка мәсьәләләр буенча жирлекнең жирле үзидарә органнарының хокуклары, бурычлары һәм жаваплылыгы, аны жиберү процедурасы, шулай ук аны оештыру һәм эшчәнлегенә башка мәсьәләләре жирлек Советы тарафыннан расланган Нигезләмә белән билгеләнә.

4. Башка иҗтимагый (консультатив) Советлар җирлекнең җирле үзидарә органнарында аларның карарлары нигезендә барлыкка килергә мөмкин.
5. Иҗтимагый (консультатив) советларда эш иҗтимагый башлангычларда алып барыла.

32 Статья. Җирле үзидарә органнары тарафыннан турыдан-туры гамәлгә ашырылу һәм аны гамәлгә ашыруда катнашуның башка рәвешләре

1. Әлеге Уставта каралган федераль закон нигезендә халык тарафыннан турыдан-туры җирле үзидарә гамәлгә ашыру һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы белән бергә гражданныр җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль законнарға, Татарстан Республикасы законнарына каршы килми торган башка формаларда катнашырга хокуклы.

2. Җирле үзидарә органнарының турыдан-туры гамәлгә ашырылуы һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуы законлылык, иреклелек принципларына нигезләнә.

Җирле үзидарә органнары һәм җирле үзидарәнең вазыйфаи затлары халыкка җирле үзидарә органнарының турыдан-туры гамәлгә ашыруында һәм халыкның җирле үзидарәне гамәлгә ашыруда катнашуында ярдәм итәргә тиеш.

III БҮЛЕК БАШЛЫГЫ. ҖИРЛЕК СОВЕТЫ

33 Статья. Авыл җирлеге Советы – Җирле үзидарәнең вәкиллеке органы

1. Җирлек Советы – Җирле үзидарәнең даими эшләүче, коллегиаль вәкиллеке органы.

2. Җирлек Советының рәсми атамасы-Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Вязовка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге Советы.

Кыскартылган исеме – Вязовка авыл җирлеге Советы.

3. Җирлек Советының вәкаләтләре вакыты-5 ел.

4. Авыл җирлеге советы хисап тотты һәм җирлек халкына контрольлек итте.

5. Җирлек советы юридик зат хокукына ия, үз исеме язылган мөһер һәм бланкларга ия.

6. Җирлек Советы эшчәнлеген тәмин итү чыгымнары җирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

34 Статья. Җирлек Советы Составы

1. Җирлек советы бер мандатлы сайлау округлары буенча муниципаль сайлауларда сайланучы 7 депутаттан тора.

2. Җирлек советы аның составына билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесен сайлаганда хокуклы була.

35 Статья. Җирлек Советы депутаты статусы

1. Җирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрен тоткарлыксыз гамәлгә ашыру өчен шартлар тудырыла.

2. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкил итә, вәкаләтләр даими рәвештә гамәлгә ашырыла.

Даими нигездә бер жирлек Советы депутаты эшли ала.

Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре сайлаудан башлана һәм яңа чакырылыш авыл жирлегә Советы эшли башлаганнан бирле туктатыла.

3. Жирлек Советы депутатына үз вәкаләтләрән гамәлгә ашыру өчен даими рәвештә эш урынын (вазыйфасын) саклап калу гарантияләне, аның дәвамлылыгы әлеге устав белән Татарстан Республикасы Законы нигезендә билгеләнә һәм аена дүрт эш көне тәшкил итә.

Жирлек Советы депутаты, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очраклардан тыш, башка муниципаль берәмлекнең вәкилләклә органы депутаты вәкаләтләрән бер үк вакытта үти алмый.

Жирлек Советы депутаты, әлеге Уставта билгеләнгән очраклардан тыш, депутат эшчәнлеген төп эш урыны буенча хезмәт һәм хезмәт вазыйфаларын башкару белән бергә алып бара.

3. Жирлек Советы депутаты жирлек Советы тарафыннан расланган депутат этикасы кагыйдәләрен үтәргә, шул исәптән түбәндәге вазыйфаларны да тотарга тиеш:

1) жирле үзидарә органнары эшендә катнашудан тыелырга һәм депутат статусын жирле үзидарә органнары, оешмалар, вазыйфаи затлар, муниципаль хезмәткәрләр һәм гражданныр эшчәнлегенә шәхсэн яисә аның якын туганнарына кагылышлы мәсьәләләрне хәл иткәндә йогынты ясау өчен файдаланмаска;;

2) депутат вазыйфаларын объектив башкаруда шик уятырга мөмкин булган тәртиптән тыелырга, шулай ук аның абруена яисә жирлек советы абруена зыян китерергә сәләтле низаглы ситуацияләрдән котылырга.;

3) мәнфәгатьләр конфликты барлыкка килү куркынычы янаганда – шәхси кызыксыну депутат вазыйфаларының объектив башкарылуына тәэсир итә яки йогынты ясий ала торган ситуациядә - бу хакта жирлек советына хәбәр итәргә һәм әлеге мәнфәгатьләр конфликтын булдырмауга яисә жайга салуга юнәлтелгән аның карарын үтәргә.;

4) жирлек Советында билгеләнгән Халык алдында чыгыш ясау кагыйдәләрен үтәргә;

5) депутат эшчәнлегә белән бәйлә булмаган максатларда, Федераль закон нигезендә конфиденциаль характердагы белешмәләргә кертелгән, депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйлә рәвештә аңа билгеле булган мәгълүматларны таратмаска һәм кулланмаска.;

6) физик һәм юридик затлардан (бүләкләр, акчалата бүләк, ссудалар, хезмәт күрсәтүләр, күңел ачу, ял итү, транспорт чыгымнары һәм башка бүләкләүләр) депутат вазыйфаларын үтәүгә бәйлә рәвештә акчалата бүләк алмаска.

4. Үз вәкаләтләрән даими нигездә гамәлгә ашыручы депутат хокуклы түгел:

1) эшмәкәрлек эшчәнлегә белән шәхсэн яки ышанычлы затлар аша шөгыйльләнергә;

2), түбәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:

а) сәяси партия, һөнәр берлегә органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчәмсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жыелышында (конференция) катнашу;;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының гомуми жыелышында катнашу (конференция), түләүсез нигездә

катнашу, Татарстан Республикасы Законнда билгелэнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) алдан белдерүе белән милекчеләр ширкәтләре;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советында, башка муниципаль берәмлекләренң берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) муниципаль берәмлек исемнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлекнең идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер)булган оешманы гамәлгә куючы (акционер) мәнфәгатьләрен муниципаль берәмлек исемнән гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталында өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгели торган муниципаль хокукий актлар нигезендә муниципаль берәмлек мәнфәгатьләрен;

д) федераль законнарда каралган башка очраklar;

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенң халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчеләре составына керергә.

6. Жирлек Советы депутаты 2008 елның 25 декабрәдәгә «Коррупциягә каршы тору турында» 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны үтәргә, бурычларны үтәргә тиеш. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре 2008 елның 25 декабрәдәгә 273-ФЗ номерлы «Коррупциягә каршы тору турында» Федераль закон, 2012 елның 3 декабрәдәгә 230-ФЗ номерлы «дөүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» Федераль закон, 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы «аерым категория затларның аерым категорияләренә счетлар (кертемнәр)ачуны һәм аларга ия булуны тыю турында " Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, бурычларны үтәмәгән очракта вакытыннан алда туктатыла, » Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында «2003 елның 6 октябрәдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында кулдагы акча һәм кыйммәтләренә сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яки) файдаланырга».

7. Жирлек Советы депутаты, жирле үзидарәненң сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәненң сайланулы вазыйфаи заты тарафыннан коррупциягә каршы тору турында Россия Федерациясе законнары нигезендә тапшырыла торган керемнәр, чыгымнар, милек һәм милек характерындагы йөкләмәләр турындагы белешмәләренң дөрөсләген һәм тулылыгын тикшерү Татарстан Республикасы Президенты карары буенча (Татарстан Республикасы Премьер-министры) Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә үткәрелә.

Өлеге статьяның 7.2 өлеше нигезендә үткәрелгән тикшерү нәтижәсендә «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәдәгә 273-ФЗ номерлы Федераль закон, «дөүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрәдәгә 230-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә, тыюларны, бурычларны үтәмәү фактларын ачыклаганда, «аерым категория затларның аерым категорияләренә счетлар (кертемнәр)ачуны һәм аларга ия булуны тыю турында

" 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында кулдагы акча һәм кыйммәтләрне сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яки) файдаланырга», Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) жирлек Советы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы органы эгъзасы вәкаләтләрән вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать итә, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты яисә күрсәтелгән затларга карата башка төр җаваплылык чарасын жирлек Советына яки судка куллану.

Үз керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында дәрәс булмаган яки тулы булмаган мәгълүмат биргән, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигъ булмаган балаларының керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат биргән депутатка карата, әгәр дә бу мәгълүматларны бозып күрсәткән очракта, түбәндәге җаваплылык чаралары кулланылырга мөмкин:

1) кисәтү;

2) жирлек Советы депутатын, үз вәкаләтләре вакыты беткәнче, жирлек Советында вазыйфа биләүдән мәхрүм итеп, жирлек Советында вазыйфадан азат итү;;

3) даими нигездә вәкаләтләрне гамәлгә ашырудан азат итү, аның вәкаләтләре вакыты беткәнчегә кадәр даими нигездә вәкаләтләрән гамәлгә ашыру хокукыннан мәхрүм итү.;

4) үз вәкаләтләре срогы тәмамланганчы жирлек Советында вазыйфа биләүне тыю;

5) вәкаләтләр срогы тәмамланганчы даими нигездә вәкаләтләрән үтәүне тыю.

Жирлек Советы депутатына әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән җаваплылык чараларын куллану турында Карар кабул итү тәртибе Татарстан Республикасы Законы нигезендә муниципаль хокукый акт белән билгеләнә.

Муниципаль вазыйфаларны биләүче затларның керемнәре, чыгымнары, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында белешмәләр «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Бөгелмә муниципаль районының рәсми порталына түбәндәге адрес буенча урнаштырыла: <http://bugulma.tatar.ru> һәм (яисә) бастырып чыгару өчен массакуләм мәгълүмат чараларына муниципаль хокукый актлар тарафыннан билгеләнә торган тәртиптә бирелә.

8. Жинаять яки административ җаваплылыкка тарту, аларны кулга алу, тентү, сорау алу, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын тоткарлаганда, аларны кулга алу, тентү, Сорау алганда, федераль законнар белән билгеләнә.

9. Жирлек Советы депутаты әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм депутат статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аларның вәкаләтләре вакыты чыкканнан соң да, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә депутат тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.

10. Жирлек Советы депутаты, даими нигездә вәкаләтләрән башкаручы, граждан, административ яки жинаять эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очракларыннан тыш) буларак яки административ хокук бозу турында эш буенча катнаша алмый.

11. Жирлек Советы депутатына, «Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында» 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы белән билгеләнгән форма буенча, коммерцияле булмаган оешмалар белән идарә итүдә түләүсез катнашу хокукы бирелде (Татарстан Республикасы Законының 29 статьясындагы 3 өлеше һәм әлеге законга 2 нче кушымта).

36 Статья. Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән үзара мөнәсәбәтләре

1. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар, шулай ук аның сайлау округы территориясендә урнашкан предприятие, оешмалар, дәүләт һәм башка органнар коллективлары белән элементдә төра.

Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән очрашулары махсус билгеленгән урыннарда, шулай ук ишегалды территорияләрендә, аларны үткөрү тормыш белән тээмин итү, транспорт яки социаль инфраструктура, элемент объектларының функцияләвен бозу, жәяүлеләр һәм (яки) транспорт чараларының хәрәкәтенә комачаулык тудыру яки гражданның торак урыннарына яки транспорт яки социаль инфраструктура объектларына керүенә китермәслек шарт белән үткәрелә. Мондый очрашулар турында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарына яисә жирле үзидарә органнарына хәбәр итү таләп ителми. Шул ук вакытта жирлек Советы депутаты күрсәтелгән органнарда аларны үткөрү датасы һәм вакыты турында алдан хәбәр итәргә хокуклы.

Жирле үзидарә органнары, жирлек Советы депутатларының сайлаучылар белән очрашуларын үткөрү өчен, махсус билгеленгән урыннарны билгелиләр, шулай ук жирлек Советы депутатларының сайлаучылар белән очрашуларын үткөрү өчен жирле үзидарә органнары тарафыннан бирелә торган урыннар исемлеген һәм аларны биру тәртибен билгелиләр.

Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән очрашулары Россия Федерациясенәң жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турындагы законнары нигезендә үткәрелә.

Жирлек Советы депутатының сайлаучылар белән жыелышлар, митинглар, демонстрацияләр, урам йөрешләре һәм пикетлар турында Россия Федерациясе законнары белән билгеләнә торган гавами чара формасында сайлаучылар белән очрашуларын оештыруга яисә үткөрүгә комачаулау үзе артыннан Россия Федерациясе законнары нигезендә административ җаваплылык китерә.

2. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында җаваплы һәм аларга хисап тотат.

3. Жирлек Советы депутаты сайлаучылар алдында елга бер тапкырдан да ким булмаган эшләре турында хисап тотат, жирлек советы эше турында даими хәбәр итә, шулай ук айга бер тапкыр сайлаучыларны кабул итә.

4. Жирлек Советы депутаты гражданның законлы хокукларын, ирекләрен һәм мәнфәгатьләрен тээмин итү буенча законнарда каралган чаралар күрергә, шул исәптән алардан кергән тәкъдимнәрне, гаризаларны, шикаятьләренә карарга, аларда булган мәсьәләләренә дәрәс һәм үз вакытында хәл итәргә тиеш.

37 Статья. Яңа сайланган жирлек советының эшен оештыру

1. Яңа чакырылыш авыл жирлеге Советы беренче сессиягә хокуклы составта сайланганнан соң 30 көннән дә артмаска тиеш.

Сайлаулардан соң беренче сессияне жирлек Советының алдагы чакырылышы белән сайланган, ә ул булмаганда, жирлекнең сайлау комиссиясе чакыра һәм әзерли.

2. Сайлаулардан соң авыл жирлеге Советының беренче сессиясен, яңа башлык сайланганчы, жирлек Советының өлкән депутаты ача һәм алып бара.

38 Статья. Жирлек Советы Компетенциясе

1. Жирлек советы компетенциясендә:

- 1) жирлек уставын кабул итү һәм аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр керту;
- 2) жирлек бюджетын раслау һәм аның үтәлеше турында хисап;
- 3) жирле салымнарны һәм җыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгару, аларны түләү буенча ташламалар биру, салымнар һәм җыемнар турында Россия Федерациясе законнары нигезендә;
- 4) жирлекнең социаль-иқтисади үсеш стратегиясен раслау;
- 5) жирлекнең рәсми символларын билгеләү;
- 6) жирлек советына депутатлар сайлау датасын билгеләү;
- 7) жирлек советына депутатлар сайлау буенча сайлау округлары схемасын раслау;
- 7) Жирле референдум билгеләү;

- 8) жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору турында инициативаны тәкъдим итү.;
- 9) жирлек башлыгын сайлау;
- 10) жирлек башлыгын отставкага жиберү турында Карар кабул итү;
- 11) Бөгелмә муниципаль районы Советына жирлек Советы депутатлары арасыннан жирлек вәкилен сайлау.;
- 12) жирлекнең башкарма комитеты структурасын раслау, аның хезмәткәрләренең чик санын билгеләү.;
- 13) жирлек сайлау комиссиясе әгъзаларын билгеләү;
- 14) жирлекнең чикләрен үзгәртү, үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирү, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү билгеләү;
- 15) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында Закон чыгару инициативасы хокукын гамәлгә ашыру;
- 16) жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен раслау;
- 17) жирлек территориясендә гомуми мәҗбүри кагыйдәләр билгеләү;
- 18) жирлекнең муниципаль милкендәге мөлкәт белән идарә итү һәм эш итү тәртибен билгеләү;
- 19) муниципаль предприятиеләрне төзү, үзгәртеп кору һәм бетерү турында, шулай ук федераль законнарда каралган очраклардан тыш, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәт күрсәтүләренә тарифларны билгеләү турында карарлар кабул итү тәртибен билгеләү.;
- 20) жирлекнең муниципальара хезмәттәшлек оешмаларында катнашу тәртибен билгеләү;
- 21) матди-техник һәм оештыру ягыннан тәэмин итү тәртибен билгеләү жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә;
- 22) жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү вәкаләтләрен башкаруны контрольдә тоту;
- 23) муниципаль махсуслаштырылган торак фондыннан торак урыннары бирү тәртибен билгеләү;
- 24) территорияль иҗтимагый үзидарә органнарына жирлек бюджетыннан кирәкле акчалар бүлеп бирү шартларын һәм тәртибен билгеләү;
- 25) жирлек Советы Регламентын һәм үз эшчәнлеген оештыру мәсьәләләргә буенча башка карарлар кабул итү;
- 26) муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру, муниципаль гарантияләр бирү, муниципаль кыйммәтле кәгазьләргә чыгару тәртибен билгеләү;
- 27) жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларына, жирле үзидарәнең сайланулы органнары әгъзаларына, жирлек Советы депутатларына, муниципаль хезмәткәрләр һәм муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләренә һөнәри белем бирүне һәм өстәмә һөнәри белем бирүне оештыру, Мәгариф турында Россия Федерациясе законнарында һәм муниципаль хезмәт турында Россия Федерациясе законнарында каралган тәртиптә муниципаль хезмәт өчен кадрлар әзерләүне оештыру.
- Жирлек советы үз эшчәнлегенә, жирлек башкарма комитеты һәм жирлек башлыгына караган башка жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә, шул исәптән жирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләргә хәл итү турында еллык отчетларны тыңлый.
1. Авыл жирлегенә Советы яисә аерым депутатлар (депутатлар төркемнәре) тарафыннан, аны үтәү барышында, жирлек советы һәм жирлек Советы депутатлары эшчәнлеген тәэмин итүгә юнәлдерелә торган акчалардан тыш, жирлек бюджеты акчаларыннан башка, нинди дә булса формада жирлек бюджеты акчалары белән идарә итү һәм күрсәтү рәхсәт ителми.

39 Статья. Жирлек советының эш тәртибе

1. Жирлек советының эш тәртибе әлеге Устав һәм жирлек Советының регламенты белән билгеләнә.
2. Жирлек советы эшчәнлегенә төп формасы-аның сессияләре, аларда жирлек Советы компетенциясенә караган мәсьәләләр хәл ителә.
3. Жирлек Советы сессиясе сайланган депутатлар саныннан кимендә 50 проценты катнашса, хокуклы.
4. Жирлек советының чираттагы сессияләре кирәк булган саен, ләкин кимендә өч айга бер тапкыр үткәрелә. Чираттан тыш сессияләр жирлек башлыгы яисә депутатлар тәркеме инициативасы белән жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлеше чакырыла.
5. Совет сессияләре жирлек башлыгы тарафыннан чакырыла. Жирлек Советы депутатлары һәм чакырылган затлар чираттагы сессиянең вакыты, урыны һәм көн тәртибе турында биш көннән дә соңга калмыйча, ә чираттан тыш сессиянең көн тәртибе – аны үткәргүгә кадәр бер көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.
6. Жирлек Советы сессияләре ачык һәм ачык үткәрелә. Жирлек советының ачык сессияләрендә һәр граждандан катнаша ала.
Регламентта каралган очрақларда жирлек Советы ябык сессияне үткөрү турында Карар кабул итәргә хокуклы, анда бары тик жирлек Советы чакырган затлар, шулай ук закон нигезендә сессиядә катнашырга хокуклы затлар гына катнаша ала. Жирлек Советының ябык сессиясенә эчтәлеге турындагы белешмәләр жирлек советында эшләү өчен генә депутатлардан файдаланылырга тиеш түгел.
7. Жирлек Советының һәр сессиясендә сессия беркетмәсе алып барыла. Сессия беркетмәсенә сессияне үткөрү датасы, урыны һәм вакыты турында белешмәләр кертелә, карала торган барлык мәсьәләләр күчәрелә һәм тавыш бирү нәтижеләре күрсәтелгән барлык кабул ителгән карарлар теркәлә. Жирлек Советы сессиясе беркетмәсенә кул куйганнан соң, жирлек башлыгы аның белән теләсә кайсы граждандан таныша ала.
8. Жирлек Советы сессияләрендә һәр депутат бер тавышка ия. Жирлек Советы депутаты үзенә тавыш бирү хокукын шәхсән үзә гамәлгә ашыра. Жирлек Советы сессияләрендә тавыш бирү ачык (шул исәптән исемле) һәм яшерен булырга мөмкин. Тавыш бирүнең һәр төрен куллану очрақлары әлеге Устав, жирлек Советы Регламенты белән билгеләнә.

40 Статья. Жирлек Советында фракцияләр

1. Жирлек Советында фракцияләренә эшчәнлегә тәртибе жирлек Советының законнар һәм (яки) регламенты яисә башка норматив хокукый акты белән билгеләнә.
2. Сәяси партия эшчәнлегә туктатылган очрақта, аны юкка чыгару яки үзгәртеп кору белән бәйләп рәвештә, аның фракциясе эшчәнлегә, шулай ук әлеге фракциядә депутатларның әгъзасы юридик затларның бердәм дәүләт реестрына тиешле язма кертелгән көннән туктатыла.
3. Бер мандатлы сайлау округы буенча сайланган һәм фракциягә керүче Депутат фракциягә ул кергән сәяси партия әгъзасы була ала.

41 Статья. Жирлек Советы эшчәнлеген оештыру

1. Жирлек Советы эшчәнлеген авыл жирлегә башлыгы оештыра.
2. Жирлек Советы Регламенты нигезендә, жирлек советы компетенциясенә кергән мәсьәләләрне алдан карау һәм эзерләү өчен, депутатлар арасынан, жирлек башлыгынан тыш, даими яки вакытлы комиссияләр төзелә һәм (яки) әлеге мәсьәләләрне эзерләү өчен җаваплы депутатлар билгеләнә ала. Жирлек Советы депутаты башка даими комиссияләрдә дә эшләргә хокуклы.
3. Авыл жирлегә Советы карарлары проектларын эзерләү, жирлек Советы каршында иң мөһим мәсьәләләр буенча фикер алышу өчен, аның карары буенча

депутатлар, жирлек башкарма комитеты, ижтимагый берләшмәләр, оешмалар һәм предприятиеләр, белгечләр, экспертлар һәм гражданнар составында эшче, эксперт һәм башка киңәшмә төркемнәре төзелергә мөмкин.

42 Статья. Жирлек Советы тарафыннан контроль функцияләр башкару

1. Жирлек советы жирлек территориясендә әлеге Уставның, жирлек Советы тарафыннан кабул ителә торган норматив актларның, жирлек бюджетының, жирлекнең үсеш программаларының үтәлешен, жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеген контрольдә тотат.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм аларның вазыйфаи затлары тарафыннан законнарны, әлеге Уставны һәм башка муниципаль хокукий актларны бозу фактлары ачыкланган очракта, жирлек советы карары белән депутатлар арасынан әлеге фактларны тикшерү өчен вакытлы контроль комиссияләр төзелергә мөмкин.

3. Законнар нигезендә, жирлек Советы карары белән жирлек бюджеты акчаларын максатчан файдалану, муниципаль милекне файдалануның нәтижелеге, шулай ук жирлек Башкарма комитетының финанс-хужалык эшчәнлегенә башка мәсьәләләргә буенча тикшерүләр (ревизияләр) үткәрелергә мөмкин. Тикшерүләр (ревизияләр) үткәргә бәйсез аудиторлар, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре билгеләнгән тәртиптә җәлеп ителергә мөмкин.

4. Әгәр законда башкача билгеләнмәгән булса, жирлекнең башкарма комитеты, аның җитәкчесе, предприятие, учреждение, оешмалар, вазыйфаи затлар, территорияль ижтимагый үзидарә органнары, жирлек советы, аның контроль комиссияләре, жирлек Советы депутаты мөрәҗәгатә буенча соратып алына торган мәгълүматны жирлек Советы карамагындагы мәсьәләләр буенча бирергә, ә законнарны, муниципаль хокукий актларны бозган өчен кичекмәстән чаралар күрергә тиеш.

5. Авыл жирлегә Советы, контроль функцияләр башкарып, жирлек Башкарма комитетының финанс-хужалык һәм башкарма-боеру эшчәнлегенә тыкшынырга хокуклы түгел.

43 Статья. Жирлек вәкилен муниципаль район Советына сайлау

1. Жирлек вәкиле яшерен яки ачык тавыш бирү юлы белән Бөгелмә муниципаль районы Советына жирлек Советы депутатлары арасынан сайлана.

2. Сайланган дип жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш биргән кандидат санала.

44 Статья. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советының вәкаләтләре, аны формалаштыру тәртибенә бәйсез рәвештә, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 73 статьясында каралган тәртиптә һәм нигезләр буенча вакытыннан алда туктатылырга мөмкин.

Жирлек Советы вәкаләтләре шулай ук туктатыла очракта:

1) жирлек Советы тарафыннан үз-үзен таркату турында Карар кабул итү;
2) жирлек Советы депутатларының әлеге составының законсызлыгы турында, шул исәптән депутатларның үз вәкаләтләре туктатылуға бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Югары суды карарының үз көченә керүе;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә, шулай ук жирлек бетерелгән очракта, жирлекне үзгәртеп кору;;

4) жирлек чикләрен үзгәртү нәтижәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25% тан арттыру;;

5) гражданның турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен таләп ителә торган муниципаль хокукый актны бастырып чыгару срогын бозу.

2. Жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату аның депутатларының вәкаләтләрен вакытыннан алда туктатуға китерә.

3. Жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, вакытыннан алда сайлаулар федераль закон белән билгеләнгән срокларда үткәрелә.

45 Статья. Жирлек советының үз-үзен таркату турында Карар кабул итү тәртибе

1. Жирлек советының үз-үзен таркату турындагы карары жирлек башлыгы яки депутатлар төркеме инициативасы белән жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә яртысыннан да ким булмаган санда кабул ителергә мөмкин.

2. Үз-үзен таркату турында Карар кабул итү инициативасы күрсәтелергә тиеш түгел:

1) жирлек Советы сайланганнан соң беренче ел дәвамында;
2) жирлек бюджетын кабул итү һәм аның үтәлеше турында хисап раслау чорында;
3) жирлек башлыгын чакыртып алу турында тавыш бирү уздыру чорында йә аның вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта.

3. Жирлек советының үз-үзен таркату турындагы язма тәкъдимендә үз-үзен таркату мотивлары булырга тиеш, шулай ук аңа үз-үзен таркату сәбәпләрен нигезләүче башка материаллар кушылырга мөмкин.

4. Депутатлар арасынан үз-үзен таркату мәсьәләсен алдан карау өчен жирлек Советы карары белән комиссия төзелә. Авыл жирлегә Советы яки авыл жирлегә башлыгы карары белән жирлек советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә халык алдында тыңлауларга чыгарылырга мөмкин.

5. Авыл жирлегә Советының үз-үзен таркату турындагы мәсьәләне карау дәвамлылыгы жирлек Советы депутатлары һәм жирлек халкы тарафыннан үз-үзен таркату инициативасының барлык шартлары һәм нигезләмәләре буенча һәрьяклы һәм объектив фикер алышу мөмкинлеген гарантияләргә тиеш. Үз-үзеңне таркату турында карар үз-үзеңне таркату турындагы инициативаны тәкъдим иткән көннән ике ай узгач кабул ителергә мөмкин.

6. Жирлек советының үз-үзен таркату турындагы карар, яшерен тавыш бирү юлы белән, жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән ике тавыш белән кабул ителә.

7. Жирлек Советы үз-үзен таркату турында тәкъдим кире каккан очракта, үз-үзен таркату турында кабат инициатива үз-үзен таркату турындагы мәсьәлә буенча тавыш биргән көннән бер елдан да соңга калмыйча күрсәтелергә мөмкин.

46 Статья. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:
 - 1) үлем;
 - 2) үз теләге белән отставкалар;
 - 3) суд тарафыннан эшкә сәләтсез яисә чикләнгән эшчән дип тану;
 - 4) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;
 - 5) судның гаепләү карарының үз көченә керүе;
 - 6) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;
 - 7) Россия Федерациясе граждандлығын йө чит ил граждандлығын туктату - аның нигезендә чит ил гражданды жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил граждандлығы (ярдәмгә алу) яисә чит ил гражданды яисә чит ил гражданды территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булырга хокуклы., Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса, жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы.;
 - 8) сайлаучылар фикере;
 - 9) жирлек Советы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату;
 - 10) хәрби хезмәткә чакырылу яки аны алыштыручы альтернатив гражданд хезмәтенә жибәрү;
 - 11) «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләренә һәм тыюларны үтәмәү;;
 - 12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принципнары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән башка очрактарда.
2. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турындагы карар жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылу өчен нигез барлыкка килгән көннән соң 30 көннән дә соңга калмыйча кабул ителә, ә әгәр жирлек Советы сессияләре арасында барлыкка килгән булса - мондый нигез барлыкка килгән көннән өч айдан да соңга калмыйча барлыкка килә.
3. Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату турында гариза белән мөрәжәгать иткән очракта, жирлек Советына әлегә гариза кергән көн вәкаләтләренә вакытыннан алда туктату өчен нигез барлыкка килгән көн булып тора.
4. Әлегә статьяның 1 өлешендәге 8 пунктында каралган очракта, жирлек Советы депутаты вәкаләтләре жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү нәтижеләренәң рәсми халыкка житкерелгән (бастырып чыгарылган) көненнән туктатыла.
5. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре, әлегә статьяның 1 өлешендәге 9 пунктында каралган очракта, жирлек Советы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.
6. Жирлек Советы депутаты вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, депутатның өстәмә сайлаулар Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә билгеләнә.

47 Статья. Ышаныч югалуга бәйле рәвештә, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (вазыйфадан азат итү)

1. Федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукый актларда каралган тәртиптә муниципаль вазыйфа биләүче зат, ышаныч югалуга бәйле рәвештә, эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш:
 - 1) мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) жайга салу буенча зат тарафыннан чаралар күрү, аны яклавы ул булган;

2) зат тарафыннан үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигь булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирү яисә белә торып дәрәс булмаган яки тулы булмаган мәгълүмат бирү турында;

3) затның, Федераль законда билгеләнгән очрақлардан тыш, коммерция оешмасы белән идарә итү органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашуы;

4) зат тарафыннан эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

5) затның, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче башка чит ил коммерцияле булмаган оешмалары һәм аларның структур бүлекчәләре составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр конфликтына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынуы барлыкка килүе турында мәгълүм булган муниципаль вазыйфаны биләп торучы зат тарафыннан үзенә буйсынган зат тарафыннан мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) жайга салу чаралары кабул ителгән очрақта да, ышаныч югалуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш.

47 Статья. Ышаныч югалуга бәйле рәвештә, муниципаль вазыйфаларны биләүче затларны эштән азат итү (вазыйфадан азат итү)

1. Федераль законнарда, Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль норматив хокукий актларда каралган тәртиптә муниципаль вазыйфа биләүче зат, ышаныч югалуга бәйле рәвештә, эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш:

1) мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) жайга салу буенча зат тарафыннан чаралар күрү, аны яклавы ул булган;

2) зат тарафыннан үз керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында, шулай ук хатынының (иренең) һәм балигь булмаган балаларының керемнәре, мөлкәте һәм мөлкәти характердагы йөкләмәләре турында мәгълүмат бирү яисә белә торып дәрәс булмаган яки тулы булмаган мәгълүмат бирү турында;

3) затның, Федераль законда билгеләнгән очрақлардан тыш, коммерция оешмасы белән идарә итү органы эшчәнлегендә түләүле нигездә катнашуы;

4) зат тарафыннан эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру;

5) затның, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, попечительлек яки Күзәтчелек советлары, чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм Россия Федерациясе территориясендә эш итүче башка чит ил коммерцияле булмаган оешмалары һәм аларның структур бүлекчәләре составына керүе.

2. Үзенә буйсынган затның мәнфәгатьләр конфликтына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынуы барлыкка килүе турында мәгълүм булган муниципаль вазыйфаны биләп торучы зат тарафыннан үзенә буйсынган зат тарафыннан мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау һәм (яки) жайга салу чаралары кабул ителгән очрақта да, ышаныч югалуга бәйле рәвештә эштән азат ителергә (вазыйфадан азат ителергә) тиеш.

IV бүлек башлығы ЖИРЛЕК БАШЛЫГЫ

48 Статья. Жирлекнең югары вазыйфаи заты

1. Жирлек башлығы жирлекнең иң югары вазыйфаи заты булып тора.

2. Жирлек башлығы жирлек Советы тарафыннан сайлана һәм рәис вәкаләтләрен башкара.

3. Жирлек башлыгы бер үк вакытта жирлек советын һәм жирлек башкарма комитетын житәкли.
4. Жирлек башлыгының рәсми исеме-Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Вязовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге башлыгы. Кыскартылган исеме – Вязовка авыл жирлеге башлыгы.
5. Авыл жирлеге башлыгы вазыйфасы буенча Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Советы депутаты булып тора.

49 Статья. Жирлек башлыгын сайлау тәртибе

1. Жирлек башлыгы яңа сайланган жирлек советының беренче сессиясендә жирлек Советы депутатлары арасынан яшерен яисә ачык тавыш бирү юлы белән жирлек Советы вәкаләтләре вакытына сайлана. Жирлек башлыгын сайлау жирлек Советы депутатлары тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлар арасынан, шул исәптән гражданнар, ижтимагый берләшмәләр, Татарстан Республикасы Президенты тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла.
2. Жирлек Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, жирлек башлыгы итеп сайланган дип санала.
 3. Сайлаулардан соң жирлек башлыгы түбәндәге ант бирә:
«Жирлек башлыгы үзенә йөкләнгән югары вазыйфаларны тормышка ашырганда, Россия Федерациясе Конституциясен һәм законнарын, Татарстан Республикасы Конституциясен һәм законнарын, жирлек уставын үтәргә, гражданнарның иминлеген тәэмин итү, кеше һәм граждан хокукларын һәм ирекләрен яклау өчен бөтен көчен һәм белемнәрен куярга ант итәм».
 4. Жирлек Советы вәкаләтләре вакыты чыккач, жирлек башлыгы, билгеләнгән тәртиптә яңа жирлек башлыгы сайланганчы, жирлек башкарма комитеты эшчәнлеге белән житәкчелек итүне дәвам итә.

50 Статья. Жирлек Башлыгы Статусы

1. Жирлек башлыгы даими нигездә эшли.
2. Бөгелмә муниципаль районы Советында даими нигездә билгеләнгән жирлек башлыгы вазыйфасына сайланган очракта, ул жирлек башлыгы вәкаләтләрен даими рәвештә башкара.
3. Жирлек башлыгы бер үк вакытта жирлек Советы рәисе һәм жирлек башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрен дә башкара.
4. Жирлек башлыгы Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасы депутаты, Россия Федерациясе Федераль Собрание Федерация Советы әгъзасы, Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенә закон чыгару (вәкиллекле) органнары депутаты була алмый, Россия Федерациясенә башка дәүләт вазыйфаларын, Россия Федерациясе субъектларының дәүләт вазыйфаларын, шулай ук дәүләт граждан хезмәте вазыйфаларын һәм муниципаль хезмәт вазыйфаларын били алмый. Сайланулы вазыйфаи зат статусына бәйлә башка чикләүләр федераль законнар белән билгеләнергә мөмкин.

Жирлек башлыгы хокукы түгел:

- 1) эшмәкәрлек эшчәнлеге белән шәхсән яки ышанычлы затлар аша шөгыльләнәргә;
- 2), түбәндәге очраклардан тыш, коммерция яки коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә катнашырга:
 - а) сәяси партия, һөнәр берлеге органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан түләүсез Идарәдә катнашу, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының, күчемсез милек милек милекчеләр ширкәтенең гомуми жылышында (конференция) катнашу;;

б) коммерцияле булмаган оешма белән идарә итүдә (сәяси партия, һөнәри берлек органы, шул исәптән жирле үзидарә органында, муниципаль берәмлекнең сайлау комиссиясе аппаратында төзелгән беренчел профсоюз оешмасының сайлау органы тарафыннан, башка ижтимагый оешманың, торак, торак-төзелеш, гараж кооперативларының гомуми жылышында катнашу (конференция), түләүсез нигездә катнашу, Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер-министры) алдан белдерүе белән милекчеләр ширкәтләре;

в) Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре советында, башка муниципаль берәмлекләренң берләшмәләрендә, шулай ук аларның идарә органнарында жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез нигездә тәкъдим итү;

г) жирлек исемнән оешманы гамәлгә куючы вәкаләтләрен гамәлгә ашыру тәртибен яисә муниципаль милектә булган акцияләр (устав капиталындагы өлешләр) белән идарә итү тәртибен билгеләүче муниципаль хокукый актлар нигезендә муниципаль берәмлек булган оешманың идарә органнарында һәм Ревизия комиссиясендә, гамәлгә куючы (акционер)булган оешманың идарә итү органнарында жирлек мәнфәгатьләрен түләүсез тәкъдим итү.;

д) Федераль законда каралган башка очраklar.

3) башка түләүле эшчәнлек белән шөгыльләнәргә, мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлектән тыш. Шул ук вакытта мөгаллимлек, фәнни һәм башка ижади эшчәнлек бары тик чит ил дөүләтләре, халыкара һәм чит ил оешмалары, чит ил гражданны һәм гражданныгы булмаган затлар акчалары хисабына гына финанслана алмый, әгәр Россия Федерациясенң халыкара килешүендә яки Россия Федерациясе законнарында башкача каралмаган булса;

4) Россия Федерациясенң халыкара шартнамәсендә яисә Россия Федерациясе законнарында башкасы каралмаган булса, идарә органнары, Попечительләр яки Күзәтчелек советлары, Россия Федерациясе территориясендә эшләүче чит ил коммерцияле булмаган хөкүмәтнеке булмаган һәм аларның структур бүлекчәләре составына керергә.

5. Жирлек башлыгы «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәдә 273-ФЗ номерлы Федераль закон, 2012 елның 3 декабрәдә 230-ФЗ номерлы «дөүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» Федераль закон, 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы «аерым категория затларның аерым категорияләренә счетлар (кертәмнәр)ачуны һәм аларга ия булуны тыю турында " гы Федераль закон белән билгеләнгән чикләүләренә һәм тыюларны үтәргә һәм бурычларны үтәргә тиеш, » Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында «2003 елның 6 октябрәдә 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкасы каралмаган булса, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында кулдагы акча һәм кыйммәтләренә сакларга, чит ил финанс инструментларына ия булырга һәм (яки) файдаланырга».

Авыл жирлегә башлыгы гражданнык, административ яки жинаять эше яки административ хокук бозу эше буенча яклаучы яки вәкил (законлы вәкиллек очраklarыннан тыш) буларак катнаша алмый.

6. Авыл жирлегә башлыгы үз эшчәнлегендә федераль закон һәм әлегә Устав нигезендә гражданнырга һәм жирлек Советына хисап тотылды һәм хисап тотылды.

7. Авыл жирлегә башлыгы жирлек советына ел саен үз эшчәнлегә нәтижәләре, шул исәптән жирлек Советы тарафыннан куелган мәсьәләләренә хәл итү турында отчет бирә.

51 Статъя. Жирлек Башлыгы Вәкаләтләре

Жирлек Башлыгы:

1) башка муниципаль берәмлекләренң жирле үзидарә органнары, дөүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә жирлек исемнән эш итә, ышанычнамәсез жирлек исемнән эш итә;

- 2) жирлек Советы эшен оештыра, Жирлек Советы сессияләрен чакыра һәм аларга рәислек итә;
- 3) жирлек Советының чираттан тыш сессиясе чакыруын таләп итәргә хокуклы;
- 4) Әлеге уставта билгеләнгән тәртиптә жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән норматив хокукий актларга, шулай ук жирлек Советы сессияләре беркетмәләренә кул куя һәм халыкка житкерә;;
- 5) үз вәкаләтләре чикләрендә хокукий актлар чыгара;
- 6) гражданнырны кабул итүне, аларның мөрәжәгатьләрен карауны оештыра;
- 7) Жирлек советы аппараты эшенә житәкчелек итә;;
- 8) жирлек Советының контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны координацияли;;
- 9) жирлек Советы эшчәнлеген карап тоту һәм тәэмин итү өчен жирлек бюджетында каралган чыгымнар буенча акча бүлүче булып тора;
- 10) жирлек исеменнән икътисадый һәм социаль-мәдәни өлкәләрдә хезмәттәшлек турында дәүләт хакимияте органнары, башка муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнары белән шартнамәләр һәм килешүләр, Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белән үзара хезмәттәшлек һәм гамәлләрне координацияләү турында килешүләр һәм килешүләр тәзи;;

- 11) федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән муниципаль берәмлекләр башлыклары карамагына кертелгән башка вәкаләтләренә, шулай ук әлеге Устав, жирлек Советы карарлары белән жирлек башлыгы компетенциясенә кертелгән башка вәкаләтләренә гамәлгә ашыра.;
- 12) жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә һәм жирле үзидарә органнарына федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә.
- 13) жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлегенә башлангыч принципларда житәкчелек итә һәм жирлек башкарма комитеты вәкаләтләренең үтөлеше өчен шәхси жавап тота.;
- 14) жирлек Советы, башка жирле үзидарә органнары һәм башка муниципаль берәмлекләр, дәүләт хакимияте органнары, гражданныр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләрдә жирлекнең башкарма комитетын тәкъдим итә;
- 15) жирлек Советы каравына жирлек бюджеты проекты һәм аның үтөлеше турында хисапларны тәкъдим итә;
- 16) жирлек Советы каравына жирлекнең комплекслы социаль-икътисадый үсеше планнары һәм программалары проектларын һәм аларның үтөлеше турында хисапларны тәкъдим итә;
- 17) жирлек Советы раславына Башкарма комитет структурасы проекты кертә, жирлек Башкарма комитетының штат расписаниесен раслый, хезмәткәрләренең чик санына һәм хезмәткә түләү фондына билгеләнгән чик санга туры килә.;
- 18) Башкарма комитет житәкчесе урынбасарын билгели һәм вазыйфадан азат итә, муниципаль хезмәткәрләренә һәм авыл жирлеге Башкарма комитетының башка хезмәткәрләрен билгели һәм вазыйфаларыннан азат итә, аларның эшчәнлеген контрольдә тота, аларга карата кызыксындыру һәм дисциплинар жаваплылык чараларын куллана;
- 19) жирлек акчалары белән расланган бюджет нигезендә эш итә, жирлекнең бюджет һәм башка счетларын банк счетларында ача һәм яба жирлек башкарма комитеты тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәэмин итә һәм (яисә) гамәлгә ашыруны тәэмин итә, аларны үтәү өчен персонал жавап тота; тиешле законнар нигезендә һәм үтәү йөзеннән тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга бәйле мәсьәләләр буенча хокукий актлар чыгара;

13) жирлек башкарма комитеты компетенциясенә кертелгән жирле әһәмияттәге мәсьәләләр буенча хокукий актлар, шулай ук жирлек башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча хокукий актлар чыгара;

14) жирлек Советына елга бер тапкырдан да ким булмаган үз эшчәнлегенә һәм Башкарма комитет эшчәнлегенә турында хисап тапшыра.;

15) авыл жирлегенә башкарма комитеты хезмәткәрләре тарафыннан гражданның кабул итүне оештыра, гражданның шәхсән кабул итә, гражданның тәкъдимнән, гаризаларын һәм шикәятләрен карый, алар буенча карарлар кабул итә;

16) жирлек мәнфәгатьләрен тәмин итү һәм яклау буенча, дөүләт һәм башка органнарда, жирлек башкарма комитеты исемнән чаралар күрә, судка гариза бирә, ышанычнамәләр бирә;

17) законнар, әлегә Устав, жирлек Советы карарлары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.;

18) жирле үзидарә органнары тарафыннан жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне һәм федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итә.

52 Статья. Жирлек Башлыгы Урынбасары

1. Жирлек башлыгы тәкъдиме белән авыл жирлегенә Советы депутатлары арасынан жирлек башлыгы урынбасары сайлана ала.

2. Жирлек Советы депутаты, әгәр аны сайлау өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан яртысыннан артыгы тавыш бирсә, жирлек башлыгының сайланган урынбасары булып санала.

3. Жирлек башлыгы урынбасары жирлек Советы Регламентында билгеләнгән вазыйфаларны бүлү буенча функцияләренә үти, жирлек башлыгы йөкләмәләрен үти, ә вакытлыча булмаганда (авыруга яки отпускка бәйле рәвештә) яки үз бурычларын үти алмаган яки вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлегә Уставның 51 статьясындагы 10 пунктында каралган вәкаләтләрдән тыш, жирлек башлыгы вазыйфаларын башкара.

4. Жирлек башлыгы урынбасары үз вәкаләтләрен даими нигездә башкара.

5. Жирлек башлыгы урынбасары вәкаләтләре әлегә Уставның 46 статьясында каралган нигезләр буенча вакытыннан алда туктатыла.

6. Авыл жирлегенә башлыгы урынбасары, жирлек башлыгы инициативасы белән яисә жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлеше таләбе буенча кабул ителә торган авыл жирлегенә Советы карары буенча да вазыйфадан теләсә кайсы вакытта чакыртып алынырга мөмкин. Жирлек башлыгы урынбасарын чакыртып алу турындагы карар жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

53 Статья. Жирлек башлыгы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату

1. Жирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла:

1) үлем;

2) үз теләге белән отставкалар;

3) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74.1 статьясы һәм әлегә Уставның 54 статьясы нигезендә отставкага жиберү;

4) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 74 статьясы нигезендә вазыйфадан читләшү;

5) суд тарафыннан эшкә яраксыз яисә чикләнгән эшчән дип тану;

6) суд тарафыннан хәбәрсез югалган дип тану яисә вафат булган дип игълан итү;

7) судның гаепләү карарының үз көченә керүе;

8) Россия Федерациясеннән читкә даими яшәү урынына чыгу;

9) Россия Федерациясе гражданның йә чит ил гражданның туктату - аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланарга, чит ил

гражданлыгы (ярдәмгә алу) яисә чит ил гражданы яисә чит ил гражданы территориясендә даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булырга хокуклы, аның нигезендә чит ил гражданы жирле үзидарә органнарына сайланырга, чит ил гражданы яисә чит ил гражданы яисә Россия Федерациясенәң халыкара шартнамәсе нигезендә жирле үзидарә органнарына сайланырга хокуклы булган чит ил гражданы яисә чит ил гражданының даими яшәү хокукын раслаучы башка документ булырга, әгәр Россия Федерациясенәң халыкара килешүендә башкасы каралмаган булса;

10) сайлаучылар тарафыннан фикерләр;

11) сәламәтлек торышы буенча суд тәртибендә билгеләнгән сәләтсезлек дәрәжәсе буенча жирлек башлыгы вәкаләтләрен гамәлгә ашырырга;

12) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә, шулай ук жирлек бетерелгән очракта, жирлекне үзгәртеп кору;;

13) жирлек чикләрен үзгәртү нәтижәсендә килеп чыккан сайлаучыларның санын 25% тан арттыру;;

14) турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый акты бастырып чыгару срогын бозу.;

15) «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрәндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән чикләүләренә һәм тыюларны үтәмәү.

2. Жирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, әлеге статьяның 1 өлешендәге 1-11 пунктларында күрсәтелгән нигезләр буенча, яңа жирлек башлыгын сайлау жирлек Советының яқындагы сессиясендә гамәлгә ашырыла.

3. Жирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган очракта, жирлек Советы тарафыннан сайлана торган жирлекнең яңа башлыгын сайлау вәкаләтләре туктатылганнан соң алты айдан да соңга калмыйча башкарыла.

Жирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылганнан соң алты ай узгач, яңа жирлек башлыгы сайланган жирлек Советы сессиясен яше буенча иң өлкән депутат алып бара.

Әгәр жирлек Советының вәкаләтләре вакыты чыкканчыга кадәр алты айдан да ким вакыт калса, жирлек башлыгын жирлек Советы составыннан сайлау яңа сайланган жирлек советының беренче сессиясендә башкарыла.

4. Жирлек башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган яки суд карары буенча процессуаль мәжбүри итү чараларын кулланган очракта, аны сак астына алу яки вазыйфадан вакытлыча азат итү рәвешендә аның вәкаләтләрен жирлек башлыгы урынбасары башкара.

Жирлек башлыгы булмаган очракта, жирлек башлыгы вәкаләтләрен вакытлыча жирлек Советы депутаты башкара, ул жирлек Советының башка депутатлары, депутатларның инициатив төркемнәре тарафыннан тәкъдим ителгән кандидатлардан сайлана.

Жирлек башлыгы урынбасары яисә жирлек Советы депутаты вәкаләтләрен башкару вакыты жирлекнең элеккеге башлыгы вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган көннән алып алты айдан артмаска тиеш.

5. Татарстан Республикасы Президентының (Татарстан Республикасы Премьер-министры) вазыйфасыннан читләштерү турындагы хокукый акты нигезендә йә жирлек башлыгын отставкага жиберү турында жирлек Советы карары нигезендә вәкаләтләре вакытыннан алда туктатылган жирлек башлыгы әлеге хокукый актка яисә суд тәртибендә карарга шикаять бирсә, муниципаль сайлауларда сайланучы жирлек башлыгын вакытыннан алда сайлау суд карары законлы көченә кергәнче билгеләнергә мөмкин түгел

54 Статья. Жирлек башлыгының отставкага китүе

1. Авыл жирлеге Советы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирлек башлыгын жирлек Советы депутатлары

инициативасы яисә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) инициативасы буенча отставкага жиберергә хокуклы.

2. Жирлек башлыгын отставкага жиберү өчен нигез булып тора:

1) «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенең 2 һәм 3 пунктларында каралган нәтижеләргә китергән жирлек башлыгының карарлары, гамәлләре (гамәл кылмавы) ;

2) жирле эһәмияттәге мәсьәләләрне хәл итү, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, башка федераль законнарда, әлеге Уставта каралган вәкаләтләрне гамәлгә ашыру буенча өч һәм аннан да күбрәк ай дәвамында вазыйфаларны һәм (яисә) жирле үзидарә органнарының аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итү буенча бурычларын үтәмәү; федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган;

3) жирлек башлыгы эшчәнлегенең жирлек Советы тарафыннан ике тапкыр рәттән ел саен үткәрелә торган хисап нәтижеләре буенча канәгатьләнмәслек бәяләнүе.;

4) «коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрэндәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда, «дәүләт Вазыйфаларын биләүче затларның һәм башка затларның чыгымнарының аларның керемнәренә туры килүен тикшереп тору турында» 2012 елның 3 декабрэндәге 230-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән чикләүләрне, тыюларны, бурычларны үтәмәү, аерым категория затларның счетларын (кертемнәрен) ачуны һәм саклауны, Россия Федерациясе территориясеннән читтә урнашкан чит ил банкларында акчалата акчалар һәм кыйммәтләрне саклауны тыю турында " 2013 елның 7 маендагы 79-ФЗ номерлы Федераль законда, чит ил финанс инструментларына ия булу һәм (яки) алардан файдалану»;

5) расасына, милләтенә, теленә, диненә һәм башка шартларга, расасына, милли, теленә һәм диненә бәйлә рәвештә, кеше һәм граждан хокукларының һәм ирекләренең тигезлегенең дәүләт гарантияләрен массакүләм төстә бозуга, раса, милли, тел яки дини билгеләр буенча хокукларны һәм дискриминацияне чикләүгә һәм дискриминацияләүгә юл кую; әгәр бу милләтара һәм конфессиональара татулыкны бозуга китерә һәм милләтара (этникара) һәм конфессияара конфликтлар барлыкка килүгә ярдәм итә.

3. Жирлек Советы депутатларының жирлек башлыгын отставкага жиберү турында, жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән бер өлешеннән дә ким булмаган өчтән берсен күрсәткән инициативасы жирлек Советына кертелә торган мөрәжәгать рәвешендә рәсмиләштерелә. Әлеге мөрәжәгать авыл жирлегә башлыгын отставкага жиберү турындагы карар проекты белән бергә кертелә. Әлеге инициативаны авыл жирлегә башлыгы һәм Татарстан Республикасы Президентына (Татарстан Республикасы Премьер – министрына) тәкъдим итү турында әлеге мөрәжәгать кәргән көннән соң килүче көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

4. Жирлек Советы депутатларының жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы инициативасын карау Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) фикерен исәпкә алып гамәлгә ашырыла.

5. Жирлек Советы депутатларының отставкага жиберү турындагы инициативасын караганда, жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итүгә кагылышлы мәсьәләләрне һәм (яисә) жирлек башлыгының нәтижеләре килеп чыгуга китергән карарларын, гамәлләрен (гамәл кылмавына) карап тикшерү күздә тотыла, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 75 статьясындагы 1 өлешенең 2 һәм 3 пунктларында каралган жирлек башлыгын отставкага жиберү турында карар бары тик Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) ризалыгы белән генә кабул ителергә мөмкин.

6. Татарстан Республикасы Президентының (Татарстан Республикасы Премьер – министры) жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы инициативасы

мөрәжәгать рәвешендә рәсмиләштерелә, ул жирлек Советының тиешле карары проекты белән бергә жирлек Советына кертелә. Әлеге инициативаны авыл жирлеге башлыгына тәкъдим итү турында әлеге мөрәжәгать кәргән көннән соң килүче көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

7. Жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) тарафыннан жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы инициативаны карау тиешле мөрәжәгать кәргән көннән бер ай эчендә жирлек Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

8. Жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы карары кабул ителгән дип санала, әгәр аның өчен жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе тавыш бирсә.

9. Жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы карары жирлек Советы Рәисе тарафыннан имзалана.

10. Әлеге Устав нигезендә жирлек башлыгы жирлекнең башкарма комитетын житәкли һәм жирлек советы рәисе вәкаләтләрен башкара икән, жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы карар депутат, жирлек Советы сессиясендә рәислек итүче тарафыннан имзалана.

11. Авыл жирлеге башлыгын отставкага жибөрү турында жирлек Советы тарафыннан карар кабул ителгәндә һәм кабул ителгәндә, алар белән тәэмин ителергә тиеш:

1) тиешле сессияне үткөрү датасы һәм урыны турында аларга алдан хәбәрнамә алу, шулай ук жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) мөрәжәгәте һәм аны отставкага жибөрү турында жирлек Советы карары проекты белән танышу.;

2) аңа отставкага жибөрү өчен нигез буларак куела торган хәлләргә карата жирлек Советы депутатларына аңлатма бирү мөмкинлегенә бирү.

12. Әгәр жирлек башлыгы аны отставкага жибөрү турында жирлек Советы карары белән килешмәсә, ул үзенең аерым фикерен язма рәвештә бәян итәргә хокуклы.

13. Жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы карары кабул ителгән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш. Әгәр жирлек башлыгы аны отставкага жибөрү мәсьәләсе буенча үзенең аерым фикерен язмага белдерсә, ул жирлек Советының күрсәтелгән карары белән бер үк вакытта басылып чыгарга тиеш.

14. Әгәр жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы инициативасы жирлек Советы тарафыннан кире кагылган булса, жирлек башлыгын отставкага жибөрү турындагы мәсьәлә авыл жирлеге Советы сессиясен үткәргән көннән ике айдан да соңга калмыйча авыл жирлеге Советына кабат карауга чыгарылырга мөмкин.

15. Жирлек Советы тарафыннан аны отставкага жибөрү турында Карар кабул ителгән жирлек башлыгы әлеге карарга карата шикаять белдерү турындагы гариза белән мондый карар рәсми басылып чыккан көннән соң 10 көн эчендә судка мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Авыл жирлеге башкарма комитеты

55 Статья. Жирлекнең башкарма-боеру органы

1. Авыл жирлеге башкарма комитеты авыл жирлеге жирле үзидарәсенең башкарма - боеру органы булып тора.

2. Авыл жирлеге Башкарма комитетының рәсми исеме-Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районының «Вязовка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитеты.

Кыскартылган исеме - Вязовка авыл жирлеге башкарма комитеты.

3. Жирлекнең башкарма комитетын житәкче житәкли, ул бер үк вакытта жирлек башлыгы вәкаләтләрен башкара.

4. Авыл жирлеге башкарма комитеты авыл жирлеге Советына һәм гражданнарга хисап тотты һәм контрольдә тотылды.

5. Жирлек башкарма комитетының исеме язылган мөһер һәм бланклары бар.

6. Жирлекнең башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала. 10. Әлеге Устав нигезендә жирлек башлыгы жирлекнең башкарма комитетын житәкли һәм жирлек советы рәисе вәкаләтләрен башкара икән, жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы карар депутат, жирлек Советы сессиясендә рәислек итүче тарафыннан имзалана.

11. Авыл жирлеге башлыгын отставкага жиберү турында жирлек Советы тарафыннан карар кабул ителгәндә һәм кабул ителгәндә, алар белән тәэмин ителергә тиеш:

1) тиешле сессияне үткөрү датасы һәм урыны турында аларга алдан хәбәрнамә алу, шулай ук жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) мөрәҗәгатә һәм аны отставкага жиберү турында жирлек Советы карары проекты белән танышу.;

2) аңа отставкага жиберү өчен нигез буларак куела торган хәлләргә карата жирлек Советы депутатларына аңлатма бирү мөмкинлегенә бирү.

12. Әгәр жирлек башлыгы аны отставкага жиберү турында жирлек Советы карары белән килешмәсә, ул үзенең аерым фикерен язма рәвештә баян итәргә хокуклы.

13. Жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы карары кабул ителгән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш. Әгәр жирлек башлыгы аны отставкага жиберү мәсьәләсе буенча үзенең аерым фикерен язмага белдерсә, ул жирлек Советының күрсәтелгән карары белән бер үк вакытта басылып чыгарга тиеш.

14. Әгәр жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы инициативасы жирлек Советы тарафыннан кире кагылган булса, жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы мәсьәлә авыл жирлеге Советы сессиясен үткәргән көннән ике айдан да соңга калмыйча авыл жирлеге Советына кабат карауга чыгарылырга мөмкин.

15. Жирлек Советы тарафыннан аны отставкага жиберү турында Карар кабул ителгән жирлек башлыгы әлеге карарга карата шикаять белдерү турындагы гариза белән мондый карар рәсми басылып чыккан көннән соң 10 көн эчендә судка мөрәҗәгатә итәргә хокуклы.

56 Статья. Жирлек башкарма комитеты структурасы

1. Жирлекнең башкарма комитеты структурасы жирлек башлыгы тәкъдире белән раслана.

2. Авыл жирлеге башкарма комитеты структурасына жирлек башлыгы, Башкарма комитет житәкчесе урынбасары, Башкарма комитетның башка вазыйфаи затлары керә.

3. Авыл жирлеге башкарма комитеты эшчәнлегендә ярдәм күрсәтү, жирле әһәмияттәге мәсьәләләргә хәл итү буенча мәсьәләләргә килештереп хәл итү өчен, жирлек башлыгы карары белән координация, эксперт һәм башка иҗтимагый (консультатив) Советлар төзелергә мөмкин. Күрсәтелгән Советлар жирлекнең башкарма комитеты структурасына керми. Аларда эш җәмәгать башлангычларында алып барыла.

57 Статья. Жирлек башкарма комитеты вәкаләтләре

1. Башкарма комитет:

1) планлаштыру, бюджет, финанс һәм исәпкә алу өлкәсендә:

- жирлек бюджеты проектын, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программалары проектларын эшли;;

- жирлек бюджетының үтөлешен тээмин итә, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш планнары һәм программаларының үтөлешен оештыра;

- жирлек бюджеты үтөлеше турында хисап, жирлекнең комплекслы социаль-икътисади үсеш программаларының һәм планнарының үтөлеше турында отчет әзерли;

- жирлекнең икътисад һәм социаль өлкәсе торышын характерлый торган статистик күрсәткечләр жыюны һәм күрсәтелгән мәгълүматларны Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә дәүләт хакимияте органнарына бирүне оештыра;

- «Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында» 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган стратегик планлаштыру өлкәсендә вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2) жирлек территориясендә муниципаль милек белән идарә итү, предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән үзара мөнәсәбәтләр өлкәсендә:

- жирлекнең муниципаль милкендәгә мөлкәте белән идарә итә, муниципаль милек объектларын төзү, сатып алу, куллану, алар белән эш итү һәм арендау мәсьәләләрен хәл итә;

- муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, оешмалар белән жирлекнең икътисади һәм социаль үсешендә хезмәттәшлек итү турында килешүләр төзи;;

- жирлек территориясендә халыкка хезмәт күрсәтү өлкәсендә төрле милек формасындагы предприятиеләр булдыруга ярдәм итә;

- муниципаль ихтыяжларны тээмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрне сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында Россия Федерациясе законнары нигезендә муниципаль заказ формалаштыра һәм урнаштыра;;

- жирлекне төзекләндерү, халыкка коммуналь хезмәт күрсәтү, социаль инфраструктура объектларын төзү һәм ремонтлау, продукция житештерү, халыкның көнкүреш һәм социаль - мәдәни ихтыяжларын канәгатьләндерү өчен кирәкле хезмәтләр күрсәтү, моның өчен каралган үз матди һәм финанс чараларын кулланып башка эшләрне башкаруга заказ бирүче булып тора.;

- муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр булдыра, аларның эшчәнлек максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, муниципаль учреждениеләрне һәм Предприятиеләрне үзгәртеп кору һәм бетерү мәсьәләләрен хәл итә, әлеге предприятие һәм учреждение житәкчеләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр хезмәт күрсәтүләренә тарифларны раслый, аларның эшчәнлегенә турындагы хисапларны жирлек советы билгеләгән тәртиптә тыңлый.;

- муниципаль казна учреждениеләре эшчәнлеген финанс ягыннан тээмин итүне һәм бюджет һәм автоном муниципаль учреждениеләр тарафыннан муниципаль йөкләмә үтөлешен финанс ягыннан тээмин итүне гамәлгә ашыра;

- әгәр федераль законнарда башкасы каралмаган булса, муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан күрсәтелә торган хезмәтләргә тарифларны һәм муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр тарафыннан башкарыла торган эшләргә тарифларны билгели;

- энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлеләгән арттыру өлкәсендә муниципаль программаларны эшли һәм тормышка ашыра, жирлек чикләрендә муниципаль торак фонды булган күп фатирлы йортларга энергетика тикшерүен оештыра, энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижәлеләгән күтәрү турында законнарда каралган башка чаралар оештыра һәм үткәрә ; ;

- коммуналь инфраструктура системаларын комплекслы үстерү программасын, транспорт инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын, жирлекнең социаль инфраструктурасын комплекслы үстерү программаларын эшли һәм тормышка ашыра, аларга карата таләпләр Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнә;

3) территориаль планлаштыру, жирдән һәм башка табигий ресурслардан файдалану, әйләнә-тирәлекне саклау өлкәсендә:

- жирлекнең территориаль планлаштыру проектын һәм Россия Федерациясенең шөһәр төзелеше кодексы нигезендә башка шөһәр төзелеше документлары проектларын әзерли һәм жирлек Советына раслауга кертә, аларның үтәлешен тәэмин итә;

- муниципаль милектә булган жирләрдән рациональ файдалану һәм саклауны планлаштыруны һәм оештыруны гамәлгә ашыра;

- жирлек жирләреннән файдалануга муниципаль жир контролен гамәлгә ашыра;

- халыкка экологик хәл турында хәбәр итә, тиешле органнарға предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның әйләнә-тирә мохиткә куркыныч тудыручы, табигатьтән файдалану турындагы законнарны бозучы гамәлләре турында хәбәр итә;

- жирләрне резервлый, жир кишәрлекләрен, шул исәптән сатып алу юлы белән, жирлек чикләрендә муниципаль ихтыяжлар өчен жир кишәрлекләрен бирә һәм ала.;

- муниципаль урман контролен гамәлгә ашыра;

- адреслар, адресларны үзгәртү, юкка чыгара, урам-юл челтәре элементларына (федераль әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, төбәк яки муниципальара әһәмияттәге автомобиль юлларыннан, муниципаль районның жирле әһәмияттәге автомобиль юлларыннан тыш), жирлек чикләрендә планлаштыру структурасы элементларына исемнәрен бирә, мондый атамаларны үзгәртү, юкка чыгара, мөһлүматны Дәүләт адреслы реестрында урнаштыра.;

4) Төзелеш, транспорт һәм элемтә өлкәсендә:

- муниципаль торак фондын төзүне һәм карап тотуны оештыра, торак төзелеше өчен шартлар тудыра, жирлек территориясендә муниципаль торак контролен гамәлгә ашыра;

- билгеләнгән тәртиптә социаль наем шартнамәләре буенча бирелә торган торак урыннарына мохтажлар буларак гражданның исәпкә алуны алып бара;

- билгеләнгән тәртиптә торак биналарны торак булмаган биналарга һәм торак булмаган биналарга күчерү турында Карар кабул итә, торак биналарны үзгәртеп коруны һәм яңадан планлаштыруны килештерә, билгеләнгән тәртиптә муниципаль торак фондының торак урыннарын яшәү өчен яраксыз дип таный;

0. Әлеге Устав нигезендә жирлек башлыгы жирлекнең башкарма комитетын житәкли һәм жирлек советы рәисе вәкаләтләрен башкара икән, жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы карар депутат, жирлек Советы сессиясендә рәислек итүче тарафыннан имзалана.

11. Авыл жирлеге башлыгын отставкага жиберү турында жирлек Советы тарафыннан карар кабул ителгәндә һәм кабул ителгәндә, алар белән тәэмин ителергә тиеш:

1) тиешле сессияне үткөрү датасы һәм урыны турында аларга алдан хәбәрнамә алу, шулай ук жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) мөрәҗәгатә һәм аны отставкага жиберү турында жирлек Советы карары проекты белән танышу.;

2) аңа отставкага жиберү өчен нигез буларак куела торган хәлләргә карата жирлек Советы депутатларына аңлатма бирү мөмкинлеген бирү.

12. Әгәр жирлек башлыгы аны отставкага жиберү турында жирлек Советы карары белән килешмәсә, ул үзенең аерым фикерен язма рәвештә баян итәргә хокуклы.

13. Жирлек Советының жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы карары кабул ителгән көннән биш көннән дә соңга калмыйча рәсми халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш. Әгәр жирлек башлыгы аны отставкага жиберү мәсьәләсе буенча үзенең аерым фикерен язмача белдерсә, ул жирлек Советының күрсәтелгән карары белән бер үк вакытта басылып чыгарга тиеш.

14. Әгәр жирлек Советы депутатлары яисә Татарстан Республикасы Президенты (Татарстан Республикасы Премьер – министры) жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы инициативасы жирлек Советы тарафыннан кире кагылган булса, жирлек башлыгын отставкага жиберү турындагы мәсьәлә авыл жирлеге Советы сессиясен үткәргән көннән ике айдан да соңга калмыйча авыл жирлеге Советына кабат карауга чыгарылырга мөмкин.

15. Жирлек Советы тарафыннан аны отставкага жибөрү турында Карар кабул ителгән жирлек башлыгы әлеге карарга карата шикаяты белдерү турындагы гариза белән мондый карар рәсми басылып чыккан көннөн соң 10 көн эчендә судка мөрәжәгат итәргә хокуклы.

- Россия Федерациясе граждан законнары нигезендә үз белдеге белән төзелгән корылманы сүтү, үз белдеге белән корылган корылманы сүтү яки аны рөхсәт ителгән төзелеш, үзгәртеп кору, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре белән билгеләнгән капитал төзелеш объектларын үзгәртеп кору, территорияне планлаштыру документлары яисә федераль законнарда билгеләнгән капитал төзелеш объектлары параметрларына мәжбүри таләпләр белән тәңгәлләштерү турында карарлар кабул итә.

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә жирле әһәмияттәге автомобиль юлларына карата юл эшчәнлеген башкара;

- жирлек территориясендә эш итүче жәмәгатъ транспортының тукталыш урыннарын, тарифларны, маршрутларны, хәрәкәт графигын раслый яки килештерә;

- жәмәгатъ транспорты тукталышлары өчен бүлеп бирелгән урыннарны төзекләндерүне тәмин итә;

- халыкны элементә хезмәтләре белән тәмин итү өчен шартлар тудыруны тәмин итә;

5) халыкка торак-коммуналь, көнкүреш, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү өлкәсендә:

- халыкны жәмәгатъ туклануы, сәүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү белән тәмин итү өчен шартлар тудыра;

- базарлар һәм ярминкәләр оештыра;

- халыкны мәдәният оешмалары хезмәтләре белән тәмин итү һәм ял оештыру өчен шартлар тудыра;

- жирлек территориясендә физик культура, мәктәп спорты һәм массакуләм спорт үсеше өчен шартлар тудыра, жирлекнең рәсми физкультура-сәламәтләндерү һәм спорт чараларын үткөрүне оештыра;;

- жирлек халкының массакуләм ял итү өчен шартлар тудыра һәм халык күпләп ял итә торган урыннарны төзекләндерүне оештыра, шул исәптән гражданның гомуми файдаланудагы су объектларына һәм аларның яр буе полосуларына ирекле үтеп керүне тәмин итә;

- ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыра һәм күмү урыннарын карап тотуны тәмин итә;

- жирлек чикләрендә халыкны су белән тәмин итүне, ташландык суларны агызуны, халыкны Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә ягулык белән тәмин итүне оештыра;

6) төзекләндерү өлкәсендә:

- каты коммуналь калдыкларны жыю (шул исәптән аерым туплану) һәм транспортлау эшчәнлеген оештыра;

- муниципаль хокукый актлар һәм административ регламент нигезендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыра;

7) гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклау, законлылыкны тәмин итү, Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә:

- жирлек территориясендә законнар, дәүләт хакимияте һәм жирле үзидарә органнары актлары үтәләшен, гражданның хокукларын һәм ирекләрен саклауны тәмин итә;

- билгеләнгән тәртиптә, шул исәптән судта яки арбитраж судта, жирле үзидарә органнарының һәм дәүләт вазыйфай затларының, предприятиеләрнең, учреждениеләрнең, оешмаларның хокукларын бозучы актларына карата шикаяты бирә;

- жәмәгатъ тәртибен саклауда катнашучы гражданның һәм аларның берләшмәләренә ярдәм күрсәтә, халык дружиналары эшчәнлеген өчен шартлар тудыра;

- жирлекнең торак пунктлары чикләрендә беренчел янгын куркынычсызлыгы чараларын үткөрүне тәмин итә;

- гадәттән тыш хәлләргә бетерү өчен жирле финанс һәм матди ресурслар резервларын булдыруны тәмин итә;

- үз вәкаләтләре чикләрендә һәм билгеләнгән тәртиптә халыкка гадәттән тыш хәлләр барлыкка килү куркынычы яки барлыкка килү куркынычы турында үз вакытында хәбәр итүне һәм хәбәр итүне тәэмин итә;

- муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, жирлек Советы депутатын чакыртып алу, жирлек чикләрен үзгәртү, жирлекне үзгәртеп кору мәсьәләләре буенча тавыш бирүне эзерләү һәм үткәрүне оештыру ягыннан һәм матди-техник яктан тәэмин итә;;

- жыелышлар, митинглар, урам йөрешләре, демонстрацияләр һәм пикетлар уздыруга, спорт, тамаша һәм башка массакүләм иҗтимагый чаралар үткәргә бәйле законнарда каралган чараларны гамәлгә ашыра;

8) федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен үтәү өлкәсендә:

- федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыра ; ;

- дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен бирелгән матди һәм финанс чараларын исәпкә алып бара һәм тиешле файдалануны тәэмин итә;

- федераль законнарда һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә тапшырылган дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру турында хисаплар тапшыра;

- жирлек Советы карарлары нигезендә үзләренә тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыру өчен, жирлекнең жирле үзидарә органнары карамагында булган матди ресурслардан һәм финанс чараларыннан өстәмә файдалануны тәэмин итә;

9) кирәк булганда, Бөгелмә муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы белән жирлек бюджетын формалаштыру һәм үтәү буенча вәкаләтләренә тапшыру турында килешү төзи;

10) башка вәкаләтләр:

- жирлекнең архив фондларын формалаштыруны тәэмин итә;

- авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыруда ярдәм итә;

- жирлектә балалар һәм яшьләр белән эшләү буенча чаралар оештыра һәм тормышка ашыра;

- милләтара һәм профессиональ татулыкны ныгытуга, жирлек территориясендә яшәүче Россия Федерациясе халыкларының телләрен һәм мәдәниятен саклап калуга һәм үстерүгә, мигрантларны социаль һәм мәдәни адаптацияләүгә, милләтара (этникара) конфликтларны профилактикалауга юнәлтелгән чараларны тормышка ашыру өчен шартлар тудыра;

- үз вәкаләтләре чикләрендә федераль законнар нигезендә халыкара һәм тышкы икътисадый элементләренә гамәлгә ашыра;

- жирлекнең жирле эһәмияттәге мәсьәләләрен хәл итү максатларында гражданнырны жирлек өчен эһәмиятле булган социаль эһәмиятле эшләрне (шул исәптән дежурлыкларны) ирекле рәвештә башкаруга жәлеп итү турында Карар кабул итә, әлеге Уставның 7 статьясындагы 1 өлешенәң 4 һәм 19 пунктларында каралган, аларны үткәрүне оештыра;

2. Жирлекнең жирле эһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итүгә жирлек башкарма комитеты вәкаләтләре:

1) жирлек музейларын булдыру;

2) жирлектә нотариус булмаган очракта законнарда каралган нотариаль гамәлләр кылу;

3) опека һәм попечительлек эшчәнлеген тормышка ашыруда катнашу;

4) жирлек территориясендә жирле милли-мәдәни мохтариятләрнең хокукларын гамәлгә ашыру белән бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру өчен шартлар тудыру;;

5) Россия Федерациясе халыкларының милли - мәдәни үсешенә ярдәм итү һәм жирлек территориясендә милләтара мөнәсәбәтләр өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру;;

6) жирлек территориясендә урнашкан муниципаль предприятиеләрне һәм учреждениеләрне мобилизацион эзерләү чараларын оештыруда һәм тормышка ашыруда катнашу;

7) муниципаль Янгын сагы булдыру;

8) туризмны үстерү өчен шартлар тудыру;

9) кеше хокукларын тәэмин итүгә жәмәгать контролен һәм мәжбүри тоту урыннарында булган затларга ярдәм күрсәтүне гамәлгә ашыручы ижтимагый күзәтчелек комиссияләренә ярдәм күрсәтү.;

10) «Россия Федерациясендә инвалидларны социаль яклау турында» 1995 елның 24 ноябрәндәге 181-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә инвалидларның ижтимагый берләшмәләренә, шулай ук Гомумроссия инвалидлар ижтимагый берләшмәләре тарафыннан оештырылган оешмаларга ярдәм күрсәтү.;

11) торак законнары нигезендә социаль файдаланудагы торак фондының торак урыннарына наем шартнамәләре буенча гражданның муниципаль торак фондыннан торак урыннары бирү;

12) жирлек территориясендә яшәүче хужаларсыз хайваннар белән эш итү буенча эшчәнлекне гамәлгә ашыру;

13) «Россия Федерациясендә хокук бозуларны профилактикалау системасы нигезләре турында» 2016 елның 23 июнәндәге 182-ФЗ номерлы Федераль законда каралган хокук бозуларны профилактикалау өлкәсендә чараларны гамәлгә ашыру.;

14) инвалидлар, сәламәтлекләре чикләнгән затлар, адаптив физик культура һәм адаптив спорт үсешенә ярдәм күрсәтү;

15) «Кулланучылар хокукларын яклау турында» 1992 елның 7 февралендәге 2300-1 номерлы Россия Федерациясе Законында каралган кулланучылар хокукларын яклау чараларын гамәлгә ашыру.;

16) полиция участок уполномоченные вазыйфасын биләп торучы хезмәткәргә һәм аның гаилә әгъзаларына хезмәткәр тарафыннан күрсәтелгән вазыйфаны биләү чорында торак урыны бирү;

17) алкогольле, наркотик яки башка токсик исерек хәлдә булган затларга ярдәм күрсәтү чараларын гамәлгә ашыру.

VI башлыгы. БАШКА ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ

58 Статья. Жирлекнең ревизия комиссиясе

1. Жирлекнең ревизия комиссиясе финанс тикшерүе жирле үзидарәнең даими эшләүче, коллегиаль органы булып тора.

2. Жирлекнең ревизия комиссиясе жирлек Советы тарафыннан төзелә һәм рәистән һәм ике аудитордан тора.

3. Жирлекнең Ревизия комиссиясен оештыру һәм аның эшчәнлегенә тәртибе «Россия Федерациясе субъектларының һәм муниципаль берәмлекләренәң контроль-хисап органнарын оештыруның һәм аларның эшчәнлегенәң гомуми принциплары турында» 2011 елның 7 февралендәге 6-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Россия Федерациясе Бюджет кодексы белән билгеләнә., башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенәң башка норматив хокукый актлары, муниципаль норматив хокукый актлар. Федераль законнарда билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә, жирлекнең Ревизия комиссиясе эшен һәм эшчәнлеген хокукый жайга салу шулай ук Татарстан Республикасы законнары белән гамәлгә ашырыла.

4. Жирлек советы Бөгелмә муниципаль районы Советы белән тышкы муниципаль финанс контролен гамәлгә ашыру буенча жирлекнең Ревизия комиссиясе вәкаләтләрен Бөгелмә муниципаль районы Контроль-хисап палатасына тапшыру турында килешү төзәргә хокуклы.

59 Статъя. Жирлекнең сайлау комиссиясе

1. Жирлекнең сайлау комиссиясе муниципаль орган булып тора һәм жирлекнең жирле үзидарә органнары структурасына керми.

2. Жирлекнең сайлау комиссиясе муниципаль сайлауларны, жирле референдумны, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирүне, чикләргә үзгәртү, жирлекне үзгәртү мәсьәләләре буенча тавыш бирүне оештыра.

3. Жирлек сайлау комиссиясен формалаштыру жирлек Советы тарафыннан «Россия Федерациясе гражданның сайлау хокукларының һәм референдумда катнашу хокукының төп гарантияләре турында» 2002 елның 12 июнның 67-ФЗ номерлы Федераль законның 22 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән тәкъдимнәр, яшәү, эшләү, хезмәт итү, уку урыны буенча сайлаучылар жыелышлары тәкъдимнәре, шулай ук элеккеге составтагы муниципаль берәмлек сайлау комиссиясе тәкъдимнәре нигезендә гамәлгә ашырыла, Татарстан Республикасы Сайлау комиссиясе, район сайлау комиссиясе.

Жирлек советы кергән тәкъдимнәр нигезендә жирлек сайлау комиссиясе әгъзаларының гомуми саныннан кимендә икенчесен билгеләргә тиеш:

а) Россия Федерациясе Федераль Собрание Дәүләт Думасында депутат мандатларын бүлүгә кертелгән кандидатларның федераль исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләр;

б) Татарстан Республикасы Дәүләт Советында депутат мандатларын бүлүгә кертелгән кандидатлар исемлекләрен күрсәткән сәяси партияләр;

в) жирлек Советында депутат мандатларын бүлүгә кертелгән кандидатлар исемлекләрен күрсәткән сайлау берләшмәләре.

Жирлек Советы район сайлау комиссиясенә кергән тәкъдимнәре нигезендә жирлек сайлау комиссиясенә кимендә ике әгъзасын билгеләргә тиеш.

4. Жирлек сайлау комиссиясенә вәкаләтләре вакыты биш ел тәшкил итә.

5. Жирлекнең сайлау комиссиясе хәлиткеч тавыш бирү хокукы белән 6 әгъза составында формалаша.

6. Жирлек сайлау комиссиясе эшчәнлеген финанс ягынан тәэмин итү жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән күздә тотыла.

7. Жирлек сайлау комиссиясенә вәкаләтләре, аның эшчәнлегенә тәртибе һәм гарантияләре федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары белән җайга салына.

8. Жирлек Советы мөрәҗәгатенә нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Үзәк сайлау комиссиясе карары буенча жирлек сайлау комиссиясенә вәкаләтләре Татарстан Республикасы Территориаль сайлау комиссиясенә йөкләнә ала.

VII бүлек башлыгы. ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫ ЭШЧӘНЛЕГЕНЕҢ ГРАЖДАНЛЫК-ХОКУКЫЙ ҺӘМ ФИНАНС НИГЕЗЛӘРЕ

Статья 60. Жирле үзидарә органнары

Федераль закон һәм әлегә Устав нигезендә юридик зат хокуклары Карамалы Тау авыл жирлегенә Советына һәм Башкарма комитетына бирелә.

61 Статъя. Жирле үзидарә органнары - юридик затлар

1. Жирлек исеменнән милек һәм башка хокукларны һәм вазифаларны сатып алырга һәм гамәлгә ашырырга, судта ышаныч кәгазеннән башка чыгыш ясарга мөмкин (жирлек башлыгы (жирлек башкарма комитеты җитәкчесе).

2. Жирлек башлыгы (авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе) милек һәм башка хокукларны һәм бурычларны ала һәм тормышка ашыра, жирлек бюджеты акчаларын жирлек Советы, жирлек башкарма комитеты эшчәнлеген тәэмин итүгә, шулай ук жирлекнең жирле үзидарә органнарына беркетелгән муниципаль милек белән тәэмин итүгә юнәлдерелгән күрсәтмәләргә бәйле рәвештә, судта ышанычнамәсез чыгыш ясый.

3. Жирлекнең жирле үзидарә органнары юридик зат хокукларына ия булган муниципаль казна учреждениеләре булып торалар һәм «юридик затларны һәм индивидуаль эшкуарларны дөүләт теркәвенә алу турында» 2001 елның 8 августындагы 129-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә юридик затлар сыйфатында дөүләт теркәве узарга тиеш.

Жирлек советы һәм авыл жирлеге башкарма комитеты, юридик затлар буларак, әлеге төр оешмалар өчен уртақ булган «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре нигезендә, Россия Федерациясе Граждан кодексы нигезендә, казна учреждениеләренә карата эш итәләр.

Жирле үзидарә органнарын юридик затлар буларак дөүләт теркәвенә алу өчен жирлекнең әлеге Уставы һәм юридик зат хокуклары белән тиешле жирле үзидарә органы төзү турында карар нигез булып тора.

Жирлек башкарма комитетын юридик зат буларак дөүләт теркәвенә алу өчен жирлек Советының тиешле органы муниципаль казна учреждениесе рәвешендә гамәлгә кую турындагы карары һәм аның турында нигезләмәне авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесе тәкъдиме белән раславы нигез булып тора.

62 Статья. Жирлекнең жирле үзидарә органнарын финанслау

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген финанс ягынан тәэмин итү бары тик жирлек бюджетының үз керемнәре хисабына гына гамәлгә ашырыла.

2. Законда, әлеге Уставта каралган очрақларда, жирлек Советы карарлары белән жирлекнең жирле үзидарә органнары эшчәнлеген тәэмин итү чыгымнары жирлек бюджетында Россия Федерациясе бюджетларының чыгымнары классификациясе нигезендә аерым юл белән карала.

ЖИРЛЕК БАШЛЫГЫНЫҢ ҺӘМ ЖИРЛЕКНЕҢ МУНИЦИПАЛЬ ВАЗЫЙФАЛАРЫН БИЛӘҮЧЕ БАШКА ЗАТЛАРНЫҢ СОЦИАЛЬ ҺӘМ БАШКА ГАРАНТИЯЛӘРЕ

63 Статья. Жирлек башлыгы эшчәнлегенең даими нигездә эшләүче социаль һәм башка гарантияләре

Жирлек башлыгы эшчәнлегенең социаль һәм башка гарантияләре " Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында «2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә бирелә.

64 Статья. Жирлек Советы депутаты, башка вазыйфаи затлар эшчәнлегенә социаль һәм башка гарантияләре

1. Жирлек Советы депутатына, даими нигездә эшләүче, аның жирлек Советы сессиясендә катнашкан вакытта, эш урынын (вазыйфасын) һәм урта хезмәт хакын саклау гарантияләне.

2. Жирлек башлыгы урынбасарына әлеге Уставта каралган очракларда жирлек башлыгы вазыйфаларын башкарганда жирлек башлыгының айлык акчалата бүлөкләренә 90 проценты күләмендә түләнә.

3. Жирлекнең Ревизия комиссиясе һәм жирлекнең сайлау комиссиясе әгъзаларына әлеге органнар эшендә катнашкан вакытта законнар, жирлек Советы карарлары нигезендә акчалата компенсация түләнә.

4. «Татарстан Республикасында муниципаль берәмлекнең вәкиллеке органы депутаты, жирле үзидарәнең сайланулы органы әгъзасы, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи заты вәкаләтләрен гамәлгә ашыру гарантияләре турында» 2009 елның 12 февралендәге 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә даими нигездә эшләүче авыл жирлеге советына түбәндәге өстәмә гарантияләр бирелә::

1) тиешле еллар эшләгән өчен пенсиягә чыгуга бәйле эштән киткәндә бер тапкыр бирелә торган акчалата бүлөкләү;;

2) никахлашу уңаеннан бер тапкыр бирелә торган түләү;

3) бала туу яки уллыкка алу белән бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган түләү;

4) юбилей уңаеннан бер тапкыр бирелә торган түләү;

5) авыру яки үлем белән бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган түләү;

6) гаилә әгъзасы вафатына бәйле рәвештә бер тапкыр бирелә торган түләү.

5. Әлеге статьяның 4 өлеше нигезендә бирелә торган өстәмә гарантияләрне бирү тәртибе һәм шартлары муниципаль хокукий актлар белән билгеләнә.

65 Статья. Жирлек башлыгы, жирлек Советы депутатларының кагылгысызлыгы гарантияләре

1. Жирлек Советы депутатларының, шул исәптән жирлек башлыгының хокук гарантияләре, аларны жинаять яки административ җаваплылыкка тартканда, тоткарлауда, кулга алынууда, тентүдә, Сорау алганда, аларга карата башка жинаять-процессуаль һәм административ-процессуаль гамәлләр кылганда, шулай ук жирлек Советы депутатларына карата, алар биләгән торак һәм (яки) хезмәт урынын, аларның багажын, шәхси һәм хезмәт транспорт чараларын кулланганда, алар тарафыннан кулланыла торган элемент чараларын исәпкә алганда, оператив-эзләү чаралары үткәргәндә, жирлек Советы депутатларына, федераль законнар белән билгеләнә.

2. Федераль закон нигезендә жирлек Советы депутаты, жирлек башлыгы әйтелгән фикер, тавыш биргәндә белдерелгән позиция һәм аларның статусына туры килә торган башка гамәлләр, шул исәптән аларның вәкаләтләре вакыты чыкканнан соң да, жинаять яки административ җаваплылыкка тартыла алмый. Әлеге нигезләмә жирлек Советы депутаты тарафыннан халык алдында мыскыл итү, яла ягу яки Федераль закон белән каралган башка хокук бозу очракларына кагылмый.

ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ҖАВАПЛИЛЫГЫ ЖИРЛЕ ҮЗИДАРӘ ОРГАННАРЫНЫҢ ВАЗЫЙФАИ ЗАТЛАРЫ

66 Статья. Жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларының җаваплылыгы

Жирле үзидарә органнары һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары федераль законнар нигезендә гражданныр, дәүләт, физик һәм юридик затлар алдында җаваплы.

67 Статья. Жирлек Советы депутатларының гражданныр алдында жаваплылыгы

1. Жирлек Советы депутатларының, шул исәптән жирлек башлыкларының, гражданныр алдында жаваплылыгы тиешле депутат итеп сайланган гражданнырның ышанычын югалту нәтижәсендә барлыкка килә.

2. Гражданнырның ышанычын югалткан жирлек Советы депутаты, шул исәптән жирлек башлыгы, әлеге Уставның 16 статьясында билгеләнгән очракларда һәм тәртиптә гражданныр тарафыннан чакыртып алынырга мөмкин.

68 Статья. Жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларының дәүләт алдында жаваплылыгы

Федераль закон нигезендә авыл жирлеге Советының һәм жирлек башлыгының дәүләт алдында жаваплылыгы Россия Федерациясе Конституциясе, федераль конституциячел законнар, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары һәм әлеге Устав, шулай ук жирлекнең жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен тиешенчә башкармаган очракта, тиешле суд карары нигезендә башкарыла.

69 Статья. Физик һәм юридик затлар алдында жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затларының жаваплылыгы

Физик һәм юридик затлар алдында жирлекнең жирле үзидарә органнарының һәм вазыйфаи затларының жаваплылыгы федераль законнарда билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

Жирлекнең муниципаль хокукый актлары

70 Статья. Жирлекнең муниципаль хокукый актлары системасы

1. Жирлекнең муниципаль хокукый актлары системасына керә:

1) Жирлек Уставы;

2) жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар;

3) жирлек Советының норматив һәм башка хокукый актлары;

4) әлеге Уставта каралган жирлек башлыгының, авыл жирлеге Башкарма комитетының һәм башка жирле үзидарә органнарының һәм жирле үзидарәнең вазыйфаи затларының хокукый актлары.

2. Жирлек уставы һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән карарлар муниципаль хокукый актлар системасында иң югары юридик көч актлары булып тора, турыдан-туры гамәлдә була һәм жирлекнең бөтен территориясендә кулланыла.

Башка муниципаль хокукый актлар әлеге Уставка һәм жирле референдумда кабул ителгән хокукый актларга каршы килмәскә тиеш.

3. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителгән муниципаль хокукый актлар жирлекнең бөтен территориясендә мөҗбүри үтәлергә тиеш.

4. Муниципаль хокукый актларны үтәмәгән өчен гражданныр, оешма житәкчеләре, дәүләт хакимияте органнарының һәм жирле үзидарә органнарының вазыйфаи затлары федераль законнар һәм административ хокук бозулар турында Татарстан Республикасы кодексы нигезендә жаваплы.

5. Жирлекнең муниципаль хокукый актлары Россия Федерациясе Конституциясенә, федераль конституциячел законнарда, федераль законнарда һәм Россия Федерациясенә башка норматив хокукый актларына, шулай ук Татарстан Республикасы Конституциясенә, Татарстан Республикасы законнарына, башка норматив хокукый актларына каршы килмәскә тиеш.

71 Статья. Гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән кабул ителгән карарлар

1. Жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне турыдан-туры гражданнар тарафыннан хәл итү жирле референдумда белдерелгән гражданнарның турыдан-туры ихтыярын белдерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

2. Әгәр гражданнарны турыдан-туры белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару), жирле үзидарә органы яисә күрсәтелгән актны кабул итү (бастырып чыгару) керә торган урындагы зат өстәмә рәвештә референдумда кабул ителгән карар үз көченә кәргән көннән 15 көн эчендә тиешле муниципаль хокукый актны әзерләү һәм (яисә) кабул итү вакытын билгеләргә тиеш. Күрсәтелгән срок өч айдан да артмаска тиеш.

3. Халыкка турыдан-туры ихтыяр белдерү юлы белән кабул ителгән карарны гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципаль хокукый актны бастырып чыгару вакытын бозу жирле үзидарә органнарының сайланулы вазыйфаи затын чакыртып алу, контракт нигезендә гамәлгә ашырыла торган жирле үзидарә башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату яисә жирле үзидарәнең сайланулы органы вәкаләтләрен вакытыннан алда туктату өчен нигез булып тора.

72 Статья. Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен карап тоту

1. Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре жирлек Советы тарафыннан раслана.

2. Жирлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре сорауларны жайга сала ала:

1) гомуми файдаланудагы территорияләрен карап тоту һәм мондый территорияләрдән файдалану тәртибе;

2) биналарның, төзелмәләренң, корылмаларның фасад һәм киртәләү конструкцияләренң тышкы төре;

3) төзекләндерү элементларын проектлау, урнаштыру, карап тоту һәм торгызу, шул исәптән жир эшләрен башкарганнан соң да,;

4) жирлек территориясен, биналарны, төзелмәләрен, корылмаларны архитектур яктыртуны да кертеп, яктыртуны оештыру,;

5) жирлек территориясен яшелләндерүне оештыру, шул исәптән жирлек чикләрендә урнашкан газоннарны, чөчәк түтәлләрен һәм үлән үсемлекләре биләгән башка территорияләрен төзү, карап тоту, торгызу һәм саклау тәртибен дә кертеп;

6) жирлек территориясендә мәгълүмат урнаштыру, шул исәптән урам исемнәре һәм йорт номерлары, элмә такталары куелган күрсәткечләр урнаштыру,;

7) балалар һәм спорт майданчыкларын, хайваннарны урамда йөртү өчен майданчыклар, парковкалар (парковка урыннары), кече архитектура формаларын урнаштыру һәм карап тоту,;

8) жәяүлеләр коммуникацияләрен, шул исәптән тротуарларны, аллеяларны, юлларны, сукмакларны оештыру,;

9) күрсәтелгән территория буенча инвалидларның һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәренң тоткарлыксыз хәрәкәтен тәмин итү максатларында жирлек территориясен төзекләндерү,;

10) жирлек территориясен жыештыру, шул исәптән кышкы чорда;

11) яңгыр сулары агынтыларын оештыру;

12) жир эшләрен үткөрү тәртибе;

13) биналарның, төзелмәләренң, корылмаларның, жир кишәрлекләренң (милекчеләреннән һәм (яки) башка законлы хужаларының (мондый йортлар чикләре буенча төзелмәгән жир кишәрлекләре милекчеләреннән һәм (яки) башка законлы хужаларынан тыш) тирә-юнь территорияләрен карап тотуда катнашу,;

14) Татарстан Республикасы Законнда билгеләнгән тәртип нигезендә тирә-юнь территорияләре чикләрен билгеләү,;

15) жирлек территориясен бәйрәмчә бизәү;

16) жирлек территориясен төзеклөндерү буенча чараларны тормышка ашыруда гражданнар һәм оешмаларның катнашу тәртибе.

3. Татарстан Республикасы законы белән, аерым муниципаль берәмлекләрнең табигый-климат, географик, социаль-иқтисадый һәм башка үзенчәлекләрәннән чыгып, жирлек территориясен төзеклөндерү кагыйдәләре белән жайга салына торган башка мәсьәләләр каралырга мөмкин.

73 Статья. Жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары тарафыннан кабул ителә торган муниципаль хокукый актлар төрләре

1. Жирлекнең жирле үзидарә органнары һәм вазыйфаи затлары үзләренә йөкләнгән вәкаләтләрне үтәү йөзеннән түбәндәге муниципаль хокукый актлар чыгара:

- 1) жирлек Советы-жирлек Советы карарлары;
- 2) жирлек башлығы-жирлек башлығы карарлары һәм боерыклары;
- 3) жирлек башкарма комитеты житәкчесе – жирлек башкарма комитеты житәкчесе карарлары һәм боерыклары.

2. Жирле үзидарә органнарының башка вазыйфаи затлары әлеге Уставта, башка муниципаль хокукый актларда билгеләнгән, аларның статусын билгеләүче үз вәкаләтләре чикләрендә күрсәтмәләр һәм боерыклар чыгара.

74 Статья. Муниципаль хокукый актларны әзерләү

1. Муниципаль хокукый актлар проектлары жирлек Советы депутатлары, жирлек башлығы, Башкарма комитет житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданнарның инициатив төркемнәре, прокурор тарафыннан кертелә ала.

2. Муниципаль хокукый актлар проектларын кертү тәртибе, аларга кушып бирелә торган документларның исемлегенә һәм формасы жирлек Советы Регламенты һәм жирлек башлығы тарафыннан билгеләнә.

75 Статья. Жирлек советының хокукый актлары

1. Авыл жирлегенә Советы федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән аның компетенциясенә кергән мәсьәләләр буенча жирлек территориясендә үтәргә тиешле кагыйдәләренә, жирлек башлығын отставкага жиберү турында Карар кабул итә, шулай ук федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары, әлеге устав белән аның компетенциясенә кергән башка мәсьәләләр буенча жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләренә буенча карарлар кабул итә.

Жирлек Советы карарлары, әгәр «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда башкача билгеләнмәгән булса, жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә.

2. Жирлек Советының жирле салымнар һәм жыемнарны билгеләү, үзгәртү һәм юкка чыгаруны, жирлек бюджеты акчаларыннан чыгымнарны гамәлгә ашыруны күздә тоткан карарлары жирлек Советы каравына бары тик авыл жирлегенә башкарма комитеты житәкчесе инициативасы буенча гына кертелә ала. Күрсәтелгән бәяләмә жирлек Советына жирлек башкарма комитеты Карары проекты тәкъдим иткән көннән алып утыз көн эчендә тапшырыла.

3. Жирлек Советы карарларына жирлек башлығы тарафыннан алар кабул ителгән көннән өч көн эчендә кул куела.

4. Жирлек Советы кабул иткән норматив хокукый акт 10 көн эчендә кул кую һәм халыкка житкерү өчен жирлек башлығына жиберелә.

76 Статья. Жирлек башлығының хокукый актлары

Жирлек башлығы әлеге Устав һәм жирлек Советы карарлары белән билгеләнгән вәкаләтләре чикләрендә жирлек Советы рәисе вәкаләтләрен үтәсә, жирлек Советы

эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара, яисә жирлек башлыгы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль законның 43 статьясындагы 6 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча жирлек советы рәисе вәкаләтләрән үтәсә, жирлек Советы эшчәнлеген оештыру мәсьәләләре буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара., әгәр жирлек башлыгы жирлек башкарма комитеты житәкчесе вәкаләтләрән башкара икән.

Жирлек башлыгы әлеге Уставның «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар нигезендә аның компетенциясенә кертелгән башка мәсьәләләр буенча карарлар һәм күрсәтмәләр чыгара.

77 Статья. Авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенең хокукый актлары

Башкарма комитет житәкчесе жирлек Советының законнарда, әлеге Уставта һәм карарларында билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә, федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән жирле үзидарә органнарына тапшырылган аерым дүлөт вәкаләтләрән гамәлгә ашыруга бәйлә мәсьәләләр буенча карарлар, шулай ук жирлек башкарма комитеты эшен оештыру мәсьәләләре буенча күрсәтмәләр чыгара.

78 Статья. Муниципаль хокукый актларны халыкка житкерү (бастырып чыгару) һәм аларның үз көченә керүе тәртибе

1. Жирлек Советы карарлары жирлек башлыгы тарафыннан имзаланган көннән үз көченә керә.

Жирлек Советының салымнар һәм җыемнар турындагы хокукый актлары Россия Федерациясе Салым кодексы нигезендә үз көченә керә.

Жирлек советының әлеге Уставны кабул итү яки әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карарлары Федераль законда, әлеге Уставта билгеләнгән тәртиптә үз көченә керә.

2. Жирлек башлыгының, авыл жирлеге башкарма комитеты житәкчесенең, жирле үзидарәнең башка вазыйфаи затларының хокукый актлары, әгәр актларда башкасы билгеләнмәгән булса, аларга кул куелган көннән үз көченә керә.

3. Кеше һәм граждән хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы, гамәлгә куючы муниципаль берәмлек булган оешмаларның хокукый статусын билгели торган, шулай ук жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләр рәсми халыкка житкерелгәннән (бастырып чыгарылганнан) соң үз көченә керә.

Муниципаль хокукый актны яисә жирле үзидарә органнары арасында төзелгән Килешүне рәсми бастырып чыгару дип аның тулы текстын тиешле жирлектә таратыла торган Вақытлы матбугатта беренче басмасы санала.

Муниципаль хокукый актларны һәм килешүләрне рәсми бастырып чыгару (халыкка житкерү) өчен жирле үзидарә органнары шулай ук Челтәрле басмадан файдаланырга хокуклы. Муниципаль хокукый актның рәсми челтәр басмасында тулы текстны басылып чыккан (урнаштырылган) очракта, күләмле график һәм таблица кушымталары басма матбугатта китерелергә мөмкин.

Жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган муниципаль хокукый актларны, килешүләрне бастырып чыгару (халыкка житкерү) тәртибе әлеге устав белән билгеләнә һәм, федераль закон белән чикләнгән белешмәләре булган муниципаль хокукый актлардан яисә аларның аерым нигезләмәләреннән тыш, граждәннар белән танышу мөмкинлеген тәэмин итәргә тиеш.

4. һәр муниципаль хокукый актта аның реквизитлары: аның исеме, имзасы (жирлек Советы тарафыннан кабул ителгән хокукый актлар өчен-шулай ук жирлек Советы кабул иткән датага), теркәү номеры, хокукый актка кул куйган вазыйфаи затның исеме булырга тиеш.

5. Жирлек бюджеты турында, аның үтөлеше турында хисап, жирле салымнар һәм җыемнар билгеләү турында, жирлек Советы Регламенты, жирлек Советы, жирлек башлыгы, Башкарма комитет житәкчесе тарафыннан кабул ителгән башка норматив-

хокукый актлар, муниципаль хокукый актлардан яисә аларның федераль закон белән чикләнгән белешмәләре булган аерым нигезләмәләреннән тыш, аларга кул куелган көннән алып жиде көн эчендә халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

6. Муниципаль сайлаулар, жирле референдум, жирлек Советы депутатын чакыртып алу буенча тавыш бирү, чикләне үзгәртү, жирлекне үзгәртү, жирлек башлыгын һәм аның урынбасарын сайлау мәсьәләсе буенча норматив хокукый актлар һәм законнар нигезендә башка актлар мәжбүри рәвештә халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

7. Законнар яисә әлеге Устав нигезендә мәжбүри булмаган рәсми халыкка хәбәр итү (бастырып чыгару) мәжбүри булмаган норматив булмаган муниципаль хокукый актлар аларны чыгарган органнар яисә жирле үзидарә вазыйфаи затлары карары буенча халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) мөмкин.

8. Халыкка житкерелгәндә (бастырып чыгарганда) муниципаль хокукый актның, жирле үзидарә органнары арасында төзелә торган килешүләренң реквизи́тлары күрсәтелә.

9. Муниципаль хокукый актларны рәсми халыкка житкерү (бастырып чыгару) юлы белән гамәлгә ашырыла:

- хокукый акт текстын жирлекнең жирле үзидарә органнары гамәлгә куйган басма МАССАКҮЛӘМ мәгълүмат чараларында яисә жирлек территориясендә таратыла торган бүтән массакуләм мәгълүмат чараларында бастырып чыгару. Хокукый акт

текстын башка массакуләм мәгълүмат чараларында бастырганда әлеге басылуның рәсми булуы турында билге булырга тиеш;

- хокукый акт текстын авыл жирлеге территориясендә махсус мәгълүмат стендларында урнаштыру. Күрсәтелгән стендларның саны һәм аларның урнашу урыннары жирлек Советы тарафыннан раслана һәм гражданныр тарафыннан муниципаль хокукый акт тексты белән каршылыксыз танышу мөмкинлеген тәмин итәргә тиеш;

хокукый акт текстын яки хокукый акт проектын Бөгелмә муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге веб-адрес буенча урнаштыру : <http://bugulma.tatar.ru> к

10. Кеше һәм гражданныр хокукларына, ирекләренә һәм бурычларына кагылышлы, оешмаларның хокукый статусын билгеләүче муниципаль норматив хокукый актлар, Татарстан Республикасы норматив хокукый актларының бердәм банкына кертү өчен, жирлек башлыгы тарафыннан Татарстан Республикасы Юстиция министрлыгына жибәрелә.

11. Муниципаль норматив хокукый актлар, шул исәптән хокукый актлар рәвешендә рәсмиләштерелгән, жирле референдумда (гражданныр жыенында) кабул ителгән карарлар Татарстан Республикасы муниципаль норматив хокукый актлары регистрына кертелергә тиеш, аны оештыру һәм алып бару Татарстан Республикасы Законында билгеләнгән тәртиптә Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнары тарафыннан гамәлгә ашырыла.

79 Статъя. Муниципаль хокукый актларны юкка чыгару һәм аларның гамәлдә булуын туктатып тору

1. Муниципаль хокукый актлар юкка чыгарылырга яисә аларның гамәле, мондый органнар яисә тиешле вазыйфалар юкка чыгарылган яисә күрсәтелгән органнарының яисә вазыйфаи затларның вәкаләтләре исемлеге үзгәртелгән очракта, тиешле муниципаль хокукый актны кабул иткән (чыгарган) жирле үзидарә органнары яисә жирле үзидарәненң вазыйфаи затлары тарафыннан туктатылырга мөмкин - жирле үзидарә органнары яисә жирле үзидарәненң вазыйфаи затлары, алар вәкаләтләренә муниципаль хокукый актны кабул итү (бастырып чыгару) кертелгән, шулай ук суд тарафыннан; ә жирле үзидарә органнарының федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дөүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны жайга салучы өлешендә-Россия Федерациясе дөүләт хакимиятененң вәкаләтле органы (Татарстан Республикасы дөүләт хакимиятененң вәкаләтле органы).

2. Норматив характерга ия булмаган муниципаль хокукый актның гамәлдә булуы, Эшқуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе Президенты каршындагы вәкаләтле вәкилнең Эшқуарлар хокукларын яклау буенча Россия Федерациясе законнары нигезендә бирелгән тиешле күрсәтмәне алган очракта, жирле үзидарә органы яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи заты тарафыннан кичекмәстән туктатыла. Бирелгән күрсәтмәнең үтөлеше турында жирле үзидарәнең башкарма-боеру органнары яисә жирле үзидарәнең вазыйфаи затлары Россия Федерациясе Президенты каршындагы Эшқуарларның хокукларын яклау буенча вәкаләтле вәкилгә - өч көн, ә жирлек Советы аларга карар кабул ителгәннән соң өч көннән дә соңга калмыйча хәбәр итәргә тиеш.

1. Муниципаль берәмлек статусын билгеләү турында Татарстан Республикасының яңа законы үз көченә кәргәнче гамәлдә түгел дип тану әлеге муниципаль берәмлекнең суд карары законлы көченә кәргәнче кабул ителгән муниципаль хокукый актларының суд тәртибендә гамәлдә булмавын тану яисә әлеге муниципаль хокукый актларны юкка чыгару өчен нигез була алмый.

МУНИЦИПАЛЬ ХЕЗМӘТ

80 Статья. Муниципаль хезмәт

Жирлектә муниципаль хезмәтне хокукый жайга салу, муниципаль хезмәт вазыйфаларына таләпләрне, муниципаль хезмәткәрнең статусын билгеләү, муниципаль хезмәт үтү шартлары һәм тәртибе дә кертәп, «Россия Федерациясендә муниципаль хезмәт турында» 2007 елның 2 мартындагы 25-ФЗ номерлы Федераль закон, Муниципаль хезмәт турында Татарстан Республикасы Кодексы, муниципаль хезмәт турындагы Нигезләмә, муниципаль хезмәт турындагы Нигезләмә белән гамәлгә ашырыла, жирлек Советы һәм жирлекнең муниципаль хокукый актлары белән расланган.

ЖИРЛЕКНЕҢ ИКЪТИСАДИ НИГЕЗЕ

81 Статья. Жирлекнең икътисади нигезе

Жирлекнең икътисади нигезен муниципаль милектәге милек, жирлек бюджеты акчалары, шулай ук жирлекнең милек хокуклары тәшкил итә.

82 Статья. Муниципаль милек

Жирлек милкендә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 50 статьясындагы 1 өлеше белән билгеләнгән мөлкәт була ала.

83 Статья. Жирлекнең муниципаль милкенә ия булу, файдалану һәм эш итү

1. Жирле үзидарә органнары, әлеге Уставта билгеләнгән Вәкаләтләр чикләүне исәпкә алып, жирлек исемәннән, Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителә торган жирле үзидарә органнарының норматив хокукый актлары нигезендә, муниципаль милеккә мөстәкыйль ияләр, аннан файдаланалар һәм эш итәләр.

2. Жирлекнең жирле үзидарә органнары муниципаль мөлкәтне физик һәм юридик затларга, Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы дөүләт хакимияте органнарына һәм башка муниципаль берәмлекләренең жирле үзидарә органнарына

вакытлыча яки даими файдалануга тапшырырга, тартып алырга, федераль законнар нигезендә башка алыш-бирешләр башкарырга хокуклы.

3. Жирле үзидарә органнары Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән тәртиптә муниципаль милек реестрларын алып бара.

84 Статья. Жирлекнең муниципаль милкен хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары

1. Муниципаль милекне хосусыйлаштыру тәртибе һәм шартлары федераль законнар нигезендә жирлек Советы карарлары белән билгеләнә.

2. Муниципаль милекне кулланудан һәм хосусыйлаштырудан кәргән керемнәр жирлек бюджетына керә.

85 Статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хужалык жәмгыятьләре

1. Жирлек хужалык жәмгыятьләрен, шул исәптән жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча вәкаләтләренә гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципальара жәмгыятьләренә төзүдә катнаша ала.

2. Жирлекнең гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органнары муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенә максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, әлеге предприятие һәм учреждение житәкчеләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлегенә турында хисапларны жирлекнең әлеге Уставында каралган тәртиптә тыңлый.

3. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирлек исемәннән муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча субсидия рәвешендә җавап бирәләр һәм аларның федераль законда билгеләнгән тәртиптә үтәләшен тәэмин итәләр.

85 Статья. Муниципаль предприятиеләр, учреждениеләр һәм хужалык жәмгыятьләре

1. Жирлек хужалык жәмгыятьләрен, шул исәптән жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча вәкаләтләренә гамәлгә ашыру өчен кирәкле муниципальара жәмгыятьләренә төзүдә катнаша ала.

2. Жирлекнең гамәлгә куючы функцияләрен һәм вәкаләтләрен гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органнары муниципаль предприятиеләр һәм учреждениеләр эшчәнлегенә максатларын, шартларын һәм тәртибен билгели, аларның уставларын раслый, әлеге предприятие һәм учреждение житәкчеләрен вазыйфага билгели һәм вазыйфадан азат итә, аларның эшчәнлегенә турында хисапларны жирлекнең әлеге Уставында каралган тәртиптә тыңлый.

3. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирлек исемәннән муниципаль казна учреждениеләре йөкләмәләре буенча субсидия рәвешендә җавап бирәләр һәм аларның федераль законда билгеләнгән тәртиптә үтәләшен тәэмин итәләр.

86 Статья. Жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр һәм оешмалар белән мөнәсәбәтләре

Жирле үзидарә органнарының муниципаль милектә булмаган предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар, шулай ук физик затлар белән мөнәсәбәтләре, Федераль Законда, Татарстан Республикасы законында башкача билгеләнмәгән булса, шартнамә нигезендә төзелә.

ЖИРЛЕКНЕҢ ФИНАНС НИГЕЗЕ

87 Статья. Жирлек Бюджеты

1. Жирлекнең үз бюджеты бар.
2. Жирлек бюджеты жирлек Советының муниципаль хокукий акты рәвешендә эшләнә һәм раслана.
3. Жирлек бюджетында жирлекнең жирле әһәмияттәге мәсьәләләренә хәл итү буенча жирле үзидарә органнары вәкаләтләрен гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән керемнәр һәм жирлекләренәң жирле үзидарә органнары тарафыннан федераль законнар һәм Татарстан Республикасы законнары белән тапшырылган аерым дәүләт вәкаләтләрен гамәлгә ашыруны тәмин итү өчен бирелгән субвенцияләр, шулай ук күрсәтелгән керемнәр һәм субвенцияләр исәбеннән жирлек бюджетының тиешле чыгымнары аерым карала.
4. Жирле үзидарә органнары федераль законнарда һәм Россия Федерациясенәң шулар нигезендә кабул ителә торган башка норматив хокукий актларында билгеләнгән тәртиптә федераль дәүләт хакимияте органнарына һәм Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарына жирлек бюджеты үтәләше турында хисап тапшыра.

88 Статья. Жирлектә бюджет процессы

1. Жирлек бюджетын формалаштыру, раслау, үтәү һәм аның үтәлешен контрольдә тоту жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан мөстәкыйль гамәлгә ашырыла. Жирлек бюджетын формалаштыру, раслау һәм үтәү тәртибе Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар һәм алар нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары белән билгеләнә.
2. Жирлек бюджеты проекты, жирлек советы карары, жирлек бюджетын раслау турында, аның үтәләше турында еллык хисап, жирлек бюджеты үтәләше барышы һәм жирле үзидарә органнарының муниципаль хезмәткәрләре, муниципаль учреждениеләр хезмәткәрләре саны турында квартал саен, аларның хезмәт хакы өчен түләүгә факттагы чыгымнар күрсәтеп, рәсми халыкка житкерелергә тиеш (бастырып чыгарылырга).
3. Жирлек бюджеты проекты өч елга (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) төзелә һәм раслана.
4. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты, жирлекнең чыгым йөкләмәләрен финанс ягыннан тәмин итү максатларында, жирлекнең социаль-икътисади үсешен фаразлау нигезендә төзелә.
5. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты, Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның таләпләре нигезендә Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм әлеге Устав нигезендә кабул ителгән тәртиптә һәм срокларда төзелә.
6. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектының төзү түбәндәгеләргә нигезләнә:
 - Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниясенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре;
 - жирлекнең социаль-икътисади үсеш фаразлары;
 - жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;
 - Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Юлламасы;
 - озак вакытлы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр керту проекты);
 - (муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).
7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренәң гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты, шулай

ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгелэнгән һәм аның таләпләрен үтәп, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, жирлек Советының муниципаль хокукый актларында кабул ителгән башка күрсәткечләр (жирлек бюджеты турындагы Карардан тыш) керә.

8. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарда, әгәр алар Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнмәгән булса, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрне бүлү нормативлары булырга тиеш.

9. Жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.1 статьясында каралган очракларда жирлек бюджеты керемнәренә Баш администраторлары Исемлеге;

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2 статьясында каралган очракларда, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча йә чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) максатчан статьялар (дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлек юнәлешләре), Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә билгелэнгән очракларда бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

гавами норматив йөкләмәләренә үтәүгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

план чорының беренче елына жирлек бюджеты чыгымнарының шартлы расланган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) план чорының икенче елына жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 5 проценты күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган.;

жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

6. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проекты тәү түбәндәгеләргә нигезләнә:

Россия Федерациясе Президентының Россия Федерациясе Федераль Собраниесенә Юлламасының Россия Федерациясендә бюджет сәясәтен (бюджет сәясәтенә таләпләр) билгели торган нигезләмәләре;

жирлекнең социаль-иқтисады үсеше фаразлары;

жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенә төп юнәлешләре;

Татарстан Республикасы Президентының Татарстан Республикасы Дәүләт Советына Юлламасы;

озак вакытлы чорга бюджет фаразы (бюджет фаразы проекты, бюджет фаразына үзгәрешләр керту проекты);

(муниципаль программалар проектлары, күрсәтелгән программаларга үзгәрешләр проектлары).

7. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарда бюджетның төп характеристикалары булырга тиеш, аларга бюджет керемнәренең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты, шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексында билгеләнгән һәм аның таләпләрен үтәп, Татарстан Республикасы Бюджет кодексында, жирлек Советының муниципаль хокукый актларында кабул ителгән башка күрсәткечләр (жирлек бюджеты турындагы Карардан тыш) керә.

8. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карарда, әгәр алар Россия Федерациясе бюджет законнарында билгеләнмәгән булса, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетлары арасында керемнәрне бүлү нормативлары булырга тиеш.

9. Жирлек бюджеты турындагы карар белән раслана:

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.1 статьясында каралган очракларда жирлек бюджеты керемнәренең Баш администраторлары Исемлеге;

Россия Федерациясе Бюджет кодексының 160.2 статьясында каралган очракларда, жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакларының Баш администраторлары Исемлеге;

чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары, төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча йө чыгымнар төрләре бүлекләре, бүлекчәләре, максатчан статьялары (дәүләт (муниципаль) программалары һәм программага карамаган эшчәнлек юнәлешләре), чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) һәм (яисә) максатчан статьялар (дәүләт (муниципаль) программалары һәм эшчәнлек юнәлешләре), Чираттагы финанс елына һәм план чорына бюджет чыгымнары классификациясенә чыгымнар төрләре төркемнәре (төркемнәре һәм төркемнәре) буенча бюджет ассигнованиеләрен бүлү (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә), шулай ук Россия Федерациясе Бюджет кодексы, Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек Советының муниципаль хокукый акты нигезендә билгеләнгән очракларда бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча;

гавами норматив йөкләмәләренә үтәгә юнәлдерелә торган бюджет ассигнованиеләренә гомуми күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

Чираттагы финанс елында һәм план чорында Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларына башка бюджетлардан алына торган һәм (яисә) бирелә торган бюджетара трансфертлар күләме (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

план чорының беренче елына жирлек бюджеты чыгымнарының шартлы расланган (расланган) чыгымнарының гомуми күләме (максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча) план чорының икенче елына жирлек бюджеты чыгымнарының гомуми күләменнән кимендә 5 проценты күләмендә (бюджет чыгымнарын исәпкә алмыйча), максатчан билгеләнеше булган Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан бюджетара трансфертлар исәбенә каралган.;

жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганаклары (статья 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге (шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтеп);

Чираттагы финанс елына (Чираттагы финанс елына һәм план чорына) бюджет чыгымнарының ведомство структурасы;

жирлек бюджетының Россия Федерациясе Бюджет кодексы һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы, жирлек Советының муниципаль хокукый актлары белән билгеләнгән башка күрсәткечләре.

10. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар

проекты расланган бюджетның план чорының параметрларын үзгәртү һәм аларга бюджет проектының план чорының икенче елы параметрларын өстәү юлы белән раслана.

Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проекты план чорының расланган бюджеты күрсәткечләрен төгәлләштерә һәм төзелә торган бюджетның план чорының икенче елы күрсәткечләрен раслый.

11. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проекты белән бер үк вакытта жирлек Советына тәкъдим ителә:

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең бюджет һәм салым сәясәтенең төп юнәлешләре;

- агымдагы финанс елының узган чорында жирлекнең социаль-иқтисади үсешенең яқынча нәтижәләре һәм агымдагы финанс елында жирлекнең социаль-иқтисади үсешенең көтелүче нәтижәләре;;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлекнең социаль-иқтисады үсеше фаразы;;

- Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджетының төп характеристикалары (керемнәрнең гомуми күләме, чыгымнарның гомуми күләме, бюджет дефициты) фаразы;;

- бюджет проектына аңлатма язуы;

- бюджетара трансфертларны бүлү методикалары (методикалар проектлары) һәм исәп-хисаплар;

- агымдагы финанс елына бюджетның көтелүче үтәлешен бәяләү;

- Чираттагы финанс елыннан һәм план чорының һәр елыннан соң килә торган елның 1 гыйнварына муниципаль эчке бурычның иң югары чиге, шул исәптән муниципаль гарантияләр буенча бурычның иң югары чиген күрсәтәп;;

- күрсәтелгән бюджет сметаларына карата жирлек Советы, Бөгелмә муниципаль районы Контроль-хисап палатасы тарафыннан тәкъдим ителгән бюджет сметалары проектлары, Бөгелмә муниципаль районы Финанс-бюджет палатасы белән каршылыklar барлыкка килгән очракта, тапшырыла торган өлеге органнарның бюджет сметалары проектлары;;

- Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм аның нигезендә кабул ителгән Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм өлеге Уставта билгеләнгән башка документлар һәм материаллар.

12. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты проектын төзү жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан Россия Федерациясе Бюджет кодексы, федераль законнар, алар нигезендә кабул ителә торган Татарстан Республикасы Бюджет кодексы һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

13. Авыл жирлеге башкарма комитеты чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турындагы карар проектын агымдагы елның 15 ноябрәннән дә соңга калмыйча жирлек Советы каравына кертә.

14. Чираттагы финанс елына һәм план чорына жирлек бюджеты турында карар проектын карау һәм аны раслау тәртибе, жирлек Советының муниципаль хокукый акты белән билгеләнгән раслау тәртибе күрсәтелгән проектны Чираттагы финанс елы һәм план чорына кадәр карау һәм раслауны, шулай ук күрсәтелгән карар белән Россия Федерациясе Бюджет кодексының 184.1 статьясы нигезендә күрсәткечләрен һәм характеристикаларны (кушымталарны) раслауны тәэмин итәргә тиеш

15. Жирлек бюджеты турындагы карар 1 гыйнвардан үз көченә керә һәм, әгәр Россия Федерациясе Бюджет кодексында һәм (яки) жирлек бюджеты турындагы карарда башкасы каралмаган булса, финанс елының 31 декабрәнә кадәр гамәлдә була.

Жирлек бюджеты турындагы карар, аңа кул куелганнан соң 10 көннән дә соңга калмыйча, рәсми рәвештә халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш.

16. Жирлекнең жирле үзидарә органнары жирлек бюджетының баланслылыгын һәм бюджет хокук мөнәсәбәтләрен жайга салу, бюджет процессын гамәлгә ашыру, Муниципаль бурыч күләме, күләме һәм структурасы, жирлекнең бюджет йөкләмәләрен үтәүне тәэмин итәләр.

17. Жирлек бюджеты керемнәре Россия Федерациясенең бюджет законнары, салымнар һәм җыемнар турындагы законнар һәм башка мәҗбүри түләүләр турындагы законнар нигезендә формалаша.

18. Жирлек бюджеты чыгымнарын формалаштыру жирлекнең жирле үзидарә органнары тарафыннан билгеләнә һәм башкарыла торган чыгым йөкләмәләре нигезендә, Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

19. Жирлекнең чыгым йөкләмәләрен үтәү жирлек бюджеты акчалары исәбеннән Россия Федерациясе Бюджет кодексы таләпләренә туры китереп башкарыла.

20. Муниципаль милек объектларына бюджет инвестицияләре Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә гамәлгә ашырыла.

89 Статья. Муниципаль ихтыяжлар өчен товарлар китерүгә, эшләр башкаруга, хезмәтләр күрсәтүгә заказлар урнаштыру

1. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу тәртибе «дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләргә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль закон, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары нигезендә жирлек Советы тарафыннан расланган сатып алулар турында Нигезләмә белән билгеләнә.

2. Муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алу жирлек бюджеты акчалары хисабына түләнә.

90 Статья. Жирлек гражданның үзара салым акчасы (жирлек составына керүче торак пункт)

1. Гражданның үзара салым акчасы астында гражданның жирле әһәмияттәге конкрет мәсьәләләргә хәл итү өчен башкарыла торган бер тапкыр бирелә торган түләүләре аңлашыла. Гражданның үзара салым түләүләре күләме жирлекнең (торак пунктның (яисә аның территориясенең бер өлеше) барлык гражданны өчен абсолют күләмдә билгеләнә, халык саны жирлек составына керүче гражданның гомуми саныннан (торак пунктның (яисә аның территориясенең бер өлеше) 30 проценттан артмаса тиеш һәм алар өчен түләүләр күләме киметелергә мөмкин.

2. Элеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән түләүләргә кергән һәм куллану мәсьәләләргә жирле референдумда хәл ителә, ә «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 25.1 статьясындагы 1 өлешенең 4.1 һәм 4.3 пунктларында каралган очракларда гражданны җыенында хәл ителә.

3. Жирле референдум карары басылып чыкканнан соң, жирлек башкарма комитеты гражданның бер тапкыр бирелә торган түләүләргә җыю турында Карар кабул итте:

- жирлек (муниципаль район) территориясендә урнашкан Россия банкы учреждениесендә үзара салым акчаларын туплау өчен махсус счет ача.;

- референдум карарында каралган эшләргә башкаруны оештыра һәм элеге карарда каралган тәртиптә гражданны алдында аларның үтөлеше турында хисап тоталар.

4. Гражданның үзара салым акчасы жирлек бюджетының үз керемнәренә керә.

91 Статья. Инициативалы проектларны тормышка ашыруны финанс һәм башка яктан тәмин итү

1. «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26.1 статьясында каралган инициативалы проектларны гамәлгә ашыруны финанс ягынан тәмин итү чыганагы булып гражданны җыенында жирле бюджет турындагы карарда каралган инициативалы проектларны гамәлгә ашыру өчен, шул исәптән

инициативалы түлүүлөр һәм (яисә) бюджетара трансфертларны исәпкә алып, жирле бюджет ассигнованиеләре тора., жирлекнең тиешле чыгым йөкләмәләрен финанс белән тәэмин итү максатларында бирелгән.

2. Инициативалы түлүүләр астында гражданның, шәхси эшмәкәрләрнең һәм Россия Федерациясе законнары нигезендә юридик затларның ирекле рәвештә түләне торган һәм Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә конкрет инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында жирлек бюджетына күчәрелә торган акчалары аңлашыла.

3. Әгәр дә инициатив проект гамәлгә ашырылмаган булса, инициативалы түлүүләр аларны жирлек бюджетына күчәрүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру нәтижеләре буенча инициативалы проектны гамәлгә ашыру максатларында файдаланылмый торган инициативалы түлүүләрнең калдыгы барлыкка килгән очракта, әлеге түлүүләр аларны жирлек бюджетына күчәрүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиеш.

Аларны жирлек бюджетына күчәрүне гамәлгә ашыручы затларга (шул исәптән оешмаларга) кире кайтарылырга тиешле инициатив түлүүләр суммаларын исәпләү һәм кире кайтару тәртибе жирлек Советының норматив хокукый акты белән билгеләнә.

4. Инициативалы проектларны тормышка ашыру, шулай ук, кызыксынган затларның ирекле милек һәм (яки) хезмәт катнашуы рәвешендә дә тәэмин ителергә мөмкин.

92 Статья. Жирлекнең муниципаль бурыч алулары (муниципаль бурыч)

1. Муниципаль бурыч алулар астында муниципаль кыйммәтле кәгазьләренә урнаштыру юлы белән һәм заемчы буларак гавами-хокукый белем бирү буенча бурыч йөкләмәләре барлыкка килә торган кредитлар рәвешендә заем акчаларын гавами-хокукый белем бирү исемненән гавами-хокукый берәмлек бюджетына жәлеп итү аңлашыла.

2. Россия Федерациясе Бюджет кодексы нигезендә жирлек исемненән муниципаль бурыч алуларны гамәлгә ашыру хокукына жирлекнең башкарма комитеты ия.

3. Муниципаль эчке бурыч алулар астында жирлек исемненән муниципаль кыйммәтле кәгазьләр урнаштыру юлы белән һәм Россия Федерациясе бюджет системасының башка бюджетларыннан һәм кредит оешмаларыннан заем акчаларын жирлек исемненән жирлек бюджетына жәлеп итү аңлашыла, алар буенча Россия Федерациясе валютасында белдерелгән заемчы буларак жирлекнең бурыч йөкләмәләре барлыкка килә.3. После опубликования решения местного референдума о сборе разовых платежей граждан Исполнительный комитет Поселения:

- открывает специальный счет в учреждении Банка России, расположенном на территории Поселения (муниципального района), для аккумуляции средств самообложения граждан;

- организует выполнение работ, предусмотренных решением референдума, и отчитывается об их выполнении перед гражданами в порядке, предусмотренном данным решением.

4. Средства самообложения граждан относятся к собственным доходам бюджета Поселения.

4. Под муниципальными внешними заимствованиями понимается привлечение кредитов в бюджет Поселения из федерального бюджета от имени Поселения в рамках использования Российской Федерацией целевых иностранных кредитов, по которым возникают долговые обязательства Поселения перед Российской Федерацией, выраженные в иностранной валюте.

5. Муниципальные внешние заимствования осуществляются в целях финансирования проектов, включенных в программу государственных внешних

заимствований Российской Федерации на очередной финансовый год и плановый период.

93 Статья. Бюджет хисабы. Жирлек бюджеты үтөлеше турында еллык отчет

1. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы еллык булып тора.
2. Жирлекнең бюджет хисаплылыгы, тиешле бюджет акчаларының баш администраторларының жыелма бюджет хисаплылыгы нигезендә, жирлекнең башкарма комитеты тарафыннан төзелә.

3. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап жирлек Советы карары белән расланьрга тиеш.

4. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисап, аны жирлек Советына тапшырганчы, тышкы тикшерү узарга тиеш, ул бюджет акчаларының баш администраторларының бюджет хисаплылыгын тышкы яктан тикшерүне һәм жирлек бюджеты үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләүне үз эченә ала.

Жирле бюджет үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү, бюджет законнары таләпләрен үтәп, жирлек Советының муниципаль хокукий актында билгеләнгән тәртиптә, жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан башкарыла.

Жирлек Советы мәрәжәгәте буенча жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны тышкы тикшерү Бөгелмә муниципаль районының Контроль-хисап палатасы тарафыннан башкарылырга мөмкин.

5. Авыл жирлеге башкарма комитеты, аңа бәяләмә әзерләү өчен, агымдагы финанс елының 1 апреленнән дә соңга калмыйча, жирлек бюджетының үтөлеше турында хисап бирә. Жирлек бюджеты үтөлеше турында еллык хисапка бәяләмә әзерләү 1 айдан да артмаган вакытка, бюджет акчаларының баш администраторларының еллык бюджет хисаплылыгын тышкы тикшерү күрсәткечләре нигезендә башкарыла.

6. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапка бәяләмә Бөгелмә муниципаль районы Контроль-хисап палатасы яки жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан бер үк вакытта жирлекнең башкарма комитетына жиберелә.

7. Ел саен, агымдагы финанс елының 1 маеннан да соңга калмыйча, авыл жирлеге башкарма комитеты, хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтөлеше турында жирлек Советы карары проекты, резерв фонды ассигнованиеләренең үтөлеше турында хисап, бюджет кредитларын бирү һәм түләү турындагы хисап, эчке бурыч торышы турында хисап, аңлатма язуы һәм бюджет законнарында каралган башка документлар һәм материаллар белән жирлек Советына еллык хисап тапшыра.

8. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы еллык хисапны карау нәтижәләре буенча жирлек Советы жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карарны раслау яки кире кагу турында Карар кабул итә.

Жирлек Советы жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар кире кагылган очракта, ул мәгълүматларны дәрәс яки тулы булмаган чагылдыру фактларын бетерү һәм 1 айдан артмаган срокта кабат тапшыру өчен кире кайтарыла.

9. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар белән, жирлек бюджеты керемнәренең, чыгымнарының һәм дефицитының гомуми суммасы күрсәтеләп, хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтөлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлеше турында жирлек Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

жирлек бюджетының керемнәре, бюджетлар керемнәрен классификацияләү кодлары буенча;

жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирлек бюджеты чыгымнары (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары.

94 Статья. Жирле бюджет үтөлеше

1. Жирлекнең жирле бюджетын үтәү законнар нигезендә башкарыла.
2. Жирлек бюджеты касса бердәмлеге һәм чыгымнарның ведомство буйсынуы нигезендә башкарыла.
3. Жирлек бюджеты үтөлешенә касса хезмәте күрсәтү, жирлек бюджеты акчаларын алучыларның шәхси счетларын ачу һәм алып бару Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнарында билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.
4. Жирлек бюджетын үтәү жирлекнең жыелма бюджет язмасы һәм жирлекнең касса планы нигезендә оештырыла.

95 Статья. Муниципаль финанс контроле

1. Муниципаль финанс контроле бюджет хокук мөнәсәбәтләрен җайга сала торган хокукий актлар, Россия Федерациясе бюджет системасы бюджетларыннан физик затларга бүтән түлөләр буенча гавами норматив йөкләмәләр һәм йөкләмәләр бирә торган хокукий актлар нигезләмәләрен, шулай ук муниципаль контрактлар, шартнамәләр (киләшүләр) шартларын үтәүне тәмин итү максатларында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль финанс контроле тышкы, эчке, башлангыч һәм алга таба бүленә.

2. Тышкы муниципаль финанс контроле жирлекнең Ревизия комиссиясе тарафыннан контроль эшчәнлеге булып тора.

3. Эчке муниципаль финанс контроле-жирлек Башкарма комитетының контроль эшчәнлеге .

4. Алдан контроль бюджет үтөлеше барышында бюджет бозуларны кисәтү һәм булдырмау максатларында башкарыла.

5. Алга таба контроль аларның үтөлешенең законлылыгын, исәп һәм хисаплылыкның дәрәсләген билгеләү максатларында бюджет үтөлеше нәтижәләре буенча гамәлгә ашырыла.

9. Жирлек бюджеты үтөлеше турындагы карар белән, жирлек бюджеты керемнәренең, чыгымнарының һәм дефицитының гомуми суммасы күрсәтеләп, хисап финанс елы өчен жирлек бюджеты үтөлеше турында хисап раслана.

Хисап финанс елында жирлек бюджеты үтөлеше турында жирлек Советы карарына аерым кушымталар белән күрсәткечләр раслана:

жирлек бюджетының керемнәре, бюджетлар керемнәрен классификацияләү кодлары буенча;

жирлек бюджеты чыгымнарының ведомство структурасы буенча жирлек бюджеты чыгымнары;

бюджет чыгымнарын классификацияләү бүлекләре һәм бүлекчәләре буенча жирлек бюджеты чыгымнары (статья исеме 2007 елның 2 августындагы 38-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы законы редакциясендә);

бюджет кытлыгын финанслау чыганакалары классификациясе кодлары буенча жирлек бюджеты кытлыгын финанслау чыганакалары.

ЖИРЛЕК УСТАВЫН КАБУЛ ИТҮ. ӘЛЕГЕ УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР ҺӘМ ӨСТӘМӘЛӘР КЕРТҮ

96 Статья. Жирлек Уставы проектыን әзерләү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Авыл жирлеге Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы карары проекты жирлек Советына жирлек

башлыгы, жирлек Советы депутатлары, жирлек башкарма комитеты житәкчесе, территориаль ижтимагый үзидарә органнары, гражданның инициативалы төркемнәре тарафыннан кертелә ала.

2. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы Карары проекты әзерләү өчен, жирлек Советы карары белән эшче төркем тезелергә мөмкин.

Әлеге комиссия эшендә катнашу өчен Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары белгечләре, экспертлар чакырылырга мөмкин.

3. Жирлек уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы карары проекты, аларны карау көненә кадәр 30 көннән дә соңга калмыйча, жирлек Советы тарафыннан күрсәтелгән Устав проекты, жирлек Советының күрсәтелгән карары проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук гражданның аның фикер алышуында катнашу тәртибен бер үк вакытта халыкка житкерелергә (бастырып чыгарырга) тиеш.

Жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек советы карары проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук жирлекнең Уставына Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл күрсәтү рәвешендә үзгәрешләр кертелгән очракта, аның турында фикер алышуларда катнашу тәртибен рәсми халыкка житкерү (бастырып чыгару) таләп ителми.

4. Авыл жирлегә Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы карары проекты буенча, аларны карау алдыннан жирлек Советы сессиясендә әлеге Уставның 25 статьясы нигезендә ачык тыңлаулар үткәрелә.

97 Статья. Жирлекнең уставын кабул итү, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү тәртибе

1. Жирлек Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы Карары проекты карау жирлек Советы тарафыннан кимендә ике укылышта гамәлгә ашырыла.

2. Авыл жирлегә Уставы проекты, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы Карары проекты беренче укылышта кабул иткәннән соң әлеге проект авыл жирлегә башлыгы тарафыннан тезәтмәләр кертү өчен жирлек Советы депутатларына һәм башка хокук чыгару инициативасы хокукына ия субъектларга жибәрелә.

3. Жирлек уставы, жирлек Советы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар проекты жирлек Советы депутатларының билгеләнгән саныннан өчтән икесенә күпчелек тавыш белән кабул ителә. Жирлек башлыгы тавышы жирлек уставы, жирлек Советы карарына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карар кабул иткәндә жирлек Советы депутаты тавышы исәпкә алына.

98 Статья. Жирлек Уставының үз көченә керү тәртибе, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карар

1. Авыл жирлегә Уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы карары кабул ителгәннән соң, федераль законда билгеләнгән тәртиптә дәүләт теркәвенә алу өчен, жирлек башлыгы тарафыннан муниципаль берәмлекләрнең уставларын теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органының территориаль органына жибәрелә.

2. Жирлек уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында жирлек Советы карары дәүләт теркәвенә алынганнан соң рәсми халыкка житкерелергә (бастырып чыгарылырга) тиеш һәм алар рәсми халыкка игълан ителгәннән соң үз көченә керә.

Авыл жирлегә башлыгы жирлекнең теркәлгән уставын, жирлек Советы Карарын, аның муниципаль берәмлекләрнең уставларын теркәү өлкәсендә федераль башкарма хакимият органының территориаль органынан муниципаль берәмлек уставы турындагы мәгълүматларны кертү турында хәбәрнамәләр кәргән көннән алып 7 көн

эчендә жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турында карарны халыкка житкерергә (бастырып чыгарырга) бурычлы, муниципаль берәмлек уставына үзгәрешләр кертү турында «2005 елның 21 июлендәге 97-ФЗ номерлы Федераль законның 4 статьясындагы 6 өлешендә каралган Татарстан Республикасы Муниципаль берәмлекләре уставларының дәүләт реестрына үзгәрешләр кертү турында муниципаль хокукий акт.

3. Жирлек Уставына кертелгән һәм жирле үзидарә органнары структурасын үзгәртә торган үзгәрешләр һәм өстәмәләр (жирлек уставын федераль законнар белән тәңгәлләштерү очраklarыннан тыш), жирлек уставын федераль законнарга туры китерү очраklarыннан тыш, жирле үзидарәнең сайланулы вазыйфаи затларының вәкаләтләре, вәкаләтләре, вакытлары, сайлау тәртибе үзгәрүдән тыш) жирлек Советы вәкаләтләре чоры тәмамланганнан соң үз көченә керә.

4. Жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр муниципаль хокукий актка кертелә, ул жирлек башлыгы, жирлек советы рәисе вәкаләтләрен башкаручы тарафыннан имзаланган жирлек Советы карары белән рәсмиләштерелә.

5. Жирлек уставын федераль закон, Татарстан Республикасы законы белән тәңгәлләштерү әлеге закон актларында билгеләнгән срокта гамәлгә ашырыла. Федераль закон, Татарстан Республикасы законы белән күрсәтелгән срок билгеләнмәгән очракта, жирлек уставын федераль закон, Татарстан Республикасы законы белән тәңгәлләштерү срогы тиешле федераль закон, Татарстан Республикасы Законы үз көченә керү датасын, жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү, гражданныр тәкъдимнәрен исәпкә алу, жирлек Советы сессияләре вакытын исәпкә алып билгеләнә., мондый муниципаль хокукий актны дәүләт теркәвенә алу һәм рәсми бастырып чыгару (бастырып чыгару) срокларын һәм, кагыйдә буларак, алты айдан да артмаска тиеш.

6. Жирлек Уставын яңа редакциядә бәян итү жирлек Советы карары белән жирлек Уставына үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү рөхсәт ителми. Бу очракта жирлекнең яңа Уставы кабул ителә, ә элек гамәлдә булган Уставы һәм жирлек Советының аңа үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы карары жирлекнең яңа Уставы үз көченә кәргән көннән үз көчен югалткан дип таныла.

7. Жирлек уставы, әлеге Уставка үзгәрешләр кертү турында жирлек Советы карары массакуләм мәгълүмат чараларында (халыкка житкерелергә) рәсми рәвештә басылып чыгарга (халыкка житкерелергә) яки Бөгелмә муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә түбәндәге адрес буенча урнаштырылырга тиеш: <http://bugulma.tatar.ru>-Россия Федерациясе Юстиция министрлыгының «Россия Федерациясендә норматив хокукий актлар» порталында; <http://pravo-minjust.ru> кат <http://право-минюст.рф>, челтәр басмасы буларак теркәү:№ФС77-72471, 05.03.2018).